

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV BOHEMISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

PROMĚNA ŽENSKÝCH HRDINEK VE VYBRANÝCH DÍLECH
ANGLICKY PÍŠÍCÍCH AUTOREK 19. A 20. STOLETÍ

Vedoucí práce: Mgr. Jana Skálová, Ph.D.

Autor práce: Bc. Hana Miklošová

Studijní obor: Literárně-historická studia

Ročník: 2.

2014

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice

5. května 2014

.....

podpis autorky

Poděkování

Mé poděkování patří Mgr. Janě Skálové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, které mi v průběhu zpracování diplomové práce věnovala.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá proměnností ženských hrdinek v několika vybraných anglických románech z 19. a 20. století. Práce představí život a dílo anglických spisovatelek Jane Austenové, Emily Brontëové, Daphne du Maurierové a důkladněji se zaměří na jejich tvorbu. Cílem studie je analýza hlavních postav ve vybraných románech a představení proměnnosti hrdinek ve vývoji románové tvorby. Práce také poukazuje na společenský dobový kontext a vymezení hrdinek vůči němu.

ANNOTATION

Diploma thesis shows diversity of female heroines in several chosen english novels of 19. and 20. century. It introduces the life and work of Jane Austen, Emily Brontë, Daphne du Maurier and focus on their work. Purpose of this work is an analysis of main characters of chosen novels and introduction to changeability of those heroines in the proces of development of novel creation. My work also tells about the relation between main heroines and the context of a social society.

Obsah

ÚVOD.....	7
1 Dobové postavení ženy v anglické společnosti 19. a 20. století	9
1.1 19. století	9
1.2 20. století	13
2 Život a dílo Jane Austenové.....	16
2.1 Biografie.....	16
2.2 Bibliografie.....	21
2.2.1 Juvenilie.....	23
2.2.2 Nedokončené skladby	24
2.2.3 Romány.....	25
3 Životní osudy Emily Brontëové	30
4 Život a dílo Daphne du Maurierové	36
4.1 Biografie.....	36
4.2 Bibliografie.....	44
4.2.1 Romány.....	46
4.2.2 Povídky a novely.....	52
4.2.3 Díla dosud nevydaná v češtině.....	52
5 Analýza jednotlivých románů	53
5.1 Emma	53
5.1.1 Děj příběhu	55
5.2 Na Větrné hůrce.....	57
5.2.1 Děj příběhu	61
5.3 Má sestřenka Rachel	64
5.3.1 Děj příběhu	65
6 Analýzy jednotlivých hrdinek vybraných románů	67
6.1 Emma Woodhousová.....	67
6.2 Catherine Earnshawová – Lintonová	72
6.3 Rachel Corynová – Sangalletti – Ashleyová.....	77
7 Komparace a proměnnost vybraných hrdinek.....	83
ZÁVĚR.....	92
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	94
SEZNAM PŘÍLOH.....	98

ÚVOD

Žena plní mnoho poslání a ta se v průběhu jejího života proměňují, jsou na ni kladeny vysoké nároky ve všech sférách jejího bytí. Již od narození začíná být součástí společnosti, ve které se bude utvářet její charakter. Během svého života je dcerou, sestrou, přítelkyní, může se stát manželkou a matkou. To vše se odehrává na pozadí doby, do které se žena narodí.

Výběrem tématu práce *Proměna ženských hrdinek ve vybraných dílech anglicky píšících autorek 19. a 20. století* jsem chtěla poukázat na rozdílnost pohledu společnosti na ženu v dané době a přiblížit vývoj hrdinek románové tvorby. Neopomenout přitom životní osudy samotných autorek promítající se do jejich románů a poukázat na vývoj charakterů hrdinek a zasazování děje do nových prostředí.

První kapitola této studie seznamuje respondentu se společenským postavením ženy v Anglii 19. a 1. pol. 20. století. Kapitola se zabývá pouze důležitými okamžiky utvářejícími pohled ženské otázky a emancipace. Řada anglických spisovatelek reflektuje či bagatelizuje tuto dobu a její vlastnosti ve svých dílech a těmito autorkami a jejich hrdinkami se tato studie zabývá.

Následující kapitoly se věnují biografii a bibliografii vybraných spisovatelek Jane Austenové, Emily Brontëové a Daphne du Maurierové, které mě svou tvorbou nejvíce oslovily a jejichž hrdinky byly vybrány pro analýzu jejich proměnnosti. Bohužel vzhledem k rozsahu práce není dostatečný prostor i pro jiné anglické autorky 19. a 20. století, které se zabývaly stejnými tématy v románovém žánru, např. Elizabeth Gaskellová, Mary Shelleyová, George Eliot¹, Virginia Woolfová, Iris Murdochová či Jean Rhysová, ale při výběru spisovatelek byla také přikládána pozornost k oblíbenosti u dnešních čtenářů.

Tyto spisovatelky byly vybrány pro jejich rozdílnost v naráci románu a odlišnost ve vykreslení stejného námětu. Od učesaného rodinného románu přes realistický až naturalistický román v 19. století se čtenář dostane k psychologickému románu s detektivním tématem ve století dvacátém. Práce poukáže na to, že i přes tyto rozdílné výběry konceptů mají romány společná témata a hrdinky stejný cíl.

---

¹Pseudonym – Mary Ann Evansová (1819 –1880).

Životopis Emily Brontëové zahrnuje také život jejího bratra Branwella, jehož životní osudy ovlivnily nejen její život, ale i tvorbu, a sester Charlotty a Anny, o nichž se tato práce okrajově zmiňuje.

Daphne du Maurierová, zcela nezapadá pro svou spíše zábavnou a odlehčenou tvorbu do konceptu významných a uznávaných autorek jako je Jane Austenová a Emily Brontëová, avšak byla vybrána pro svou neskrývanou inspiraci sestrami Brontëovými. Na jejich dílech je možnost poukázat na psychologický vývoj hrdinek ve 20. století. Tato spisovatelka se také přiklání k zasazení děje nikoli do doby vzniku románů, ale navracela se do přelomu 19. a 20. století.

1 Dobové postavení ženy v anglické společnosti 19. a 20. století

Tato kapitola přiblíží společenský vývoj žen v Anglii. Zaměří se na významné anglické ženy, které se podílely na emancipačním rozkvětu.

1.1 19. století

Na počátku 19. století vzkvétala Anglie v zemědělství, řemeslné a manufakturní výrobě. A zatímco se v Evropě po napoleonských válkách šířila vlna nacionalistického uvědomění, která dávala vzniknout různým reformním hnutím, docházelo k emancipačním² trendům a o svá práva se začaly hlásit ženy, v Anglii byla situace zcela odlišná.

Jak uvádí Elton ve své knize *Angličané*, Anglie jako jediná zůstala nedotčena národnostními problémy. „Angličanství“ se propagovalo pomocí literatury a umění, nikoli politiky. V Anglii dokonce nebyla ani jako v jiných evropských zemích povinná školní docházka, ta byla zavedena až v roce 1870. Jedno měl však tento britský ostrov s evropským myšlením společné, a to boj za ženská práva a otázku ženství, kterou se bude zabývat tato kapitola.³

Žena v tomto století stále patřila k něžnějšímu pohlaví, které mělo ve společnosti zastávat úlohu matek a slušivých manželek, nikoli však práci hodnou mužů. Avšak v této době začínaly ženy uplatňovat svá práva a toužit po uznání. Tím se však nevzdávaly svých úloh, pouze žádaly možnosti uplatnit své nadání a způsobilosti ve společnosti ovládané muži.

Elton ve své knize dále uvádí, že společnost se také stavěla spíše negativně k postavení žen v literatuře, spisovatelé se domnívali, že literatura by se neměla stát záležitostí života ženy. Právě proto ženy často svá díla vydávaly pod mužskými pseudonymy, např. sestry Brontëovy, kterými se tato práce zabývá.⁴

V roce 1792, tedy v čase, kdy se odehrává román *Na Větrné hůrce*, v době života Jane Austenové a Velké francouzské revoluce, vyšel v Londýně spis *Obhajoba*

---

²Osvobození z podřízeného postavení, zrovnoprávnění; boj za rovnoprávnost žen.

³ELTON, G. *Angličané*, 1999.

⁴ELTON, G. *Angličané*, 1999.

ženských práv od Mary Wollstonecraftové⁵, muži často nazývané „hyena v sukních“ či „filozofující saň“.⁶

Její dílo, které bylo neprodleně přeloženo do němčiny a francouzštiny, *břítickým stylem rozebírá různé okamžiky života žen ve společnosti mužů. Jádrem jejího argumentu je poznání, že představy o ženské povaze a schopnostech formulované muži jsou v podstatě nelogické a vnitřně si odporují.*⁷

V knize *Dívčí válka s ideologií* se dále uvádí, že Wollstonecraftová vybízela ženy ke vzdělání a lepší výchově, protože právě tyto věci podle ní vedly ke šťastnějšímu manželství a rovnocennosti mezi muži a ženami. Wollstonecraftová se zabývala také otázkami hospodářské nezávislosti žen, třídními rozdíly a přirozenou výchovou dětí.⁸

V *Dějínách ženy* se píše, že Mary Wollstonecraftová však nebyla první osoba na britském ostrově, která bojovala za uznání a postavení žen ve společnosti. Již v 17. století se na stranu žen stavěl spisovatel Daniel Defoe, který navrhoval vybudování ženské akademie, a výchovu ženského pohlaví ostře kritizovala také Mary Astellová, kterou lze považovat za předchůdkyni boje za ženská hnutí v Anglii.⁹

Ta požadovala vybudování vzdělávacího institutu pro dívky a osamělé ženy. Avšak Defoe ani Astellová se svými požadavky neuspěli. Na počátku 18. století byly v Anglii ženy *vyloučeny z volebního práva a vůbec ženská otázka nabyla v Anglii brzy formy právní a politické otázky, přičemž snahy o intelektuální rovnoprávnost ustupovaly do pozadí.*¹⁰ Změny nastaly teprve v 19. století s nástupem ženských hnutí, kdy se tyto otázky dostaly znovu do popředí.

Ve světě se tedy v 19. století začaly formovat ženská hnutí a ženské spolky, zakládaly se dívčí školy a měšťanské ženy se začaly dožadovat práva na práci. Tyto spolky zakládaly ženy z vyšších vrstev a ženy z měšťanské společnosti, které nejčastěji zastávaly zaměstnání guvernanky či učitelky. Touto profesí se zabývaly také sestry Brontëovy. Neumann dále uvádí, že ženy, které patřily na společenské úrovni k nižší třídě, neměly dostatek vzdělání a pracovaly jako služebné, nemohly patřit mezi

---

⁵Mary Wollstonecraftová je matkou Mary Shelleyové, autorky románu *Frankenstein* (1818).

⁶OATES-INDRUCH, L. *Dívčí válka s ideologií*, 1998.

⁷OATES-INDRUCH, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. 20 s. ISBN 80-85850-67-2.

⁸OATES-INDRUCH, L. *Dívčí válka s ideologií*, 1998.

⁹NEUMANN, Stanislav Kostka. *Dějiny ženy*, 1999.

¹⁰NEUMANN, Stanislav Kostka. *Dějiny ženy: populárně sociologické, etnologické a kulturně historické kapitoly*. 1. vyd., v nakl. Otakar II. Praha: Otakar II., Michal Zítka, 1999. 998 s. ISBN 80-86355-03-9.

zakladatelky ženských spolků, protože k tomu neměly oprávněné vzdělání, postavení a finance.¹¹

O zrovnoprávnění ženského pohlaví nerozhodovaly pouze ideologické roztržky a teorie, ale převážně hospodářské poměry. A právě tyto poměry přispěly k samostatnějšímu vystupování hospodářsky nezávislé ženy a obracely pozornost k jejím právům. A pouze tam, kde byla žena hospodářsky samostatná, mohla prosazovat svá práva.¹²

Roku 1869 se anglického ženského hnutí zastal filozof John Stuart Mill, který byl zastáncem právního postavení žen v Anglii, slovy: *„Ženy jsou tím, čím je udělali muži, vždyť u žen se vždy pěstovaly jen některé vlastnosti jejich povahy jako květiny ve skleníku ve prospěch a pro pobavení jejich pánů. Ženy se odcizily svým přirozeným schopnostem, dejte jim svobodu a sociální a politickou rovnoprávnost a uvidíte, že nám všem bude lépe. Ubude nespravedlnosti, sobectví, spolupráce žen zabezpečí kulturnější a mravnější společnost. A jestli bude manželství nejoddanější sympatií mezi vzdělanými lidmi stejného smýšlení a vcítění, mezi rovnoprávnou ženou a mužem, kteří se milují a usilují o zdokonalení, pak nastane opravdové mravní obrození lidstva.“*¹³

Ženy se tedy začaly podílet na obchodech, správách nemovitostí a začaly také působit na poli vzdělání a vědy. Demokratizace emancipačního hnutí úspěšně vykořenila překážky a odlišnosti, které se pak ještě zdůraznily v době vlády královny Viktorie. Ženy se však ani v této době nevyhnuly odporu mužů, kteří *se silně obávali konkurence, odpor byl i zde dlouhý a houževnatý.*¹⁴

Dále se ve své knize Neumann zabývá významnými ženami v anglické společnosti. Význačnou událostí, která posílila postavení žen ve vědeckých kruzích, bylo jmenování Caroline Herschelové a Mary Somervilleové v roce 1835 členkami Astronomické společnosti pro své výzkumné zásluhy, což bylo v této době ojedinělé. Přesto trvalo další desetiletí, než bylo respektováno právo žen na práci. V roce 1846 se konal první pedagogický seminář a učitelky si v této době prosadily založení penzijního spolku.¹⁵

---

¹¹NEUMANN, Stanislav Kostka. *Dějiny ženy*, 1999.

¹²NEUMANN, S. K. *Dějiny ženy*, 1999.

¹³POLIŠENSKÝ, Josef. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*. 1. vyd. Praha: Jan Krigl, 2000. 152 s. ISBN 80-902045-5-4.

¹⁴NEUMANN, Stanislav Kostka. *Dějiny ženy: populárně sociologické, etnologické a kulturně historické kapitoly*. 1. vyd., v nakl. Otakar II. Praha: Otakar II., Michal Zítka, 1999. 1008 s. ISBN 80-86355-03-9.

¹⁵NEUMANN, S. K. *Dějiny ženy*, 1999.

Byly zřízeny Queens College a Bedford College pro vzdělání žen, ale studium na tradiční univerzitě i nadále zůstalo ženám nepřístupné. *Jen po usilovné agitaci, prudkých literárních bojích a horlivém dobývání malých pozic, dosáhly ženy toho, že od roku 1870 do roku 1894 byly pomalu připouštěny k přednáškám a zkouškám na všech fakultách, kromě lékařské, ač jim mužští kolegové nikde nedopřáli tituly.*¹⁶

Od roku 1853 se začaly ženy uplatňovat na pozici telegrafistek. Roku 1859 díky Jessie Boucherettové vznikla Společnost pro podporu ženského zaměstnání, která pořádala kurzy pro prodavačky, šičky, fotografky, kreslíčky, řezbářky a litografky.

V roce 1875 začal vycházet časopis ženského hnutí *English women's journal* (časopis anglické ženy). O svá práva se v Anglii stejně jako v jiných evropských zemích hlásily také dělnice. Za dělnicemi stála Emma Smithová, zakladatelka Ženské obranné ligy (Women's Protective and Provident League) z roku 1874, která měla za cíl sdružení dělnic, avšak jejich nutnost organizace a podpory uznal odborový kongres až v roce 1889.¹⁷

Milena Lenderová, historička věnující se 19. století, se zmiňuje ve své knize *Chytila patrola, aneb Prostituce za Rakouska i republiky*, o tom, že i v aristokratické Anglii se ženy potýkaly s prostitucí. Proti čemuž chtěly sufražetky¹⁸, ale i vláda bojovat tzv. abolicionismem. Tedy hnutím zaměřeným na zrušení organizačních forem prostituce. Věřili, že toho docílí vzděláním žen, ale také dostatečnou mravní výchovou, vytvořením dobrých podmínek k uzavření sňatků či sociálnímu zajištění. Hlavní představitelkou v tomto emancipačním boji byla Josephina Butlerová. Ta roku 1870 sepsala petici proti státům kontrolovatelné prostituci.¹⁹

Knih *Velké a malé ženy v dějinách lidstva* uvádí, že ženy, bojovnice za svá práva a život mimo familiární kruh, se nerodily pouze v literatuře a politice, ale také ve zdravotnictví, a právě zde se o toto prosazení ženských práv zasloužila Florence Nightingalová, zakladatelka moderního ošetřovatelství.²⁰ Florence se nezaobírala teoretickými otázkami ženských práv, ale říkala, že: „dobrá věc se má udělat bez ohledu na to, zda náleží ženám či ne.“²¹

---

¹⁶NEUMANN, Stanislav Kostka. *Dějiny ženy: populárně sociologické, etnologické a kulturně historické kapitoly*. 1. vyd., v nakl. Otakar II. Praha: Otakar II., Michal Zítka, 1999. 1008 s. ISBN 80-86355-03-9.

¹⁷NEUMANN, S. K., *Dějiny ženy*, 1999.

¹⁸Bojovnice za práva žen; energická, bojovná žena.

¹⁹LENDEROVÁ, Milena. *Chytila patrola, aneb, Prostituce za Rakouska i republiky*. 2002.

²⁰POLIŠENSKÝ, J. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*, 2000.

²¹POLIŠENSKÝ, Josef. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*. 1. vyd. Praha: Jan Krigl, 2000. 162 s. ISBN 80-902045-5-4.

V její době bývaly ošetřovatelkami nevzdělané chudé ženy, proto se tedy tato práce pro Florence pocházející z vyšší společenské vrstvy nehodila. Pro své velké sociální citění ji nebavilo vysedávání v salónech, proto se vzepřela pravidlům a začala vstřebávat vědomosti a zkušenosti prací v nemocnicích v Edinburku a Londýně. Spoustu nedocenitelné praxe získala během svých cest po Řecku, Itálii, Egyptě a Německu. Za časů Krymské války (1853 – 1856) díky jejímu přispění klesla úmrtnost vojáků v nemocnicích, za což si vysloužila funkci představené všech britských nemocnic na Východě a uznání velitele vojenského lékařského odboru v Londýně slovy: „*Potvrdilo se, že ženy mohou objevit mnoho nedostatků, o kterých se mužům ani nezdálo a že si všímají věcí, na které muži vůbec nemyslí.*“²²

Polišenský dále uvádí, že díky Florence Nightingalové se stalo ošetřovatelství povoláním uplatnitelným pro schopné a inteligentní ženy. Roku 1874 založily ženy s podporou několika profesorů Londýnskou lékařskou školu spojenou s ženskou nemocnicí.²³

19. století tedy tvořilo pro anglické ženy velký mezník v jejich boji za ženská práva. Díky ženám této doby vstupovaly do dalšího století vzdělané, pracující, literárně činné a někdy i svobodomyšlné anglické ženy, které *vynikaly v medicíně a nejsilněji bylo ženské pohlaví zastoupené v učitelském povolání, ani v Anglii však nebyl boj za integrální emancipaci ženy dobojován. Stále se jim stavělo do cesty mužské sobectví a přetrvávaly davové předsudky, živené konzervativními živly.*²⁴ Tento mužský pohled na postavení ženy vymizel až v meziválečné době 20. století.

1.2 20. století

Od počátku 20. století narůstaly v Anglii, ale i v jiných zemích Evropy sociální problémy s přílivem obyvatelstva. Angličané se stěhovali z vesnic do měst a již se nedělili na třídy, ale na majetné a nemajetné.

Veškeré ženské snahy o nové uchopení emancipačních problémů, ale i pochopení potřeb shrnula ve svém proslovu na mezinárodním kongrese

---

²²POLIŠENSKÝ, Josef. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*. 1. vyd. Praha: Jan Krigl, 2000. 165 s. ISBN 80-902045-5-4.

²³POLIŠENSKÝ, J. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*. 2000.

²⁴NEUMANN, Stanislav Kostka. *Dějiny ženy: populárně sociologické, etnologické a kulturně historické kapitoly*. 1. vyd., v nakl. Otakar II. Praha: Otakar II., Michal Zítka, 1999. 1008 -1009 s. ISBN 80-86355-03-9.

žen v Chicagu 1893 Katynka Schirmacherová, bojovnice za ženská práva, takto: „*Moderní žena nepovažuje manželství za nevyhnutelný osud svůj, aniž je přesvědčena, že být chotí a matkou je hlavním povoláním ženy, jež každá je nakloněna splnit, aniž věří, že bez zvláštního vypěstování svých vloh schopností a naprostého vývoje své povahy žena je s to splnit povinnosti ty tak, jak mají být plněny. Moderní žena proto má za právo své, za svou osobní povinnost a za všeobecnou nutnost, aby žena na prvním místě byla charakterem a plně vyvinutou osobností, aby za druhé zjistila své nadání, je vycvičila, tak aby poznala, co je řádná práce a jak se ji uživit. Dosáhnuvši toho, žádá za právo volit manželství, je-li mu nakloněna a zamítnout je, zná-li jiný způsob štěstí aneb jiný způsob být užitečnou světu.*“²⁵ Díky ní, ale i ostatním sufražetkám se dostala do podvědomí lidí existence problémů a s nimi spojené otázky prostituce, volné lásky, manželství, ochrany mateřství, nemanželských dětí apod.

Polišenský se v knize dále zmiňuje o vzniku ženské Jednoty. Od roku 1903 začala v Anglii fungovat Sociální a politická jednota žen. Ženy se v Jednotě snažily spolupracovat s liberály a prosadit své volební právo. Avšak protesty žen bohužel nezůstávaly jen u demonstrací, ale začaly se uchylovat k nelegálním prostředkům tím, že začaly zapalovat domy politiků, ničit obrazy v Národní galerii a přerušovaly jednání vlády a parlamentu. Chtěly tím vyburcovat veřejnost a zvláště se dostat do podvědomí společnosti. Avšak těmito akty se dostávaly sufražetky spíše do vězení a některé jejich výpady skončily i smrtí. Svého volebního práva dosáhly až v roce 1917 revoluční vlnou, která se šířila po celé Evropě.²⁶

Situace a prostředí byly pro ženu v tomto století ztížené dvěma světovými válkami. Války přinesly krizi rodiny. Otcové a synové odcházeli bojovat na frontu a žena se stala hlavou rodiny. Po návratu mužů domů se těžce vracel dřívější stereotyp, naopak nastal velký pokrok ve vzdělávání žen.

Ženy se začaly vzdělávat na univerzitách a po konci 2. sv. války již pracovaly v odvětvích do té doby patřících jen mužům. Ženy se měnily i svým zevnějškem. V módě nastal po válce velký boom v podobě zkrácení sukní do půli lýtek, nosily se boty na podpatcích a od konce 30. let ženy nosily kalhoty a na veřejnosti kouřily.

Ženy již začaly řídit auta, měly hlasovací právo a přestaly být pouhou ozdobou muže. *Organizace spojených národů (OSN) v roce 1947 založila Komisi pro postavení*

---

²⁵POLIŠENSKÝ, Josef. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*. 1. vyd. Praha: Jan Krigl, 2000. 179-180 s. ISBN 80-902045-5-4.

²⁶POLIŠENSKÝ, J. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*, 2000.

žen a o rok později byla vyhlášena Všeobecná deklarace lidských práv – všichni lidé se rodí svobodní a mají stejná práva, všichni mají právo účastnit se řízení svého státu přímo nebo prostřednictvím svobodně zvolených zástupců. Roku 1952 vychází Úmluva politických práv žen, podle níž mají mít ženy aktivní i pasivní volební právo v plném rozsahu a mohou zastávat veškeré funkce ve veřejné správě. 1967 vyšla Deklarace o odstranění diskriminace žen.²⁷

Vydáním všech těchto důležitých úmluv a deklarácí lze považovat emancipaci žen, která trvala po celém světě přes dvě století, za dokončenou. To, o co usilovaly ženy v dobách Mary Wollstonecraftové, Jane Austenové, Emily Brontëové, ale i Virginie Woolfové, je dokončeno. Ženy byly svobodné, měly stejná práva jako muži a dosáhly rovnocennosti, ale i přesto se v 60. letech objevila tzv. druhá vlna feminismu.

V Anglii, ale celkově v západním světě, byla nastavena v 2. polovině 20. století pro ženu naprosto jiná atmosféra než ve východním bloku, kde vládla komunistická ideologie a režim.

V následujících kapitolách bude věnován prostor vybraným anglickým spisovatelkám, které tvořily svá díla na pozadí tohoto dobového kontextu. Následně budou analyzovány vybrané romány a jejich hrdinky.

---

²⁷POLIŠENSKÝ, Josef. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*. 1. vyd. Praha: Jan Krigl, 2000. 210 s. ISBN 80-902045-5-4.

2 Život a dílo Jane Austenové

„Ohlížej se nazpět jen tehdy, přináší-li ti to potěšení.“²⁸

2.1 Biografie

Jane Austenová se narodila 1. prosince roku 1775 manželům Georgovi a Cassandře Austenovým. Její otec George Austen byl s Cassandrou Leighovou oddán roku 1764 v Bathu, kde plnil závazek dozorčího byrokrata na koleji sv. Jana. Po svatbě bydleli manželé několik let v Deane a později se přestěhovali a žili ve Steventonu v Hampshiru na místní faře, kde se Jane narodila.

Austenovým se celkem narodilo osm dětí: James (1765), George (1766), Edward (1767), Henry (1771), Cassandra (1773), Francis (1774), Jane (1775) a Charles (1779).²⁹ Druhý syn George byl hluchoněmý, a proto vyrůstal u kojné, ostatní synové se oženili a založili své rodiny. Dcera Cassandra zůstala stejně jako Jane neprovdána. Pan Austen velmi rád četl romány a byl to právě on, kdo Jane a její sourozence přivedl k četbě.³⁰

Již v sedmi letech byla Jane na své vlastní přání poslána se sestrou do internátní školy v Oxfordu k paní Cawleyové. Spolu s ní se později přemístily do Southamptonu, kde se nakazily tyfem. Naštěstí se obě sestry i jejich sestřenice, která zde také studovala, uzdravily. Po této zkušenosti začaly dívky studovat na internátní škole Abbey school v Readingu.³¹

Na tuto školu Jane později velmi ráda vzpomínala a je možné se domnívat, že právě škola v Readingu je obrazem internátní školy paní Goddardové v *Emmě*: *Paní Goddardová byla ředitelkou poctivé, staromódní soukromé školy, kde rozumná míra vzdělání byla k máni za rozumnou cenu, a kam mohli rodiče poslat děvče, aby doma nepřekáželo a trochu se otrkalo, bez nebezpečí, že se jim domů vrátí malý zázrak.*³²

---

²⁸AUSTENOVÁ, Jane. *Pýcha a předsudek*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1986. 191 s.

²⁹Příloha A – rodokmen rodiny Jane Austenové.

³⁰MALETZKE E. *Jane Austenová*, 2009.

³¹MUDROVÁ I. *Tři anglické lásky*, 2010.

³²AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 23 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

Jane byla na internátní školu ještě mladá, bylo jí teprve 7 let, ale nechtěla být oddělena od starší sestry Cassandry. Z internátu se vrátila v jedenácti letech a ve Stevensonu se svou rodinou žila až do roku 1800.

Právě v Cassandře Jane viděla svůj vzor. Byla jí nejen sestrou, ale i nejlepší přítelkyní. Tento sesterský vztah se odráží i v dílech Jane Austenové (např. *Rozum a cit, Pýcha a předsudek*). Cassandra se po smrti Jane o své sestře vyjádřila slovy: „*Byla sluncem mého života.*“³³

Nejraději ze všeho se Jane věnovala četbě. Četla všechny oblíbené autory své doby, ať už to byl Goethe, Richardson či Fielding. Bavila ji také hra na klavír. Zbytek svého volného času věnovala pomoci chodu domácnosti. Se svou sestrou si samy šily šaty, ale také košile pro bratry. Ruční práce ji bavily, a dokonce si vyrobila příkrývku metodou patchwork. Mezi její další zálibu patřilo psaní dopisů. Dopisovala si s rodinou a přáteli a v její pozůstalosti se našla stovka dopisů.³⁴

Charaktery členů její rodiny jsou často promítnuty do profilů postav v jejích knihách. Jane měla se svou širokou rodinou vždy vřelý vztah, často se scházeli a nejraději měla svou sestru Cassandru a mladšího bratra Charlese.

Svou spisovatelskou dráhu Jane Austenová započala již ve dvanácti letech, autorčin styl psaní a první začátky jsou popsány v knize E. Maletzke takto: *Ne nesměle a tajně, nýbrž elegantně a drsně, s literárními úmysly a určitě s myšlenkou na zveřejnění. Psala skeče, povídky a romány, často jen několikastránkové, v nichž znesvěcovala všechno, co je svaté: lásku, přátelství, věrnost, dětskou poslušnost, ženskou morálku a každý náznak dobrých mravů. Mladá autorka přitom využívala veškerých klišé módního sentimentálního románu a vyostřovala je do krajnosti: nejneuvěřitelnější poměry, nejméně pravděpodobné zápletky, nesmrtelná láska, krkolomné útěky a operetní odchody (...) Jane byla prostě vtipná, pohotová a měla úžasný cit pro načasování.*³⁵

V domácnosti Austenových nebylo psaní ničím výjimečným, této zálibě se věnovali téměř všichni, navzájem si pak své práce četli, přednášeli a debatovali o nich. Austenová psala romány a příběhy pouze z anglického prostředí – její postavy konají vše vždy v pravém anglickém stylu. *Satirické prostředky Jane Austenové jsou*

---

³³MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 52 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

³⁴MALETZKE, E. *Jane Austenová*, 2009.

³⁵MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 73 - 74 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

*dosud jednoduché. Jejich humor nevyplývá ani tak z přehnaně přecitlivělého tónu, který se originálním nasládlým tónům neuvěřitelně blíží, jako spíš z propastného rozdílu mezi charakterem, kterého si postavy u sebe tak cení, a jednáním, které je diktováno nejhrubším egoismem.*³⁶ Na prostředí, které popisuje Austenová v románech, je zřejmé, že sama nikdy necestovala, o cizinu nejevila valný zájem.

V roce 1796 byla Jane uvedena do společnosti – to znamenalo, že se již mohla účastnit plesů a upírat pohledy na mladé muže. Dívky, které ještě nebyly uvedeny do společnosti, obvykle nosily tvář skrytou pod kloboukem a ve společnosti se s muži nebavily. O půvabu Jane Austenové se lze dovědět pouze z dochovaných svědectví a dvou vytvořených portrétů – první vytvořila sestra Cassandra³⁷ a druhý byl zhotoven podle instrukcí rodiny a bývá nejčastěji používán na přebalech jejích knih.³⁸

Podle svědectví bratra Henryho měla Jane *řadu osobních předností, postavu měla vysloveně elegantní, byla poněkud vzrostlejší, lehce nadprůměrné výšky. V chování a gestikulaci byla zdrženlivá, avšak půvabná. Rysy tváře měla velmi milé. V jejich souhrě se projevoval nesrovnatelný výraz radosti, citlivosti a dobroty, což byly skutečné rysy její povahy. Pleť měla nesmírně jemnou, právem by se dalo říci, že jí ze skromné tváře promlouvala živá krev. Hlas měla výjimečně libezný. Vyjadřovala se plynně a přesně. Byla skutečně jako stvořená pro elegantní společnost, která klade důraz na rozum.*³⁹ Všichni její současníci se shodli, že byla velmi hezká dívka a ráda chodívala na plesy a věnovala se tanci.

Mezi přítelkyně Jane Austenové patřila lady Lefroyová, která žila se svým manželem na faře v Ashe, jež se nacházela míli od jejího domova. Ráda a často je chodívala navštěvovat. Právě zde se v roce 1796 seznámila se synovcem lady Lefroyové, Thomasem. Thomas, mladý student práv, pocházel z Irska, byl velmi krásný a Jane okouznil svými inteligentními očima.⁴⁰

Avšak on jí nikdy svou lásku nevyznal a ona se v dopise své sestře přiznala, že pokud by se tak stalo, odmítla by jej. *„Vůbec se ti neodvažuji říct, jak jsme se já a můj irský přítel chovali. Představ si všechno možné, co tě napadne o zavrhovaném způsobu tance a společném posezení, které budí pozornost. Mohu*

³⁶MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 75 - 76 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

³⁷Příloha B – autentický portrét Jane Austenové na lavírované kresbě vytvořené sestrou Cassandrou (asi z roku 1810).

³⁸Příloha C – portrét Jane Austenové nejčastěji používán na přebalech knih.

³⁹MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 91 – 92 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

⁴⁰MALETZKE, E. *Jane Austenová*. 2009.

se ovšem takto skandálně chovat už jen jednou, protože odjede hned po příštím pátku, kdy se bude v Ashe přece jen konat ještě jeden ples. Ujišťuji tě, že je to dobře vypadající, příjemný mladý muž, opravdový gentleman. Ale protože jsem se s ním setkala jen na posledních třech plesech, nemohu o něm jinak mnoho říct, protože se mu v Ashe kvůli mně tak strašně smějí, že se stydí přijít do Steventonu, a když jsme před několika dny navštívili paní Lefroyovou, utekl pryč.“ V dalším dopise se Jane sestře svěřila: „Přichází den, kdy budu s Tomem Lefroyem naposledy flirtovat, a až tento dopis dostaneš, bude už po všem. Slzy mi tečou z tohoto melancholického pomyšlení...“⁴¹

Mudrová se domnívá, že jejich lásce nepřála ani lady Lefroyová, jelikož pro ni Jane neměla dostatečné postavení a věno. Lze se tedy jen domnívat, že právě ona přesvědčila Thomase, aby se neúčastnil posledního plesu před svou cestou do Irsku, kde Jane čekala vyznání jeho náklonnosti. Paní Lefroyovou nejspíše trápilo svědomí, proto Jane představila nápadníka pana Samuela Blackalla, avšak i přes náklonost nikdy nedošlo k zásnubám, jelikož pan Blackall neměl dostatek finančních prostředků k založení rodiny. Jane Austenová tedy nikdy nenašla pravou lásku a neprovdala se.

V roce 1797 poprvé navštívila lázně v Bathu, kde se pak vrátila o dva roky později. Zde se sjížděla vybraná společnost z celé Anglie a právě v této době začala Jane s Cassandrou střídavě navštěvovat svého bratra Edwarda v Kentu. Jane zde jezdila velmi ráda, ale nerada opouštěla Cassandru, a tak svůj sesterský vztah udržovaly alespoň vzájemnou korespondencí. Manželé Austenovi se po druhé návštěvě Bathu v roce 1800 rozhodli k přesídlení. Toho léta potkala Jane v Bathu pana Harrisona Bigg Withea, který se jí dvořil a na konci léta se osmělil ji požádat o ruku, nicméně byl odmítnut.⁴²

V roce 1805 pan Austen zesnul a rodina tak přišla o finanční příjem. Proto se Jane musela s matkou a sestrou přestěhovat do menšího domu a byly si vědomy, že už nikdy nebudou žít tak, jako dosud. Zakrátko začaly všechny tři pobývat u příbuzných, avšak cítily, že ne vždy jsou srdečně vítány, proto se rozhodly nastěhovat k bratru Frankovi do Southamptonu.

Avšak pobyt zde netrval dlouho a v roce 1809 se všechny tři ženy přestěhovaly do Chawtonu, aby byly blíže bratru Edwardovi a jeho jedenácti dětem, protože přišel

---

⁴¹MUDROVÁ, Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 16-17 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

⁴²MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*. 2010.

o manželku. Právě v Chawtonu vznikly její nejznámější romány.⁴³ Dům dnes slouží jako studijní centrum pro ženskou anglickou literaturu.

První romány vydala Jane Austenová anonymně a pouze její matka, sestra Cassandra a přítelkyně Martha, která žila ve stejné domácnosti, věděly o autorství Jane. Dokonce jim předčítala napsané kapitoly a diskutovaly o postavách či zakončení příběhu. Cassandra například nesouhlasila s ukončením románu *Mansfieldské panství* a marně navrhovala Jane jiný konec.

Jane Austenová se za celý svůj život nesešla s žádnou literární osobností. Díky prodejnosti knih si mohla otevřít účet v bance a získat trochu nezávislosti. Rozhodně se nikdy ve své korespondenci nijak netajila skromností: „*Doufám, že dost lidí pocítí nutnost si Pýchu a předsudek koupit. Dokonce mi ani nevadí, jestli to pro ně bude obtížné hlavně, ať kupují.*“⁴⁴

Nějakou dobu pobývala také v Londýně a velmi si jej zamilovala. Našla zde vše, co měla ráda. Bratr Henry jí pomáhal publikovat všechny její knihy a byl to také on, kdo mezi lidmi začal roznášet pravdu o autorství Jane. Při vydání třetího románu *Mansfieldské panství* už sousedé věděli, že Jane je autorkou a začali se obávat, že se v některé z postav poznají.

V létě 1816 si začala Jane Austenová stěžovat na bolesti zad, ale nepřikládala tomu velkou váhu. Zanedlouho se začala projevovat Addisonova choroba – selhání nadledvin vyvolané tuberkulózou nebo nádorem. Příznaky přicházely ve vlnách a nemoc se rychle zhoršovala. I přes záchvaty bolesti zad Jane pokračovala v psaní svého posledního románu *Anna Eliottová*. Po dokončení tohoto díla se ještě snažila psát román *Sandition*, avšak stihla dokončit pouhých osmdesát stran.⁴⁵

V květnu Jane sourozenci převezli do Winchesteru k jinému lékaři, ale ani on nedokázal nadlouho odvrátit nevyhnutelné. 18. července 1817 Jane Austenová zesnula v objetí své milované sestry Cassandry. Byla pohřbena v místní katedrále pouze za účasti své blízké rodiny.⁴⁶

---

⁴³Příloha D – pokoj, v němž byly napsány nejslavnější romány Jane Austenové.

⁴⁴MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 198 - 199 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

⁴⁵MALETZKE, E. *Jane Austenová*, 2009.

⁴⁶Příloha E – náhrobek s epitafem, který sepsal bratr James Austen.

2.2 Bibliografie

Jane Austenová byla zakladatelkou rodinného románu. Ve svých dílech zachytila s patřičnou ironií, humorem a nadsázkou atmosféru života vyšších vrstev anglického venkova 18. a 19. století. *Svým vzácným uměním jemné a složité charakterizace a ironického podbarvování významně ovlivnila vývoj románu v 19. i 20. století.*⁴⁷

Jane Austenová svou tvorbou navázala na své oblíbené předchůdce Fanny Burneyovou či Samuela Richardsona, ale překonala je svým *nesentimentálním, realistickým, ideově i citově hlubokým zobrazováním rodinného prostředí.*⁴⁸

Dějiny anglické literatury zmiňují, že hlavními hrdinkami jsou vytříbené a morálně pevné ženy, jejichž povaha ostře kontrastuje s nicotností tehdejší doby. Nejčastěji se mezi ostatními postavami objevovaly vdavekchtivé slečny s jejich matkami, což pak vedlo k různým až komediálním scénám v sháňce za majetným ženichem. A samozřejmě v těchto knihách nechybí ani všudypřítomné klevetnice. Její tvorba časově spadá do období romantismu, avšak obsahem se mohou její romány řadit i k dílům realistickým.⁴⁹

Jane Austenová dnes patří k nejčtenějším autorkám klasické literatury. V začátcích své tvorby sepsala několik juvenilií⁵⁰. Tyto její rané práce, které lze rozdělit do tří segmentů, *jsou mladické, neukázněné (a často nedokončené) a vysmívají se zavedeným literárním a společenským konvencím.*⁵¹

Jane Austenová je dodnes vysoce uznávaná autorka pro svůj *vtip, zdravý rozum a schopnost proniknout do nitra postav a podstaty společenských vztahů. Jejím tématem byl život anglické venkovské šlechty, občas se dotkla i vysoké aristokracie a téměř nikdy se nezajímala o vrstvy stojící níže než měšťanské obchodnictvo. Hrdinkami jsou dívky nebo mladé ženy a romány vždy končí zasnubami nebo sňatkem.*⁵²

V tvorbě Austenové nenajdeme informace o Velké francouzské revoluci ani napoleonských válkách, které v době Austenové probíhaly. Více se zajímala

---

⁴⁷STŘÍBRNÝ Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Academia, 1987. 422 s.

⁴⁸STŘÍBRNÝ Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Academia, 1987. 423 s.

⁴⁹STŘÍBRNÝ, Z. *Dějiny anglické literatury*, 1987.

⁵⁰Umělecká díla sepsána v mladých letech autora, prvotiny.

⁵¹JAMES, Syrie. *Ztracené memoáry Jane Austenové*. 1.vyd. Praha: Knižní klub, 2008. 295 s. ISBN: 978-80-242-2184-7.

⁵²BARNARD, Robert. *Stručné dějiny anglické literatury*. Vyd. 1. Praha: Brána, 1997. 117 s. ISBN 80-85946-83-1.

o vykreslení prostředí, charakteristiku jednotlivých postav, a tento dobový kontext tudíž opomíjela. A právě proto jsou v románech největšími událostmi návštěvy, výlety, bály, a pokud je v díle zmíněna válka, je to pouze v kontextu s postavami, které se z ní vrátily či setkání s vojáky ve městě.⁵³

---

⁵³Veškeré uvedené data prvních českých vydání knih a jejich překlady jsou převzata z katalogu České národní knihovny.

2.2.1 Juvenilie

2.2.1.1 Krátké příběhy či hry sepsané v letech 1787–1790

Frederik a Elfrída (Frederic and Elfrida)

Jack a Alice (Jack and Alice)

Edgar a Ema (Edgar and Emma)

Henry a Eliza (Henry and Eliza)

Dobrodružství pana Harleyho (The Adventures of Mr Harley)

Sir William Montague (Sir William Mountague)

Vzpomínka na pana Clifforda (Memoirs of Mr Clifford)

Krásná Cassandra (The Beautiful Cassandra)

Amelia Websterová (Amelia Webster)

Návštěva (The Visit)

Záhada (The Mystery)

Tři sestry (The Three sisters)

Óda na soucit

2.2.1.2 Krátké novely psané formou dopisů v letech 1790–1792

Láska a přátelství (Love and freindship) – je známo, že v titulu je špatně napsáno slovo přátelství freindship namísto friendship, není však známo, proč se k tomuto kroku Jane Austenová odhodlala.⁵⁴

Na hradě Lesley (Lesley Castle) – novela nebyla dokončena

Dějiny Anglie (History of England) – jedná se o parodii historických knih, které Jane Austenová znala z dětství.

Soubor dopisů (Collection of letters)

Útržky (Scraps) – dopisy a příběhy věnované neteři Fany.

---

⁵⁴JAMES, S. *Ztracené memoáry Jane Austenové*, 2009.

2.2.1.3 Práce sepsané v letech 1792–1793

Evelýna (Evelyn) a Kateřina neboli Altánek (Catharine or the Bower)

Český výběr z raných prací byl poprvé vydán v roce 2009 v nakladatelství Daranus s překladem Tomáše Tulingera. Kniha *Láska a přátelství a jiné prózy* (obsahuje *Láska a přátelství, Jack a Alice, Frederic a Elfrida, Henry a Eliza, Tři sestry, Krásná Cassandra, Sir William Mountague, Dobrodružství pana Harleyho*), a kniha *Úskalí lásky* (obsahuje *Na hradě Lesley, Dějiny Anglie, Tři sestry, Kateřina neboli Altánek, Hrstka dopisů*).

2.2.2 Nedokončené skladby

2.2.2.1 Slečna Susan (Lady Susan)

Novela v dopisech, které se Jane Austenová věnovala v letech 1793–1795. Byla publikována až z pozůstalosti v roce 1871 a teprve tehdy jí byl přiřazen název *Lady Susan*. Hlavní hrdinka této novely je zcela odlišná od hrdinek vystupujících v ostatních knihách Jane Austenové. *Je to autorčina jediná amorální hrdinka, rafinovaná potvora a krkavčí matka, která chce svou dceru dohodit bohatému, nesnesitelnému muži. Až do konce drží všechny nitky v rukou a unikne potrestání. Krasavice, na níž se věk nepodepsal, manipuluje muži podle libosti a s neodolatelným šarmem, bere je manželkám, snoubenkám a kráčí radostně a vítězně přes oběti své zášti vstříc dalšímu výboji.(...) S osvěžující bezohledností a jazykovou bravurou podrývá lady Susan literární i morální standardy (jistě i to je důvodem pro odmítavou i nadšenou recepci tohoto románu v různých dobách).*⁵⁵ Již zde je vidět, že kritikou a ironií je protknutá celá její tvorba. U nás novela vyšla jako samostatné dílo pod názvem *Lady Susan* až v roce 2009 v nakladatelství Daranus opět s překladem Tomáše Tulingera.

2.2.2.2 Watsonovi (The Watsons)

Neúplný román, Jane Austenová jej psala v roce 1803. Dokončen a vydán byl v roce 1850 její neteří Catherine Anne Austen-Hubbackovou pod názvem *Mladší sestra*. Hlavní hrdinkou je mladá dívka Emma Watsonová, která vyrůstá u své tety. Po devatenácti letech se vrací domů ke svému otci a třem sestrám. Vyrostla v mladou,

---

⁵⁵MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 81 - 82 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

chytrou a kultivovanou ženu, proto má zanedlouho velký počet zájemců s nabídkou k sňatku. Nejlepší vztah naváže se svou nejstarší sestrou Elizabeth, avšak ostatní sestry se raději zabývají hledáním vhodného manžela než sesterskými vztahy. V této chvíli fragment končí.

Jane Austenová se svěřila své sestře s dalšími kroky, kterými měl román pokračovat, ta tyto poznatky zprostředkovala dále své neteři, která román dokončila. Poprvé byl u nás vydán s názvem *Mladší sestra* v nakladatelství Čas v roce 2010, o tři roky později již vyšel s názvem *Watsonovi*.⁵⁶

2.2.2.3 *Sanditon (Sanditon)*

Tento román začala Jane Austenová psát v roce 1817 těsně před svou smrtí. Na základě rozsáhlého fragmentu dílo dokončila autorka vystupující pod pseudonymem Marie Dobbsová. Hlavní postavou je mladá dívka Charlotta, která tráví léto v přímořském městečku Sanditon.⁵⁷ Poprvé u nás vyšla kniha v roce 1999 pod názvem *Romance u moře* v nakladatelství X-Egem, překladu se ujala Stanislava Pošustová a teprve v roce 2009 vyšel román s názvem *Sanditon* se stejným překladem v nakladatelství Daranus.

2.2.3 Romány

Všechny romány Jane Austenové jsou stále překládány do všech světových jazyků a u českých čtenářů se těší vysoké oblibě a jsou pravidelně vydávány.⁵⁸

V románech nejsou místopisné informace přímo uvedeny, avšak lze se domnívat, že fiktivní místa Longbourn, Netherfield a Meryton v hrabství Hertfordshire, jsou skutečné obce v hrabství Hampshire, kde Austenová strávila velkou část svého života. V knihách se ale vyskytují i skutečné a Jane Austenové známé lokality např. Londýn, zámek Goodnestone či přímořské letovisko Brighton. Nicméně kromě dobře známých míst můžeme v jejích knihách také najít autobiografické prvky.⁵⁹

Sestavit romány chronologicky jde obtížně, jelikož Jane Austenová své romány často přepisovala, odkládala a později se k nim vracela. Proto jsou zde seřazeny

---

⁵⁶AUSTENOVÁ, J. *Watsonovi*, 2013.

⁵⁷MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

⁵⁸Všechny romány byly již několikrát zfilmovány a tyto filmové a seriálové adaptace přispívají k oblíbenosti knih.

⁵⁹MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

v pořadí, v jakém vycházely. K českým čtenářům se romány dostaly až v 30. letech 20. století.⁶⁰

2.2.3.1 *Rozum a cit (Sense and Sensibility)*

Poprvé byl námět použit jako román v dopisech v roce 1795 pod názvem *Elinor a Marianne*. Jane Austenová se poté k dílu vrátila v roce 1810, román rozšířila, změnila název a s pomocí bratra Henryho jej v roce 1811 vydala. Na obálce anonymního třídílného svazku místo jejího jména stálo „*By a lady*“.

Román se ihned po vydání dočkal u čtenářů velkého ohlasu. Zde se poprvé setkáváme s motivy, které se opakují v dalších dílech. Austenová zde řeší problém typický pro svou dobu – rozpor mezi osvícenským rozumem a citem zastoupeným sentimentalitou. Austenová *ve svém úsilí o přesné a pravdivé zobrazení skutečnosti reagovala na sentimentální výstřelky zdůrazněním nezbytnosti rozumu. Právě tuto vlastnost vtělila do své hrdinky Elinor Dashwoodové, kdežto její sestru Marianne obdařila silným nábojem romantického citu.*⁶¹

Ústřední postavou je mladá, půvabná, citlivá hrdinka, která žije se svou rodinou na anglickém venkově. V tomto románu je hlavním rysem kontrast mezi postavami sestry Elinor a Marianne a tento motiv se vyskytuje i v nadcházejícím románě. Je zde jistá podobnost s vřelým vztahem mezi Jane a Cassandrou.⁶²

Příběh je vyprávěn z pohledu Elinor Dashwoodové. Ta se se svými dvěma sestrami a matkou po smrti otce stěhuje na venkov do Devonu. Elinor v knize zastupuje rozum a její sestra Marianne cit. Obě sestry se v knize zamilují. Elinor do Edwarda, ale rozum ji brání dát své city plně najevo, a Marianne se zamiluje do záletníka Willoughbyho. Na konci knihy se jejich role obrátí. Elinor se vdává z lásky za Edwarda a Marianne se vdává z rozumu za gentlemana Brandona.⁶³ Tento román u nás poprvé vyšel v roce 1934 pod názvem *Elinor a Marianna*, vydání knihy nesoucí název *Rozum a cit* bylo až v roce 1989 v nakladatelství Vyšehrad a v překladu Evy Kondryšové.

2.2.3.2 *Pýcha a předsudek (Pride and Prejudice)*

Námět románu vznikl již v letech 1796–1797, Jane Austenová jej tehdy nazvala *První dojmy*. K námětu se poté vrátila až v roce 1812 a již o rok později vyšel

---

⁶⁰STRÍBRNÝ, Z. *Dějiny anglické literatury*, 1987.

⁶¹STRÍBRNÝ Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Academia, 1987. 424 s.

⁶²MALETZKE, E. *Jane Austenová*, 2009.

⁶³AUSTENOVÁ, Jane. *Rozum a cit*, 2008.

se změněným názvem *Pýcha a předsudek*. Na obálce tentokrát stálo „*od autorky románu Rozum a cit*“.

Příběh románu se odehrává na anglickém venkově na pozemku rodiny Bennetových, která má 5 dcer (Jane, Elizabeth, Mary, Kitty a Lydie). Děj se točí hlavně okolo sňatků dcer. Ústřední dvojicí je Elizabeth Bennetová a Fitzwilliam Darcy, kteří přes nástrahy osudu, rozumu a citu, napjatému nesouladu dvou silných povah k sobě nakonec najdou cestu. Významnou postavou je také nejstarší dcera Jane, která je zamilovaná do pana Bingleyho a přes různé peripetie je její láska nakonec opětována.⁶⁴ Poprvé u nás román vyšel v roce 1949 v nakladatelství Jan Laichter v překladu Boženy Šimkové.

2.2.3.3 *Mansfieldské panství (Mansfield Park)*

Příběh mladé ženy, která si přes odpor konvencí dokázala vybojovat právo na samostatné rozhodování o vlastním životě. O tomto románu Jane Austenová napsala, že „*není ani z poloviny tak zábavný jako Pýcha a předsudek, ale bude se dobře prodávat*.“⁶⁵ Román vyšel v roce 1814 a dodnes zůstává ve stínu předchozích dvou románů. Také v tomto příběhu lze najít podobnost charakterů a osudů postav se skutečnými členy rodiny Jane Austenové. Např. bratr Fanny Priceové má nejspíše předlohu v bratru Charlesovi.

Hlavní hrdinka Fanny Priceová žije na zámku Mansfield u svých příbuzných Bertramových. Dívka je velmi hodná a ostýchavá, ale lidé v zámku se k ní nechovají nejlépe. Fanny se zamiluje do svého bratrance Edmunda, který se k Fanny jako jediný chová přívětivě. Přes těžké nástrahy osudu se Edmund zaslepený láskou k nepřístupné přítelkyni Mary Crawfordové procitne a pochopí, že jen Fanny je pro něj tou jedinou. Česky byla kniha vydána v roce 1997 v nakladatelství Odeon opět v překladu Evy Kondrysové.

---

⁶⁴AUSTENOVÁ, J. *Pýcha a předsudek*, 1986.

⁶⁵MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 54 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

2.2.3.4 *Emma (Emma)*

Román *Emma* poprvé vyšel anonymně v roce 1816 s dodatkem „*od autorky Pýchy a předsudku.*“ Hlavní postava Emma Woodhousová je jiná než ostatní hrdinky románů Jane Austenové. Je to svěhlová, zhýčkaná, trochu rozmazlená a hlavně znuděná slečna. Právě pro trochu rozptýlení se rozhodne začít si hrát na dohazovačku. Avšak tokem románu Emma dospěje a změní své názory. Nakonec najde lásku v panu Knightleym.⁶⁶ Román byl u nás poprvé vydán v roce 1934 v nakladatelství Družstevní práce a překladu se ujal Josef Hruša.

2.2.3.5 *Northangerské opatství (Northanger Abbey)*

Na tomto románě Jane Austenová začala pracovat již v roce 1798, několikrát ho upravovala a měnila jméno hlavní hrdinky, až jeho vydání trvalo dlouhých devatenáct let. Původně se v roce 1798 hrdinka jmenovala Susan a Austenová v románu *paroduje fantastické výmysly soudobých gotických románů, ale ještě více se vysmívá senzacechtivosti čtenářů, kterým hrůzostrašné příběhy docela pomátly hlavu.*⁶⁷

V roce 1803 prodal pan Austen rukopis nakladateli, což se však Jane nelíbilo a o několik let později si jej koupila zpět. Přepracovaný román vyšel až v roce 1817, tedy po autorčině smrti spolu s románem *Přemlouvání*. Oba názvy již vymyslel bratr Henry, který romány vydal pod jménem Jane Austenové.⁶⁸

Hlavní hrdinka je mladičká, bystrá a nezkušená venkovská dívka Catherine Morlandová, která jede s bezdětnými Allenovými na návštěvu do Bathu. Město Catherine učaruje svým přepychem a vybranou společností. Catherininou největší zálibou je čtení gotických románů a záhadných příběhů. Později se seznámí s rodinami Thorpeovými a Tilneyovými. Na první pohled se jí zalíbí mladý duchovní Henry Tilney. Posléze odjíždí Catherine spolu s Tilneyovými na jejich Northangerské opatství. Těší se, že zde najde zámek, o jakém čítává. Otec rodiny Tilneyových ji zde pozval, poněvadž se domníval, že Catherine má velké věno, ale po zjištění opaku ji za nepřítomnosti Henryho vykáže z domu. Catherine je po příjezdu domů zmatená, ale brzy za ní přijíždí Henry s nabídkou k sňatku. Zatímco v Anglii vyšel román společně s *Přemlouváním*, u nás byl vydán až v roce 1983 v nakladatelství Vyšehrad

---

⁶⁶Román *Emma* je podrobněji rozebrán v 5. kapitole.

⁶⁷STRÍBRNÝ Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Academia, 1987. 424 s.

⁶⁸MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

v překladu Evy Kondrysové, tedy o šestnáct let později než české vydání *Anny Eliottové* v roce 1968 v nakladatelství Odeon s překladem Evy Ruxové.⁶⁹

2.2.3.6 *Anna Eliottová (Persuasion)*

Román bývá vydáván pod dvěma názvy, podle jména hlavní hrdinky *Anna Eliottová* či pod názvem *Přemlouvání*. V roce 2006 byl u nás vydán pod rozšířeným názvem *Pýcha a přemlouvání*. Jak již bylo zmíněno výše, román vyšel spolu s *Northangerským opatstvím* po smrti autorky v roce 1818. Jane Austenová na románu pracovala poslední dva roky svého života.⁷⁰

Virginia Woolfová se domnívala, že *Anna Eliottová* je mezníkem v tvorbě Austenové, že pokud by dál literárně tvořila, další tvorba by již byla jiná. *V Anně Eliottové nacházíme jakýsi nový prvek. Austenová začíná objevovat, že svět je větší, záhadnější a romantičtější, než si myslela. Cítíme, že to, co říká o Anně, platí i o ní samé. Často se zaobírá krásou a melancholií přírody. Všimá si toho, že člověk nemiluje méně nějaké místo proto, že v něm trpěl. Změnil se i její postoj k životu samotnému. V knize ho uvidí očima ženy, která – sama nešťastná – má zvláštní cit pro štěstí a neštěstí druhých, avšak je až do samého konce nucena chovat jej tiše v sobě. Proto svou pozornost daleko méně než obvykle soustřeďuje na fakta a více na city. Epizoda na koncertě a známý rozhovor o ženské stálosti, v nichž je otevřeně vyjádřen cit, jsou nejen důkazem toho, že Jane Austenová v životě milovala, ale také estetickým projevem toho, že už se to nebála říct.*⁷¹

Anna Eliottová bývala kdysi zamilovaná do Fredericka Wentwortha, avšak tento muž neměl žádné jmění, a tak na dobře míněné rady své rodiny se s ním rozešla. Od té doby nenašla lásku. Avšak po osmi letech se pan Wenworth vrací s nabytým jměním a Anna zjišťuje, že jí stále není lhostejný. Frederick ji však nedokáže odpustit, a tak Anna tiše trpí láskou k němu. Po nějakém čase se setkají a Frederick si uvědomí výjimečnost Anny a začne o její lásku znovu bojovat, nakonec jsou opět spolu.

---

⁶⁹MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

⁷⁰MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

⁷¹MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 71 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

3 Životní osudy Emily Brontëové

„Stačí dobré srdce a budeš krásný, kdybys měl tvář třeba jako uhlí černou. Zlé srdce zohyzdí sebekrásnější obličej ještě víc, než kdyby byl od přírody nehezky“.⁷²

Jedna z nejvýznamnějších spisovatelek 19. století se narodila 30. července roku 1818 v Yorkshiru.⁷³ Její otec Patrick Brontë vykonával od roku 1806 funkci evangelického kněze v Hartsheadu, kde poznal svou budoucí ženu Mary Branwellou. Tento pár se sezdal roku 1812 a žili spolu v Hightownu, kde se jim narodily dcery Mary (1814) a Elizabeth (1815). Poté se přestěhovali do Thorntonu, kde se jejich rodina rozrostla o další 4 členy – Charlottu (1816), Branwella (1817), Emily (1818) a Annu (1820).⁷⁴

Rodina se po narození poslední dcery Anny přestěhovala do Haworthu v Yorkshiru na místní faru⁷⁵, která dnes slouží jako muzeum a kde otec Patrik pracoval jako vikář pro obec i širší okolí. Mary Brontëová těsně po přestěhování zemřela na onemocnění dělohy. Z jejich deníků lze poznat literární zdatnost, která se pak projevila i u jejich dětí, avšak tento talent mohly zdědit také po svém otci, který si rád zapisoval do svého deníku verše a občas je svým dcerám předčítal. Po smrti matky se o osiřelé děti starala matčina sestra Elizabeth Branwellová, která se s láskou starala pouze o Annu a Branwella, avšak k srdcím ostatních sourozenců si cestu nikdy nenašla.⁷⁶

Emily tedy vyrůstala s citově chladnou tetou a lásku získávala pouze ze strany otce a sourozenců. Několikrát denně pod dohledem své tety musela se svými sourozenci recitovat pasáže z Bible, zúčastnit se bohoslužeb a modliteb. Děti neměly hračky a hrát se mohly oddávat jen výjimečně. Právě proto se Emily tak ráda potloukala po okolních vřesovištích.

S Emily a jejími sourozenci bylo již v dětství zacházeno jako s dospělými, žili asketický život v chudobě a prostotě. Emily se sourozenci byli od útlého věku vedeni

---

⁷²BRONTĚOVÁ, Emily. *Na větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 66 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

⁷³Příloha F – rodokmen rodiny Brontëových .

⁷⁴Příloha G – Emily Brontëová – portrét z mládí, pravděpodobně z roku 1834.

⁷⁵Příloha H – Haworthská fara, nynější muzeum rodiny Brontëových.

⁷⁶MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

k četbě románů a divadelních her, také se v nich rozvíjel pod dohledem otce zájem o politiku a společenské dění.⁷⁷

Roku 1824 nastoupila Emily se svými sestrami na internátní školu Clergy Daughters School v Cowan Bridgev Yorkshiru. Ve škole byly vystaveny špatným podmínkám. Dívky zde dostávaly pouze malé přísuny neadekvátního jídla, umývaly se jednou denně ledovou vodou, měly ostříhány vlasy, nosily špinavé oblečení, spávaly v nevytopených místnostech a podléhaly tělesným trestům. Z důvodu špatného zacházení Mary a Elizabeth záhy onemocněly tuberkulózou a zemřely. Po jejich smrti Emily a Charlottu otec odvezl domů a naštěstí tím zabránil nejhoršímu, avšak zdravotní a psychické následky si nesly obě dívky po celý život. Charlotta tyto hrůzné zkušenosti později vykreslila ve své knize *Jana Eyrová*.⁷⁸

Smrt dvou nejstarších dcer vedla ke spojení zbylých sourozenců, jejichž největší zálibou bylo vymýšlení si různých dobrodružných příběhů. Tyto příběhy, ale i básně, si naštěstí sourozenci pilně zapisovali a v pozdějších letech dobrodružné příběhy nahradily milostné.

V tomto období, kdy všichni čtyři sourozenci vyrůstali společně na faře v Haworthu, přišla do jejich domácnosti služebná Tabitha Alroydová, která Emily dávala lásku, jež zatím nepoznala. Chovala se k ní a jejím sourozencům jako k vlastním dětem, vyprávěla jim příběhy a do domu přispívala jiným stylem výchovy než teta Branwellová.

Branwell, který vynikal v malířství, rád své sestry portrétoval⁷⁹ a všichni čtyři měli v pozdějším věku dovoleno číst i jiné knihy než Bibli, a proto začali navštěvovat místní knihovnu.⁸⁰

V roce 1835 byla Emily se svou sestrou Annou poslána znovu do internátní školy. Tentokrát pro ni otec vybral internátní školu Roe Head v Yorkshiru, na které dříve studovala a v této době již pracovala Charlotta.

S příchodem dospělosti všech čtyř dětí, přišly i starosti s výdaji. Branwell nebyl příliš úspěšný s hledáním práce, a to i přesto, že byl hudebně, literárně a umělecky nadaný. Proto začal svůj smutek utišovat v alkoholu a drogách a tím rodinu připravil o spoustu peněz a majetku.⁸¹

---

⁷⁷ROMIEU, E. *Život sestier Brontěovských*, 1971.

⁷⁸ROMIEU, E. *Život sestier Brontěovských*, 1971.

⁷⁹Příloha I – skupinový portrét sester Brontěových z roku 1834, jehož autorem byl bratr Branwell.

⁸⁰ROMIEU, E. *Život sestier Brontěovských*, 1971.

⁸¹MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

Nejmladší dcera Anna si našla zaměstnání jako guvernánka a své zkušenosti později vylíčila ve svých románech *Agnes Greyová* a *Život Heleny Grahamové*.

Charlotta také pracovala jako vychovatelka a své zážitky a dojmy později vyjádřila ve svém nejvýznamnějším díle *Jana Eyrová*. Emily si vybrala jinou cestu než její sestry. Po šesti měsících práce učitelky v Halifaxu se v roce 1838 vrátila domů ke svému otci, aby mu vypomáhala s pracemi na jejich faře a také aby pečovala o svého bratra, který se začal znovu po ztrátě práce domácího učitele oddávat alkoholu.

Ve volných chvílích se Emily ráda procházela po nedalekých vřesovištích, která milovala již od útlého dětství. Trávila zde spoustu chvil a znala je dokonale. A právě vřesoviště pak tvořila důležitou součást jejího jediného románu.⁸²

Na rozdíl od Jane Austenové měla Emily Brontëová zkušenosti s cizinou. V dospělosti dostala Charlotta ideu zřídit na jejich rodinné faře vzdělávací penzionát pro dívky, ve kterém by vyučovala spolu se svou sestrou a dvěma přítelkyněmi, které poznala na internátní škole.

Proto roku 1842 spolu s Emily odcestovaly na devět měsíců do Bruselu a studovaly zde na vzdělávacím penzionu madame Hegerové. Emily vynikala ve francouzštině a hře na klavír. Navštěvovala také výuku literatury pana Hegela a ten v jejích pracích nalézal *bohatou obrazotvornost a ještě hlubšího ducha*.⁸³ Avšak ani jedna ze sester příliš nezapadla mezi ostatní žákyně a volný čas trávily nejraději společně o samotě. Emily se v Bruselu začala vyučovat německému jazyku a četla německé autory, kteří ji svou tvorbou nadchli a poznamenali její názory na literaturu.⁸⁴

Téhož roku odešla na věčnost teta Elizabeth Branwellová, po jejím pohřbu se Emily rozhodla již zůstat v Hawerthonu. Teta třem sestrám odkázala své nevelké jmění, které však stačilo na věno či splnění jejich snu o vybudování penzionátu. Ten se rozhodly vybudovat o rok později. Rozeslaly do širokého okolí prospekty, ve kterých nabízely výuku francouzštiny, latiny, němčiny, kreslení, hudby a ručních prací. Avšak bohužel nenašly žádného zájemce o studium.

Roku 1845 se Emily opět starala o svého alkoholem a opiáty zničeného bratra. S kamennou tváří, mlčky a beze strachu před zraky svých sester čekala na něj mnohdy až do rána a pak jej ukládala zpitého ke spánku. Právě Branwell byl předobraz Hindleyho v románu *Na Větrné hůrce*. Chvíle samoty si krátila pokračováním učení

---

⁸²ROMIEU, Emilie. *Život sester Brontëovských*, 1971.

⁸³ROMIEU, Emilie. *Život sester Brontëovských*. 3.vyd. Bratislava: Obzor, 1971. 70 s.

⁸⁴MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

německého jazyka a četbou, ale také hrou na klavír, jenž její otec zakoupil a zvláště pak dlouhými procházkami po vřesovištích.⁸⁵

Jednoho dne Charlotta našla deník Emily, do kterého si zapisovala všechny své básně, které byly podle Charlotty originální, jedinečné a krásné.⁸⁶ Přiznala se Emily, že sama literárně tvoří a stejně tak Anna. Poprvé si navzájem přečetly svou tvorbu a rozhodly se společně vydat sbírku svých básní. Emily s tím zprvu nesouhlasila, nepřála si, aby někdo věděl, že ona je autorkou. Nakonec ale po naléhání sester společně sbírku pod mužskými pseudonymy – Currer (Charlotta), Ellis (Emily) a Acton (Anna) Bell vydaly.

Do vydání sbírky musely investovat část svého dědictví po tetě a k jejich překvapení se prodaly pouhé dva kusy, proto se odhodlaly napsat romány a *na počátku roku 1846 mají v rekordním čase připraveny tři romány, které se vydávají na bludnou pouť po nakladatelstvích (opět pod týmiž pseudonymy). Charlottin Profesor čerpá z její bruselské zkušenosti a odehrává se převážně v Belgii, zatímco Emily ve Větrné hůrce nabízí drsný příběh lásky a nenávisti uprostřed yorkshirských vřesovišť. A Anna, jejíž život nepoznamenaly tak silné vášně, prožívá se svou Agnes Greyovou všechny křivdy i radosti mladé guvernanky.*⁸⁷

Větrná hůrka i *Agnes Greyová* byly u nakladatele vysoce oceněny, avšak román *Profesor* byl Charlottě vrácen jako nepublikovatelný román. A tak Charlotta během krátké doby napsala nový román *Jana Eyrová*. Všechny tři romány tedy vyšly společně na konci roku 1847, ale *Jana Eyrová* zcela zastínila svým ohlasem zbylé dva romány.

Mudrová uvádí, že o pár měsíců později chtěla Anna vydat svůj druhý a poslední román *Život Heleny Grahamové* a tím se rozběhl kotouč spekulací případného autorství. Nakladatelé začali pochybovat a myslet si, že Currer, Ellis a Acton jsou jedna osoba, nikoli tři mužští autoři, ale také se domnívali, že tento román napsal Currer nikoli Acton. Emily odmítala i přes naléhání svých sester prozradit světu svou totožnost, proto Charlotta a Anna odjely bez ní k vydavateli do Londýna vyřešit nedorozumění s autorstvím a tím prozradit svou anonymitu. Avšak s dovětkem, že Emily si přeje i nadále zůstat v anonymitě.⁸⁸

---

⁸⁵ROMIEU, I. *Život sester Brontěovských*, 1971.

⁸⁶Příloha J – list z deníku Emily Brontěové.

⁸⁷MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 99 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

⁸⁸MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

O necelý rok později Branwell podlehl tuberkulóze. Jeho smrt byla vysvobozením pro Emily, která se o něj musela několik let starat. Ale Emily se už nějakou chvíli také necítila po zdravotní stránce příliš dobře, trpěla silným kašlem a po pohřbu svého bratra se jí ke kašli přidala také horečka. Emily byla tvrdohlavá, odmítala léčbu a dále plnila své domácí povinnosti. Bohužel se u ní čím dál více projevovala tuberkulóza a nakonec ji 19. prosince 1848 před očima svých sester podlehla a zemřela.⁸⁹

Anna svou sestru přežila pouze o půl roku a pak také zemřela na tuberkulózu. Charlotta své sestry přežila o celých 6 let. Během této doby se provdala za pomocníka svého otce Arthura Bell Nichollse a vydala ještě dva romány *Shirley* a *Villette*. Těžký osud stihl otce Patricka Brontë, který musel přihlížet umírání své ženy i všech šesti dětí, zemřel až v roce 1861.⁹⁰

Charlotta si napsala po smrti své sestry do deníku tato slova: „*Už tady nezůstalo nic s Emily. Uložily jsme její drahou hlavu v kryptě kostela vedle naší matky, našich dvou sester a našeho nešťastného bratra. Ztratily jsme my a ne ona. A já pociťuji smutné potěšení, když slyším, jak vyje uragán, když cítím břítkost ledového větru a pomyslím si, že už nic z tohoto světa nemůže jí působit utrpení... její horečka se utišila, její klid nikdo neruší, její hluboký kašel zastavil se už navždy. Nikdy už nebudeme svědky srdcervoucího konfliktu mezi její neohebnou vůlí a křehkým tělem.*“⁹¹

Po odchodu Emily Brontëové na věčnost už nic nebránilo tomu odhalit světu pravé jméno autora románu *Na Větrné hůrce*. V roce 1850 a pod jménem Emily Brontëová vydala Charlotta román samostatně. Anglický básník a kritik Sydney Dobell o ní po odhalení napsal: *její kniha je výjimečná jako Ztracený ráj nebo Poutníková cesta. Její moc je absolutní. Od první do poslední strany je hrozná, pravdivá a nelítostná ke čtenáři. Jsme ohromeni, když se dovídáme, že tuto knihu napsala skromná a nezkušená žena. Emily Brontëová vykreslila v Heathcliffovi lotra, kterému se vyrovná jen Shakespearův Jago. I Goetheho Mefisto je oproti němu gentleman.*⁹²

---

⁸⁹Příloha K – místnosti někdejšího domova Brontëových. Na snímku je jídelna v přízemí, kde sestry napsaly většinu svých prací a kde také zemřela Emily.

⁹⁰MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

⁹¹MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 101 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

⁹²ROMIEU, Emilie. *Život sester Brontëovských*. 3.vyd. Bratislava: Obzor, 1971. 137 s.

A tímto začal dodnes slavný odkaz této autorky. Emily Brontëová je od té doby spojována se slovy vynikající, velkolepá, jedinečná, originální či neporovnatelná a považována za jednu z největších spisovatelek všech dob.⁹³

---

⁹³ROMIEU, Emilie. *Život sester Brontëovských*, 1971.

4 Život a dílo Daphne du Maurierové

„Ženy by chtěly prožívat v lásce romány, muži kratičké povídky.“⁹⁴

4.1 Biografie

Daphne du Maurierová se narodila 13. května roku 1907 v Londýně do umělecké rodiny. Její otec Gerald byl herec a producent, matka Muriel byla divadelní herečka a dědeček George slavný karikaturista, ilustrátor a spisovatel. Vyrůstala se dvěma sestrami Angelou a Jeanne v Hampsteadu.

Daphne byla spolu se sestrami vzdělávána doma a v péči guvernanky. Její největší zálibou bylo čtení knih. Již v dětství přečetla knihy sester Brontëových, které se později staly jejím vzorem.

Během dětství a dospívání jejich dům navštěvovala spousta osobností z divadelního a literárního světa, což mělo blahodárný vliv na její spisovatelskou tvorbu. Právě v tomto raném věku si otec všiml jejího nesmírného literárního talentu, který se pokoušel rozvíjet. Než zakotvila u románů a povídek, psala nejdříve ve 20. letech básně a již v patnácti letech sepsala svou první sbírku textů *Hledači*.⁹⁵

Daphne krátce studovala v Paříži a poté cestovala po Evropě. Navštívila Norsko, Švýcarsko a Francii. Avšak cestovala již v dětství – se svou rodinou navštívila Itálii, Monte Carlo či Cannes. V tomto období začala také kouřit a tento zlovyk jí vydržel až do jejího stáří.

Když jí bylo přibližně dvacet let⁹⁶, stal se jejím milencem režisér Carol Reed, ale po několika měsících se pár rozešel a až do své smrti zůstali dobrými přáteli.⁹⁷

Tak jako pro Emily Brontëovou byla v životě důležitá vřesoviště, kam mohla utíkat od všedních starostí a která tvořila nedílnou součást jejího románu, je pro Daphne významná Cornwallská krajina – *zde začala zapouštět kořeny, našla klid a volnost, po níž toužila, a inspiraci, která rozhýbala její plodnou autorskou fantazii. Cornwall se stal jejím domovem, srostla s krásou členitou krajinou a přenesla na nás pocit*

---

⁹⁴Daphne du Maurier: citáty. FIALA, Daniel. *Databazeknih.cz: ... Váš knižní svět* [online]. Polná, 2008 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/citaty/daphne-du-maurier-1329>.

⁹⁵MATYÁŠKOVÁ, J. *Daphne du Maurierová jako muž*, 2011.

⁹⁶Příloha L – portrét mladé Daphne du Maurierové

⁹⁷SHALLCROSS, M. *Soukromý svět Daphne du Maurier*, 1994.

*sounáležitosti s ní.*⁹⁸ Takto popisuje toto spojení spisovatelčina dcera Flavia ve svých vzpomínkách na matku. Již v dětství směla Daphne poprvé spatřit Cornwall a zamilovat si jej, protože každoročně zde navštěvovala se svými rodiči různá přímořská letoviska.

Ze vzpomínkové knihy její dcery se dovídáme také popis první návštěvy Cornwallu, jak jej Daphne líčila svým dětem, ale i vzpomínky její dcery na jejich Cornwallské sídlo Menabilly. *Rozplývala se nadšením nad dlouhými toulkami podél útesů a nad tím, jak na ni napoprvé zapůsobil námi milovaný dům Menabilly se zdmi porostlými břečťanem. Dívala se škvírami v rozpadajících se okenicích do šera interiéru na portréty předků majitelů v zaprášených rámech. Menabilly jsme znali jako domov naplněný radostí a veselím, s okny dokořán, aby dovnitř pronikalo slunce.*⁹⁹

Na prahu dospělosti její rodiče zakoupili domek Ferryside v Bodinnicku u Fowey, který Daphne zbožňovala a ráda se zde za svou matkou a sestrami v pozdějších letech vracela. Ve Fowey v letech 1929–1931 napsala svůj první román *Duch lásky*.

V létě roku 1931 se zde seznámila s Frederickem Arthurem Montague Browninem, který zde trávil letní dovolenou. Oba mladí lidé se do sebe zamilovali a o rok později proběhla v místním kostele ve Fowey jejich svatba. Daphne se tedy civilně jmenovala Daphne Browningová, avšak její literární jméno zůstalo du Maurier.¹⁰⁰

V roce 1933 se Daphne a Frederickovi narodila první dcera Tessa. O tři roky později, tedy v době kdy vyšel její román *Hospoda Jamajka*, pobývala Daphne se svým manželem a dcerou Tessou v Egyptě. Její manžel Frederick zde plnil funkci plukovníka královské granátnické gardy v Alexandrii.

Daphne egyptský život příliš nudil a toužila po návratu do milovaného Cornwallu. V Egyptě vznikaly první náčrty nového románu *Mrtvá/živá*. Daphne zjistila, že je znovu těhotná, a proto se rozhodla v nejbližší době s dcerou vrátit do Anglie, kde nějaký čas pobývala u manželovy rodiny v Oxfordu, než si pronajala byt v Londýně.¹⁰¹

V dubnu 1937 se Daphne narodila druhá dcera Flavia. Frederick i ona byli zklamáni, protože toužili po synovi. Záhy po porodu nechala obě dcery s chůvou

---

⁹⁸ LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 9 s. ISBN 978-80-7246-454-8.

⁹⁹ LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 13 s. ISBN 978-80-7246-454-8.

¹⁰⁰ MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

¹⁰¹ LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

převést zpět k rodině do Oxfordu a vrátila se s manželem do Egypta. V Egyptě zůstali až do ledna roku 1938, teprve pak se vrátili natrvalo ke svým dětem do Anglie. Je podivné, že Daphne du Maurierová necítila potřebu být svým dcerám nablízku, dokonce s nimi netrávila ani Vánoce a během skoro ročního odloučení je přijela jen dvakrát krátce navštívit.¹⁰²

Od roku 1938 byl Frederick se svým plukem přemístěn zpět do Anglie. Armáda rodině pronajala malý domek poblíž Church Crookenu v hrabství Hampshire. A právě zde napsala Daphne svůj neslavnější román *Mrtvá/živá (Rebeka)*, ke kterému první poznámky vznikaly již před dvěma lety v Egyptě a předlohu pro Rebeku a Wintera našla údajně u svých rodičů.

V roce 1939, kdy bylo Tesse pouhých šest let, začala se u ní projevovat žárlivost a neshášenlivost vůči mladší sestře, způsobena projevem náklonosti chůvy k malé Flavii. Tato neshášenlivost sestry vyprchala teprve až na prahu její dospělosti, kdy k sobě obě sestry našly cestu, usmířily se a staly se z nich nejlepší přítelkyně.

Ve stejném roce vypukla válka, proto byl Frederick převelen a rodina se stěhovala do Kentu. Daphne zde se svým mužem žila a literárně tvořila. Její děti pobývaly střídavě u chůvy v Bedfordshiru a své babičky v Oxfordu.

Daphne je navštěvovala pouze sporadicky, děti nepobývaly s ní, protože se bála hrozící invaze nepřátelů a své dcery chtěla mít v bezpečí.¹⁰³

O rok později byl Frederick se svou jednotkou opět přemístěn a Daphne se tentokrát i s dětmi stěhovala do nového domu Langley End v Hertfordshiru. Bydleli zde v pronájmu s nájemci manželi Puxleyovými.

Avšak pobyt zde vzhledem k zuřící válce nebyl klidný. Daphne se strachovala o své sestry a matku žijící v Cornwallu, ale také o osud svých dětí a manžela, který je chodil navštěvovat jen velmi málo.

Ke všemu Daphne na jaře zjistila, že je opět těhotná. Sepsala zde svůj román *Únik* a literární historici se domnívají, že pro korzára Jeana našla Daphne inspiraci v Christopherovi Puxleym, se kterým si velmi rozuměla.¹⁰⁴

Na podzim roku 1940 si rodina pronajala dům Cloud's Hill, aby byli blíže Frederickovi a právě zde se narodil syn Christian. Oba rodiče byli šťastní, protože konečně se narodil tolik vytoužený syn. Daphne od prvního dne chovala ke Christianovi

---

¹⁰² LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

¹⁰³ LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

¹⁰⁴ MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

naprosto jiné city než ke svým dcerám. Mnohem více se mu věnovala a zahrnovala ho láskou.

V lednu roku 1941 se rodina stěhovala zpět k Puxleyovým, tentokrát už bez Fredericka, protože ten byl převelen na utajené místo. Chůva, Tessa a po ní Flavia záhy onemocněly, a tak se Daphne místo psaní románů musela starat o Christiana, ale i nemocnou Tessu a Flavii. Její dcera ve svých vzpomínkách uvádí, že tehdy to bylo poprvé, co se jí a sestře matka věnovala a byla v jejich blízkosti. Jindy ji vídaly pouze chvíli v odpoledních hodinách, tentokrát s ní spávaly v jedné místnosti a trávily s ní celé dny.¹⁰⁵

Na jaře Daphne onemocněla virovou pneumonií, a proto byla nucena opět odložit práci na románu *Únik*, který psala, aby pomohla čtenářům alespoň na chvíli zapomenout na válku, a musela ulehnout v nemoci do postele. Ve stejné době obě dcery dostaly černý kašel, a pobývaly proto u své babičky. Rodina se opět ve zdraví sešla až v letních měsících, kdy Daphne vydala svůj dokončený román.

V létě 1942 se rodina znovu stěhovala, tentokrát do nedalekého sídla v Ready Money Cove nedaleko Fowley. Díky moderním vynálezům jsou dochovány fotografie Daphne du Maurierové, avšak o jejím charakteru mohou být pouze spekulace, či vzpomínky jí blízkých osob.¹⁰⁶

Flavia si svou matku z této doby vybavuje takto: „*Vroucně jsme ji milovali a přáli jsme si být co nejvíce s ní. Byla něžná a laskavá, nicméně my děvčata jsme ji mírně nudila, jejím idolem se stal Christian, ale odpouštěly jsme jí to jako daň za její společnost, za to, že se zajímala o naše dětské hry. Matka se na nás nikdy nehněvala a neztrácela s námi trpělivost, nepamatuji se, že by se neovládla nebo reagovala zlostně. Vždycky byla veselá a měla velký smysl pro humor. Nejvíce milovala Christiana. Pozorovaly jsme maminku, jak ho líbá a mazlí se s ním, a přály jsme si, aby stejně líbala a objímala nás, což se nestalo.*“¹⁰⁷

Avšak i přesto, že Daphne byla velmi zabraná do svého psaní a svým dcerám se věnovala málo, dcery ji bezmezně milovaly. Daphne však nebyla jen krkavčí matkou, ve vzpomínkách její dcery Flavie je zdůrazněno, že ráda dětem za chladných a deštivých dnů předčítala knihy a každý den s nimi chodila odpoledne na procházku.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

¹⁰⁶ LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

¹⁰⁷ LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 36 s. ISBN 978-80-7246-454-8.

¹⁰⁸ LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

Manžel Frederick vzhledem k probíhající válce navštěvoval rodinu velmi sporadicky. Je samozřejmostí, že dětem velmi chyběl, avšak jestli Daphne cítila pocity samoty a opuštění, není známo. Lze se domnívat, že pro svou literární činnost si mnohdy ani neuvědomovala nepřítomnost manžela.

Rok 1943 byl pro Daphne du Maurierovou kariéře úspěšný. Vydala další román s názvem *Hladový vrch* a prodala práva ke zfilmování knihy *Únik*. Avšak válka se stále nechýlila ke konci, takže Daphne musela začít po uzavření školy své dcery vyučovat doma a její manžel byl stále mimo domov. Díky tomu, že se rodině finančně dařilo, mohla si Daphne splnit svůj dlouholetý sen a pronajmout si panství Menabilly. Sídlo bylo dlouho opuštěné, proto jej začala opravovat již na konci roku 1943 a o několik týdnů později se zde celá rodina přestěhovala a žila zde až do roku 1969. Toto sídlo ji inspirovalo již dříve a sloužilo jako předobraz sídla Manderley v románě *Mrtvá/živá (Rebeka)*, ale také pro sídlo v románě *Má sestřenka Rachel*. Ihned po nastěhování usedla Daphne do své nové pracovny¹⁰⁹ a sepisovala povídky. Dům byl větší, než jaký doposud obývali, proto najala Daphne dvě služebné, které pomáhaly chůvě s chodem domácnosti.¹¹⁰

Se vznikem kinematografie přišly i problémy. To, co Jane Austenová ani Emily Brontëová nemohly zažít, byla dotěrnost fanoušků. Romány Daphne byly převedeny na filmové plátno, čímž se dostaly do podvědomí lidí a přibývalo i čtenářů. A zvláště těch, kteří nerespektovali soukromí a přijížděli na pozemek Browningových, ať už pro podpis knihy či fotografie. Také novináři často bez pozvání navštěvovali Menabilly a narušovali tím soukromí celé rodiny.

Ale Daphne věděla, že nemůže všechny novináře jen odhánět. *Nepotrpěla si na slávu a publicitu. Špatně je snášela a pokud možno se jim vyhýbala, ale v určitých obdobích si nemohla dovolit odmítat pozornost časopisů a vůbec medií, obávala se, že by se to nemile dotklo jejich nakladatelů, kteří si přáli takovou popularizaci, neboť podporovala prodej jejich knih.*¹¹¹

Na sklonku války Daphne dokončovala svůj román *Generál jejího veličenstva*, který se rozhodla věnovat Frederickovi. Ten se po několika letech měl konečně v září 1946 vrátit domů, avšak nebyl to úplný návrat. Měl nastoupit na ministerstvo války

---

¹⁰⁹ Příloha M – spisovatelka Daphne du Maurierová ve svém soukromí, v pozadí pracovní stůl, kde vznikaly některé její literární práce

¹¹⁰ LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

¹¹¹ LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 68 s. ISBN 978-80-7246-454-8.

jako tajemník, a to vyžadovalo práci v Londýně, Daphne se však odmítala do Londýna přestěhovat.

Proto bylo rozhodnuto, že Frederick bude jezdit domů pouze o víkendech. Nebyl však jediný nový příchozí do Menabilly – k rodině se přistěhovala Maud Waddellová (Tod), vychovatelka Daphne. Byla najatá, aby vyučovala děti a nahradila chůvu, která na konci roku od rodiny chtěla odejít.

Roku 1947 byla Daphne du Maurierová spolu se svým nakladatelstvím zažalována za plagiátorství románu *Mrtvá/živá*. Musela vypovídat u soudu v New Yorku. Byla nařčena z čerpání materiálů v knize *Slepá okna (Blind Windows)*. V New Yorku se soud protáhl na několik týdnů a Daphne se po nějaké době nervovým vyčerpáním zhroutila.

Naštěstí po 3 měsících bylo rozhodnuto, Daphne z procesu vzešla vítězně a mohla se vrátit zpět do Anglie. Po návratu domů padla Daphne na několik týdnů vyčerpáním ze soudního procesu, ale i z dlouhé cesty.¹¹²

V roce 1948 byl Frederick vyznamenán jmenováním auditorem domu Její královské Výsosti princezny Alžběty a vévody z Edinburghu a pomáhal jim s nastěhováním do Clarence House. Daphne byla na svého muže velice hrdá, podporovala ho v nové funkci a často ho v Londýně doprovázela na různé královské ceremonie.

O rok později nastoupil syn Christian na soukromou internátní školu a Daphne to velmi těžce snášela. Christian byl její nejmilejší dítě a poprvé od něj měla být na delší dobu odloučena, psali si každý týden dopisy. Tessa byla již přes rok na internátní škole, ale její odchod tehdy Daphne nijak nezasáhl. Doma zatím setrvala pouze Flavia, kterou odchod na internátní školu teprve čekal. Daphne nijak netížilo, že ve velkém domě nezůstalo moc lidí, milovala totiž samotu a klid na svou práci.

Další rok byl v kariéře Daphne du Maurierové opět zlomový. Divadlo ve West Endu uvedlo její drama *Pozdní léto (September Tide)* a vyšel její nový román *Paraziti*. Několikrát navštívila Californii, ale opět i New York, pobývala zde u své přítelkyně Gertrudy Lawrenceové. Mnozí lidé se domnívali, že s Gertrudou Daphne nepojilo pouhé přátelství, ale i hlubší intimní vztah. Ani jedna však nikdy tyto domněnky nepotvrdila.¹¹³

---

¹¹²LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

¹¹³LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

V roce 1950 se seznámila s Jeho královskou Výsostí vévodou z Edinburghu, když jeden den přijel s jejím manželem do Menabilly na návštěvu a v jejich domě přenocoval. Návštěva byla krátká a neformální. Nebyla to však jediná návštěva královské rodiny v Menabilly.

V pozdějších letech byla Daphne osobně představena i Jejímu Veličenstvu Královně, protože Frederick od roku 1952 zastával v Buckinghamském paláci funkci správce královského domu a později se stal pokladníkem vévody z Edinburghu. Daphne jej dokonce doprovázela při ceremoniích a událostech v paláci, kde byla představena celé královské rodině. Také její dcery zde byly představeny společností. Královna matka Daphne řekla, že čte její romány a je jimi okouzlena, což byla pro Daphne nesmírná pocta. Královský pár Menabilly ještě několikrát navštívil.¹¹⁴

V dalších letech její dcery dostudovaly a provdaly se, stejně tak i Christian, a ona zůstala od roku 1959 s Frederickem v Menabilly. Frederick opustil své londýnské místo, protože se u něj začaly projevovat zdravotní potíže. Frederick také začal mít problémy s alkoholem, čím dál více mu holdoval a byl dokonce obviněn z jízdy v podnapilém stavu. Zemřel roku 1965 na srdeční emboli.

V roce 1969 byla Daphne a její rodina požádána, aby uvolnili místo v Menabilly pro její původní majitele Rashleighovy. Daphne netěšilo odstěhování z domu, který milovala a do kterého velmi investovala. Avšak netruchlila pro svůj dům dlouho. Odstěhovala se nedaleko do domu Kilmarth, který byl stejně krásný, a opět investovala do jeho úprav. Zde žila se svou služebnou Esther Roweovou. A často jezdila se svým synem Christianem a jeho rodinou na dovolené. Místa jejich cest ji pak inspirovala při psaní dalších románů. Dokonce se naučila řídit automobil.¹¹⁵

Rok 1969 byl pro Daphne významný také proto, že jí byl udělen Řád britského impéria, který si převzala osobně z rukou Jejího Veličenstva Královny. Avšak Daphne začala v 70. letech být ještě více samotářská. Ze svého sídla v Cornwallu vyjížděla jen na rodinné události, jako byly svatby jejích vnoučat. Jinak se zdržovala pouze v okolí Kilmarthu.

Roku 1979 se Daphne setkala s Joan Fontainovou, která ztvárnila filmovou Rebeku. Joan vzpomíná na setkání s Daphne takto: „*vstoupila jsem ze své dovolené, kterou jsem trávila v Cornwallu, do jejího soukromého světa – do míst, v nichž se odehrávají mnohé z jejich knih. Mám takový pocit, že Daphne byla duchem stále*

---

¹¹⁴SHALLCROSS, M. *Soukromý svět Daphne du Maurier*, 1994.

¹¹⁵SHALLCROSS, M. *Soukromý svět Daphne du Maurier*, 1994.

v Cornwallu, a když se ráno probouzím a podívám se na její fotografii na svém nočním stolku, dnes vím, že ona svou tvorbou a svým přátelstvím stvořila část mého já.“¹¹⁶

Joan nebyla jediná slavná osobnost, se kterou se Daphne stýkala či znala. Známa je její korespondence s Agathou Christie, o které řekla: „*knižky Agathy Christie mi vždycky připadaly moc průhledné – všechno se dá předpovědět. Ale vypravěčka byla výborná.*“¹¹⁷

Od 80. let se Daphne začalo zhoršovat zdraví, nastal u ní nervový kolaps a začínala zapomínat. Poslední rok již byla upoutána na lůžko a starala se o ni ošetřovatelka. Její dcera Flavia na matčiny poslední měsíce života vzpomíná takto: „*Choroba a úzkost z nepopsaných stránek zpečetily její osud. Sledovala jsem s narůstající hrůzou a bolestí pomalé chátrání pronikavě chytré, veselé a milující maminky v nešťastnou, osamělou a vyděšenou dušičku, která čím, dál víc ztrácela zájem o rodinu a své okolí.*“¹¹⁸

Daphne du Maurierová zemřela 19. dubna roku 1989 ve spánku. „*Říká se, že člověk doopravdy dospěje, až když ztratí oba rodiče, já vím bezpečně, že život už nebude takový jako dřív. Citím, že tytam jsou mé kořeny, že je odvál vítr, když jsme na vybraném místě nad cornwallskými útesy ve vrtkavém dubnovém slunci rozptýlili matčin popel.*“¹¹⁹

Bohužel o osobnosti Daphne du Maurierové se toho nejvíce dozvídáme právě z vyprávění jejich nejbližších, jelikož oni byli snad jediní, kdo Daphne mohl opravdu znát. Byla velmi samotářská, nejraději celé dny trávila s psacím strojem a psala jeden román a jednu povídku za druhou. Nosívala neustále kalhoty, sukně či šaty si oblékala pouze na výjimečné události, v módě si nijak nelibovala a ani v líčení. Nikdy se netajila tím, že lituje, že se nenarodila jako kluk. Neřídila auto, i když řidičský průkaz měla, a s cizími lidmi se nerada stýkala, byla také vášnivou ornitoložkou a ve volném čase se věnovala lukostřelbě.¹²⁰

Roku 2029 by měly být vydány její deníky a korespondence, protože Daphne roku 1979 uvedla, že si nepřeje, aby byly vydány dříve než za 50 let. Její syn později

---

¹¹⁶SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 7 s. ISBN 80-85776-31-6.

¹¹⁷SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 77 s. ISBN 80-85776-31-6.

¹¹⁸LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 211 s. ISBN 978-80-7246-454-8.

¹¹⁹LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 211-212 s. ISBN 978-80-7246-454-8.

¹²⁰LENG, F. *Můj život s Daphne du Maurier*, 2009.

řekl: „*chápu, proč se tak rozhodla. Říkala, že její texty nejsou autobiografické, i přesto jsou v nich však details, které odpovídají tomu, co se v jejím životě stalo. Asi nechtěla ublížit svým blízkým a taky ji bavilo, že po ní zůstane nějaké tajemství.*“¹²¹

Snad v nich bude nalezena odpověď na mnohé domněnky – jaká byla osobnost Daphne du Maurierové, zda opravdu měla homosexuální sklony a udržovala vztah s ženami, kdy začínala pociťovat první deprese, či jak na ni působilo několikaleté odloučení s manželem. Před několika lety byl nalezen text *Loutka*, který údajně měla sepsat Daphne v roce 1928 a který se otevřeně zabývá sexuálními otázkami.¹²²

Každoročně se pořádá ve Fowey festival Daphne du Maurierové a celoročně je zde přístupné Literární centrum se stálou expozicí věnovanou této slavné spisovatelce.¹²³

4.2 Bibliografie

Většina románů Daphne du Maurierové se odehrává v Cornwallu, kraji jí velmi blízkém. Na dny, kdy se Daphne du Maurierová ponořila do psaní, vzpomíná její dcera takto: „*V určitých obdobích matka psala tak intenzivně, že jsme si připadali jako vetřelci, vysedávala ty dny v dřevěném domku na konci trávníku, a my jsme odtamtud slyšeli klapot psacího stroje. Pobývala ve svém vlastním světě, kde jsme nebyli vítáni. Její touha po volnosti a prostoru byla větší než touha po nás. Ztrácela se nám z dohledu, přecházela do své bájně země, mimo náš dosah. Přenášela se do dávných časů a vzdálených míst zalidněných postavami svých knih, vzdálených našemu dětskému chápání.*“¹²⁴

Některé romány jsou námětem či charaktery postav podobné dílům sester Brontëových. Daphne se nikdy netajila tím, že sestry Brontëové jsou jejími vzory. Několik jejích románů bylo také zfilmováno, ale i její nejslavnější povídka *Ptáci*.

Vedle románů je Daphne také autorkou tří divadelních her, spolupracovala na několika filmových scénářích ke svým knihám a je autorkou několika povídek

---

¹²¹MATYÁŠOVÁ, Judita. *Daphne du Maurierová jako muž*. Lidové noviny. Praha: Lidové noviny, 2011, roč. 24, č. 45, s. 24. ISSN: 1213-1385.

¹²²MATYÁŠOVÁ, J. *Daphne du Maurierová jako muž*, 2011.

¹²³MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

¹²⁴LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 13-14 s. ISBN 978-80-7246-454-8.

a novel. V této práci jsou představeny pouze práce, které byly vydány v češtině a podrobně jsou zde uvedeny jen romány.

Martyn Shallcross, přítel a životopisec Daphne, o jejím psaní napsal: *Daphne byla malířka malující své obrazy slovy. Její vyprávěcí rukopis dovedl vykouzlit bohaté dramatické scény, v jejichž líčení se spojovala fikce se skutečností. Přes půl století nás bavila výtvary své obrazotvornosti. Stejně jako sestry Brontëovy žila Daphne prostřednictvím postav, které tvořila. A stejně jako všichni spisovatelé čerpala ze své zkušenosti – mnoho postav z jejích románů vzniklo podle předlohy jejích přátel z hereckých kruhů i z královské rodiny.*¹²⁵

Daphne du Maurierová byla velmi oblíbenou autorkou nejen ve své zemi, ale po celé Evropě a také v USA. Do dneška jsou její knihy prodávány a překládány do mnoha jazyků. I přesto, že byla oblíbenou autorkou, čtenáři obdivována, kritikové k ní byli mnohdy neúprosní a jiní spisovatelé často zbytečně kritičtí, jak dokládá v jedné vzpomínce Martyn Shallcross, kterému se Daphne svěčila: „*Víte, veřejnost ve mně vidí především spisovatelku, autorku románů, ne vážné literatury, jako je třeba biografie.*“¹²⁶ Poznámka vznikla jako její ohlas na kritiku její práce *Točité schodiště*. Colin Wilson, autor knih zabývajících se okultismem, o Daphne řekl: „*Byl jsem vždycky jejím velkým obdivovatelem, a uvědomuji si, jak se jí dotýkalo, že ji vysoká kritika nebere vážně. Daphne vždycky ranila reakce typu: Myslím, že to nebude stát za nic. Proč? Četl jste něco z jejích minulých prací? Ne, ale jdou tak na odbyt, že to musí být škvár.*“¹²⁷

Je pravda, že její knihy šly velmi na odbyt, točily se podle nich filmy a snad byl děj často předvídatelný až monotónní. Avšak mnoho spisovatelek bylo ve své době kritikou nepochopeno a uznáváno až pozdějšími generacemi. Zda stejný osud dostihne knihy Daphne du Maurierové, nelze říci, ale spisovatelku jistě těšila, když už ne kritika, tak honoráře za prodejnost knih a filmových práv.¹²⁸

Avšak Daphne du Maurierová nebyla známa jen jako autorka románů. Byla také spisovatelkou povídek. *Zajímala ji vyprávěčská technika, zvláště u povídek*

¹²⁵SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 20-21 s. ISBN 80-85776-31-6.

¹²⁶SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 17 s. ISBN 80-85776-31-6.

¹²⁷SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 17 s. ISBN 80-85776-31-6.

¹²⁸Alfred Hitchcock nереžiroval pouze její romány, ale také několik povídek a tou nejslavnější jsou *Ptáci*. Díky filmové tvorbě se Daphne dostala do podvědomí novým generacím čtenářů, ale i diváků.

*kde je nutné rychle rozvinout hlavní myšlenku a zápletku. Cílem bylo, aby její díla byla napsána přesvědčivě a dobře. Celý život oponovala kritikům, kteří odsuzovali její díla jako romantická. Říkala, že její povídky jsou samá vražda, hrůza a strach, jsou v nich i nadpřirozené jevy. Do popředí jejich povídek se dostává psychologické drama s katastrofickými prvky.*¹²⁹

4.2.1 Romány

V této podkapitole jsou uvedeny stručné charakteristiky všech patnácti románů z rukopisu Daphne du Maurierové, všechny tyto romány byly přeloženy a vydány v češtině.¹³⁰ Autorku lze nazvat mistryní napínavých goticko-romantických příběhů a hororů.¹³¹

4.2.1.1 *Duch lásky (The Loving Spirit)*

Daphne du Maurierová začala na svém prvním románu pracovat v roce 1929, pro název románu se nechala inspirovat básní Emily Brontëové:

*„Ach! Nespočtem silných pout nás v těle spoutali.
Duch lásky nechce odplynout a vždy v nás otálí.“*¹³²

Úryvky poezie Emily Brontëové je protknuta celá kniha. Děj románu se odehrává v 19. století, kdy mladá dívka Janet Coombová touží po dobrodružství, avšak její postavení jí to nedovoluje, proto se vdává za svého bratrance Tomase a svůj užitek dává své rodině. Avšak její bouřlivá touha po dobrodružství se převádí na jejího syna Josepha a další generaci. Tento román je ságou tří generací. Kniha vyšla v roce 1931 a kritikou byla přijata jako spisovatelčina prvotina velmi kladně, kniha se stala bestsellerem.¹³³ Román u nás poprvé vyšel v roce 1992 v nakladatelství Baronet s překladem Aleny Maxové.

---

¹²⁹SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 83s. ISBN 80-85776-31-6.

¹³⁰Veškerá uvedená data prvních českých vydání knih a jejich překlady jsou převzata z katalogu České národní knihovny.

¹³¹STŘÍBRNÝ, Z. *Dějiny anglické literatury*, 1983.

¹³²MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 187 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

¹³³MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

4.2.1.2 *Už nikdy nebudeme mladí (I'll Never Be Young Again)*

V tomto psychologickém románu je ústřední postavou mladý muž jménem Richard. Richard vyrůstá v izolovaném světě bez lásky. Jednoho dne, ve věku dvaceti jedna let se po roztržce s otcem rozhodne odejít z domova do Londýna. Zde je přepaden pocity beznaděje, samoty, utrpení a východisko vidí v sebevraždě. V poslední chvíli jej zastaví náhodný kolemjdoucí, který se stane jeho přítelem. Richard pak zažívá zklamání z lásky a literárního neúspěchu, avšak díky příteli se s tím dokáže vyrovnat.¹³⁴ Román byl vydán v roce 1932, u nás v roce 1999 v nakladatelství Dialog s překladem Libuše Burianové – Hasenöhrlové.

4.2.1.3 *Vzestup Juliův (Julius / The progress of Julius)*

Další kniha, ve které je hlavní postava mužská. Hrdina Julius Lévy má několik společných charakteristických rysů s Heathcliffem. Lévy pochází z nuzných poměrů, měl se stát rabínem, ale díky své schopnosti promyšlenosti a egoismu brzy dosáhne bohatství. Mnohdy se chová chladně, bezcitně jak ke světu, tak k lidem. A právě proto jeho osud skončí tragicky.¹³⁵ Poprvé byla vydána v roce 1933. U nás až v roce 1993 v nakladatelství Dialog s překladem Magdy Hájkové.

4.2.1.4 *Hospoda Jamajka (Jamaica Inn)*

Kniha vyšla v roce 1936. Příběh se odehrává uprostřed pustiny, kde ční zájezdní hostinec Jamajka. Zde se ocitá jednoho dne Mary Yellanová. Ta přijíždí za svou příbuznou tetou Patience. Její teta je jedinou příbuznou, kterou Mary ještě má. Teta se svým manželem Jossem Marlym vlastní hospodu Jamajku, o které kolují nevalné historky. Mary zjišťuje, že hospoda je útočištěm pro partu pašeráků a pobřežních zlodějů. Mary se stává svědkem několika strašidelných a zločineckých událostí. Snaží se pomoci své tetě, ze které se po boku alkoholického manžela stala lidská troska. Seznamuje se s bratrem strýce Jemem Merlynem, který je však zlodějem koní, a vikářem Francisem Daveyem, který je vůdcem pašerácké party a který zavraždí jejího strýce s tetou. Nakonec se Mary rozhodne strávit zbytek života po boku Jema

---

¹³⁴ *Už nikdy nebudeme mladí*: Daphne du Maurier. FIALA, Daniel. *Databazeknih.cz: ...Váš knižní svět* [online]. Polná, 2008 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/uz-nikdy-nebudeme-mladi-86826>.

¹³⁵ *Vzestup Juliův*: Daphne du Maurier. FIALA, Daniel. *Databazeknih.cz: ... Váš knižní svět* [online]. Polná, 2008 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/vzestup-juliu-12746>.

Merlyna.¹³⁶ Poprvé byl u nás román publikován v roce 1946 v nakladatelství Ferdinanda Holase s překladem Tomáše Vaňka.

4.2.1.5 *Rebeka / Mrtvá a živá (Rebecca)*

Tento román z roku 1938 lze označit za nejslavnější román Daphne du Maurierové. Pro svou podobnost bývá často nazýván *Jana Eyrová dnešní doby*.¹³⁷ Prostá, ostýchavá mladá hrdinka, jejíž jméno je neznámé, se provdá po krátké známosti za bohatého Maxima de Wintera. Maxim před mnoha lety při nešťastné události na moři přišel o svou krásnou ženu Rebeku. Svou novou manželku přiveze do svého sídla Manderley v Cornwallu. Hrdinka to v tomto sídle nemá od začátku nijak lehké. Je nenáviděna služebnou Danversovou, která zbožňovala Maximovu první ženu Rebeku. Hrdinka podezírá svého muže z neustálé lásky k Rebece, avšak dozvídá se děsivou pravdu. Maxime Rebeku nenáviděl a zabil ji. Tento zločin však zamaskují. Příběh končí nikoli šťastně, ale požárem Manderley, který nejspíš úmyslně založila služebná Danversová.¹³⁸ U nás tento román vyšel záhy po světovém vydání v nakladatelství Evropský literární klub v roce 1939 s překladem J. B. Šubera s názvem *Mrtvá a živá*.

4.2.1.6 *Únik / Francouzova zátoka (Frenchman's Creek)*

Román byl vydán roku 1941. Děj románu je zasazen do 17. století. Hlavní postavy jsou zde anglická šlechtična Dona st. Columbová a francouzský korzár Jean Bénéoit Aubéry. Hrdinka lady st. Columbová žije v poklidném manželství se dvěma dětmi. Avšak touží po dobrodružství, a tak tropí výstřelky s londýnskou smetánkou. Jednoho dne odjíždí s dětmi do Cornwallu k příbuzným svého manžela. A právě zde potkává svou pravou lásku, ale i vzrušující dobrodružství. V zátocě kotví pirátská loď a Dona se zamiluje do jejich vůdce Jeana. Příběh však nečeká šťastný konec.¹³⁹ U nás vyšel v roce 1947 v nakladatelství ELK s překladem Zdeňky Hofmanové.

---

¹³⁶MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

¹³⁷MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 202 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

¹³⁸DU MAURIER, Daphne. *Mrtvá a živá*. 3. vyd. Praha: Melantrich, 1970. 353 s.

¹³⁹MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

4.2.1.7 *Hladový vrch (Hungry Hill)*

Děj románu je opět zasazen do malebného prostředí Cornwallu. Román byl sepsán v roce 1943 a jde o výpravnou ságu pěti generací rodiny Brodricků, proti kterým stojí znepřátelený rod Donovanů. Brodrickovi jsou majiteli měděného dolu na Hladovém vrchu, díky kterému mají obtojný majetek, avšak místo, kde jsou doly otevřeny, původně patřilo Donovanům. I přes své peněžité bohatství není rodina zcela šťastna. Vše končí o dvě stě let později, kdy Johnnie, potomek Brodrickových, zavírá doly a je zabit rozběsněnými rolníky. Jeho matka Fanny po jeho smrti důl znovu otevře a ukončí nepřátelství s Donovanovými, avšak umírá na tyfus, kterým se nakazila právě od Donovanových. V románě du Maurierová vykreslila generační problémy. K tématu ji inspirovala rodina Puxleyových, u které během 2. sv. války pobývala.¹⁴⁰ Poprvé u nás román vyšel až v roce 1993 v nakladatelství Vyšehrad s překladem Evy Ruxové.

4.2.1.8 *Králov generál / Generál Jeho Veličenstva (The King's General)*

Děj tohoto románu z roku 1946 se odehrává opět v Cornwallu, avšak v letech 1642–1646, tedy v době občanské války. Postavy vystupující v tomto románě jsou historicky dohledatelné. Du Maurierová při tvorbě tohoto díla zpracovala historické prameny, aby vše bylo vylíčeno realisticky. Pouze osudy a pocity postav jsou smyšlené. Ústřední dvojicí je Honor Harrisová, hendikepovaná, ale inteligentní žena, a její manžel generál Richard Grenville. Na pozadí milostného románu se odehrávají krvavé boje mezi příznivci krále a parlamentem.¹⁴¹ U nás byl román vydán již v roce 1947 v nakladatelství Sfinx v překladu Zdeňky Hofmanové.

4.2.1.9 *Paraziti (The Parasites)*

Psychologický román z roku 1949, který vykresluje osudy pětičlenné charakteristicky nesourodé rodiny. Otcem rodiny je slavný umělec, který má již syna z prvního svazku. Oženil se se slavnou tanečnicí, jež má také syna, a spolu mají ještě dceru. Ta je umělecky nadaná, avšak nemůže svůj talent nechat plně rozvinout, protože se musí starat o svého nemocného otce, protože je z rodiny tou nejmorálnější.¹⁴² U nás byla kniha přeložena Magdou Hájkovou a vydána v nakladatelství Dialog v roce 1996.

¹⁴⁰SHALLCROSS, M. *Soukromý svět Daphne du Maurier*, 1994.

¹⁴¹MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

¹⁴²*Paraziti*: Daphne du Maurier. FIALA, Daniel. *Databazeknih.cz: ... Váš knižní svět* [online]. Polná, 2008 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/paraziti-28617>.

4.2.1.10 *Má sestřenka Rachel (My Cousin Rachel)*

Psychologický román z roku 1951 je zasazen do počátku 20. století a odehrává se v Cornwallu. Na rozsáhlém panství žijí bratřenci Ashleyovi – Ambrose a Filip. Ambrose se ujal mladšího Filipa po smrti jeho rodičů. Ambrose odjíždí na pravidelnou zimní návštěvu do Florencie a zde se seznámí s mladou ovdovělou hraběnkou Rachel Sangalletti, která je z poloviny anglické krve a údajnou vzdálenou sestřenicí Ashleyových. Ambrose se s Rachel v Itálii ožení, ale záhy umírá. Po nějaké době na anglické panství přijíždí za Filipem opět ovdovělá Rachel, aby s ním vyřešila záležitosti týkající se závěti. Oba se velmi sblíží, avšak na povrch začínají vyplouvat podivuhodné okolnosti úmrtí jejího manžela.¹⁴³ V Česku byl román poprvé vydán až v roce 1995 v nakladatelství Dialog s překladem Magdy Hájkové.

4.2.1.11 *Obětní beránek (The Scapegoat)*

Daphne du Maurierová v tomto psychologicky propracovaném románu z roku 1957 s ironií a nadsázkou vykreslila rozdílnost dvou národů (Angličané a Francouzi). Hlavními hrdiny knihy jsou staromódní, zdrženlivý anglický profesor a francouzský bohatý šlechtic a majitel skláren. Právě tyto muži, kteří si nejsou charakterově, nýbrž vzhledově velmi podobní, si vymění své životní role.¹⁴⁴ Český překlad připravil v roce 1971 k vydání Ladislav Bezpalec a kniha vyšla v nakladatelství Mladá fronta.

4.2.1.12 *Zlatý hrad (Castle Dor)*

Tento román začal psát v roce 1925 Arthur Quiller-Couhen, avšak pro potíže se zrakem jej nedokončil. Po smrti poprosila Arthurova dcera Daphne, aby román dokončila, a předala jí rukopis svého otce. Román byl dopsán a vyšel v roce 1962. Příběh se odehrává v 19. století v Cornwallu. Ústřední dvojicí jsou námořník Amyot Trestain a Linnet, žena hostinského Marka Lewarna. Příběh byl inspirován historickým příběhem Tristan a Izolda. Významnou roli zde ještě hraje lékař Carfax, který bezděčně uspiší truchlivý konec románu.¹⁴⁵ U nás román vyšel v roce 1973 v nakladatelství Československý spisovatel s překladem Emanuela a Taťány Tilschových.

---

¹⁴³DU MAURIER, D. *Má sestřenka Rachel*, 2008.

¹⁴⁴*Obětní beránek*: Daphne du Maurier. FIALA, Daniel. *Databazeknih.cz: ... Váš knižní svět* [online]. Polná, 2008 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/obetni-beranek-32022>.

¹⁴⁵MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

4.2.1.13 *Let sokola (The Flight of the Falcon)*

Hlavní hrdinou tohoto detektivního románu z roku 1965 je Armino Fabio, který jednoho dne zjistí, že ve vesnici Ruffano byla zavražděna žena, která kdysi pracovala v jeho rodině. Paralelně objevuje tajemný pět set let starý příběh o hraběti Claudiovi přezdívaném Sokol, jenž vesnici Ruffano terorizoval. Armino zjišťuje, že tato historie není zcela zapomenuta a odráží se v jeho přítomnosti.¹⁴⁶ Román byl u nás vydán v roce 1996 v nakladatelství Dialog s překladem Libuše a Luboše Trávníčkových.

4.2.1.14 *Dům na pobřeží (The House on the Strand)*

Román z roku 1969 byl posledním románem z prostředí Cornwallu. Hlavním hrdinou je zde mladý muž Dick Young. Hrdina je velmi nespokojen se svou americkou manželkou, která do manželství přivedla již z předchozího sňatku syny. Jelikož Dick není spokojen se svými pracovními perspektivami, přijímá pozvání svého přítele Magnuse Lanea, biofyzika, do svého cornwallského domu. Avšak pozvání nebylo bez záminky. Magnus na sobě provádí pokusy s omamnou látkou fungující jako stroj času, který navrátí uživatele do 14. století, a po Dickovi potřebuje pomoc. Dick se tedy zapojuje do experimentu a jako vnější pozorovatel se ocitá v minulosti a pozoruje vztahy různých postav v okolí Kilmarthu a Tywardreathu. Začíná však být čím dál tím více svázán s osudem postav, o nichž se dovídá prostřednictvím správce panství Rogera Kylmertha. Dick se stává závislým na těchto výletech do minulosti, odpoutává se od skutečného světa a naplno se ponořuje do toho minulého. Při jedné cestě do minulosti Magnus při srážce s vlakem zemře, ale umírá pouze jeho duch, protože tělo zůstalo v přítomnosti, a Dickův fyzický a psychický stav se zhoršuje. U Dicka se projevují halucinace, při nichž dochází ke splynutí obou světů. I přestože si je Dick vědom, že tyto výlety do minulosti jsou riskantní, nedokáže se od nich odpoutat, a za to zaplatí nemilosrdnou daň.¹⁴⁷ K českému čtenáři se kniha přiblížila v roce 1972 vydáním v nakladatelství Odeon s překladem Mariany Stříbrné.

4.2.1.15 *Vládni, Británie (Rule Britannia)*

V tomto románě z roku 1972 opět vystupuje hlavní ženská hrdinka. Je jí mladá žena Emma, která vyrůstá u své babičky, bývalé herečky. Británie je právě okupována

---

¹⁴⁶ *Let sokola*: Daphne du Maurier. FIALA, Daniel. *Databazeknih.cz: ... Váš knižní svět* [online]. Polná, 2008 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/let-sokola-44368>.

¹⁴⁷ MUDROVÁ, I. *Tři anglické lásky*, 2010.

USA. Američané chtějí vytvořit spojenectví, avšak ztrpčují tím život anglickým obyvatelům. Emmina babička se s tím nedokáže smířit. Rozhodne se proto vytvořit sabotérskou akci na záchranu své vlasti a zapojí do toho své přátelé a rodinu.¹⁴⁸ Kniha byla u nás vydána nakladatelstvím Dialog v roce 1995 s překladem Magdy Hájkové.

4.2.2 Povídky a novely

Zde jsou umístěna pouze díla, která byla dosud přeložena do češtiny. V závorkách je uveden originální název a první vydání. Daphne du Maurierová ještě napsala další práce, ale ty zatím nebyly v češtině vydány.

Ptáci a jiné povídky (The Birds and other Stories, The Apple tree, 1952)

Libej mě ještě, cizinče! (The Birds and Other Stories, 1952)

Neohlížež se miláčku a jiné povídky (Don't look now and other stories, 1971)

Milenc a jiné povídky (The Rendezvous and Other Stories, 1981)

Modrá krev (The du Mauriers, 1937) biografie autorčiny slavné rodiny

Mary Anne (Mary Anne, 1954)

Přízračný svět Branwella Brontěa (The Infernal World of Branwell Brontë, 1960)

Uherská královna (The Glass-Blowers, 1963)

4.2.3 Díla dosud nevydaná v češtině

Divadelní hry: *Rebeka (Rebecca, 1940)*, *Roky mezi tím (The Years Between, 1945)*,

Pozdní léto (September Tide, 1949)

Gerald (Gerald, 1934)

Mladý George du Maurier (The Young George du Maurier, 1951)

Mizející Cornwall (Vanishing Cornwall, 1967)

Zlatí chlapíci: Sir Francis Bacon, Anthony Bacon a jejich přátelé (Golden Lads: A Study of Anthony Bacon, Francis and their Friends, 1975)

Točité schodiště: Francis Bacon vzestup a pád (The Winding Stairs: Francis Bacon, His Rise and Fall, 1976)

Poznámky k Rebece a jiné vzpomínky (The Rebecca notebook and Other Memories, 1981)

Kouzelný Cornwall (Enchanted Cornwall, 1989)

---

¹⁴⁸*Vládni Británie: Daphne du Maurier. FIALA, Daniel. Databazeknih.cz:… Váš knižní svět [online]. Polná, 2008 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/vladni-britanie-32553>.*

5 Analýza jednotlivých románů

5.1 Emma

V lednu roku 1814 usedla Jane Austenová v pracovně ke svému oblíbenému stolku a začala psát román *Emma*. O rok později byla již kniha vydána¹⁴⁹ na přání s věnováním: „*Jeho královské Výsosti, princů regentovi, věnuje toto dílo s dovolením jeho Královské Výsosti v nejhlubší úctě k Jeho Královské Výsosti hluboce oddaný a poslušný služebník, autor.*“¹⁵⁰

Jane Austenová svou hrdinku velmi milovala. Právě pro její zhýčkanost a životní styl se spisovatelka domnívala, že snad bude na světě jediná, kdo bude mít Emmu velmi rád, ale zmýlila se. Austenová ve své době získala jen málo stoupenců, ale rozhodně našla pochopení pro své hrdinky u čtenářek a spisovatelek následujících desetiletí a století.

Jsou dochovány kritiky a recenze i jiných slavných autorů 19. století, kteří se k dílu vyjádřili. Walter Scott se v roce 1815 k *Emmě* na požádání nakladatele pana Murrayhovy slovil takto: *Líčení je tak věrné skutečnosti a natolik přesné, že čtenáře nadchne.*¹⁵¹

Ano, Austenová se v románě vyhýbá popisování triviálních historek anglické vysoké společnosti. Nedočteme se zde o žádných románcích šlechticů ani zbytečnostech všedního dne, a právě proto, jaký zde dokázala vykreslit mravní romantismus, její dílo obdivujeme. Charlotta Brontëová o *Emmě* a Jane Austenové o pár desítek let později napsala: „*Rovněž jsem četla jedno z děl slečny Austenové, Emmu. Ovládá překvapivě dobře řemeslo popisování povrchu života vznešené anglické společnosti. Nevzrušuje čtenáře nespoutaností, neděsí ho hloubkou – vášně je pro ni zcela neznámou věcí. Jakýkoli náznak takové bouřlivé spřízněnosti odmítá... Vše, co je ostře nahlížené, přiměřeně vyslovené a poddajně dojemné, jí slouží jako předmět studia, ale to, co byt' ve skrytu, prudce a těžce tepe, při čem se bouří krev a co je neviditelným centrem života a tušeným cílem smrti – to slečna Austenová nevidí... Byla to dokonalá*

¹⁴⁹ Příloha N – první ilustrované vydání románu *Emma* z roku 1833.

¹⁵⁰ MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1. vyd. Jinočany: HaH, 2009. 228 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

¹⁵¹ MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1. vyd. Jinočany: HaH, 2009. 233 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

*a velmi rozumná dáma, ale velmi nedokonalá a spíše necitlivá (ne necitelná) žena, a jestli je to kacířství, nemohu to změnit.*¹⁵²

S Charlotte Brontëovou sekunduje i Robert Barnard, když píše, že Jane Austenová *sentimentalitu nezná, krajní vášně ji nezajímají. Ačkoli píše o lásce a manželství, z jejich knih nevyzařuje vášnivý žár ani lyrické okouzlení. Austenová ctí klasicistní přednosti, střídmost, důstojnost, ukázněný cit a zdravý rozum, slzy umí rozptýlit svým ironickým vtípem.*¹⁵³ Avšak tím, že se Austenová vyhýbala popisování plytké zamilovanosti, můžeme její romány řadit i mezi klasická díla realistická.

A právě tu vašeň bouřící krev, která podle Charlotte Brontëové v *Emmě* chybí, lze nalézt v jiných dílech Austenové či jejich současníků. Emma ani nepotřebuje prožít hlubokou vašeň a cit, protože *Emma* je spíše o cestě k dospělosti, porozumění, a o tom najít sám sebe. *Emma* je stále reflektována, překládána a vydávána ve všech zemích světa.

S neskrývaným obdivem se můžeme setkat i u spisovatelek z 20. století, což jen dokládá stupňující se oblibu. *Duchaplný vtíp Jane Austenové provází její dokonalý vkus. Její hlupák je opravdu hlupák a její snob je snob, protože se vzdalují modelu zdravého rozumu a citu, který má na mysli a který nám předkládá ve stejné chvíli, kdy nás rozesmívá. Nikdy žádný romanopisec nedokázal tak dokonale využít vnímavosti pro lidské hodnoty. Ty odchylky od laskavosti, pravdy a upřímnosti, které patří k tomu nejrozkošnějšímu, co lze v anglické literatuře najít, zobrazuje proti pozadí neomylného srdce, neselhávajícího vkusu a téměř strohé mravnosti.*¹⁵⁴

Skladba románu je jednoduchá, příběh se odvíjí během jednoho roku života postav. Vyprávění je zde užito *er-formou*.

V době vzniku *Emmy* měl román několik podob. Austenová se rozhodla pro rodinný román, tedy pravděpodobné vylíčení dobových způsobů života středních tříd. V této době se již vytratil obdiv ke gotice, tudíž v jejich dílech nenajdeme prvky gotického románu ani romance, je tomu tak pouze v *Northangerském opatství*, kde jsou však tyto prvky spíše parodovány.

Austenová se k výběru žánru vyjádřila slovy: *„plně si uvědomuji, že historická romance, založená na rodu Sasko-Koburském, by byla mnohem více na místě*

---

¹⁵²MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 225s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

¹⁵³BARNARD, Robert. *Stručné dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Brána, 1997. 120 s. ISBN 80-85946-83-1.

¹⁵⁴MUDROVÁ, Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 28 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

než obrazy z rodinného života na venkově, jimiž se zabývám, a lépe by posloužila k zisku i popularitě. Ale romanci napsat nemohu, stejně jako nemohu napsat epickou báseň.“¹⁵⁵

Ano, v době vzniku románu *Emma*, bylo v oblibě psaní romancí, a také ještě přetrvávala obliba historických románů, kterým se věnoval např. již zmíněný Walter Scott. Ale Austenová si právě výběrem žánru zasloužila čestné uznání na poli literatury v začátcích 19. století.

5.1.1 Děj příběhu

V této knize se stejně jako v ostatních románech Jane Austenové setkáváme s mladou a tvrdohlavou hrdinkou, okouzujícími mladými muži, štěbetavými ženami, ale také hrubiány.

Na začátku knihy se seznamujeme s hlavní hrdinkou Emmou Woodhouseovou, která žije se svým otcem v sídle Hartfield v obci Highbury. Emma přišla v útlém dětství o matku a její starší sestra Isabel se provdala za pana Johna Knightlyho a odstěhovala se s ním do Londýna. Emmu právě opouští vychovatelka slečna Taylorová, která se provdala za nedaleko žijícího pana Westona.

Emma je mladá a energická dívka, toužící po zábavě a povyražení, protože doposud jsou jí jedinou zábavou občasné návštěvy pana George Knightleyho, rodinného přítele a švagra její sestry Isabel.

Ale vše se mění příchodem mladičké prosté dívky Harriet Smithové. Emma se rozhodne stát Harrietinou opatrovnící, chce ji vyučovat a pomoci najít pro ni manžela. *Emma se s ní bude stýkat, zušlechtí ji, odtrhne ji od nevhodných známostí, uvede ji do dobré společnosti. Pomůže jí vytvořit si správné názory a zdokonalit chování. Bude to zajímavé a také velmi šlechetné. Hodí se to k jejímu společenskému postavení a také má na to čas a možnosti.*¹⁵⁶ Sama o sobě prohlašuje, že je dosti bohatá a chytrá a nepotřebuje se vdávat, avšak rozhodne se vžít do role dohazovačky, a tím se začne koloběh zásahů do osudů lidí v jejím okolí. Jediný, kdo vždy dokáže usměrnit Emminy rozmary, je právě pan Knightley.

Harriet miluje farmáře pana Martina, ale podle Emmy není dosti přijatelný ženich a přesvědčí Harriet, aby jej odmítla. Rozhodne se, že pro Harriet bude lepší pan

---

¹⁵⁵MILES, Robert. *Jane Austenová*. 1.vyd. Brno: CDK, 2009. 49 s. ISBN 978-80-7325-188-8.

¹⁵⁶AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 25 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

Elton, místní duchovní. A začne spřádat plány, jak tyto dvě osoby spojit. Ale Emma se zmýlila a pan Elton cítí náklonost k ní, nikoli k Harriet. Emma však pana Eltona odmítne, ten netouží být s Harriet a odjíždí do lázní v Bathu, kde si nakonec najde manželku. Harriet kvůli Emmě tedy zůstává sama.

Po tomto incidentu obrací Emma svůj zrak a myšlenky na jiného muže, pana Franka Churchilla, nevlastního syna její bývalé guvernanky, který přijíždí do Highbury. Tento mladý muž se zamlouvá ze začátku samotné Emmě a chvílemi váhá, zda by to nebyl vhodný partner právě pro ni namísto Harriet. Avšak i zde se zmýlila, protože pan Churchill je již nějakou dobu tajně zasnouben s neteří Emminy sousedky slečnou Jane Fairfaxovou. Navíc Harriet Emmě prozradí, že o Franka Churchilla neměla nikdy zájem, naopak se jí zamlouvá pan George Knightley.

Emma si najednou uvědomí, že žárlí, objevuje své skryté city k panu Knightleymu a přeje si, aby požádal o ruku ji a ne Harriet. A to se jí také ke konci knihy vyplní. Pan Knightley se jí přizná, že ji už dlouho miluje, a právě proto ji vždy usměrňoval, nezahrnoval plytkými komplimenty a často k ní byl hodnotící.

Nakonec i Harriet dojde štěstí, protože se náhodou setká v Londýně s panem Martinem a zjistí, že k sobě navzájem stále něco cítí. Pan Martin požádal Harriet o ruku a Emma se rozhodne nestát již Harriet v cestě ke štěstí. Kniha končí postupnou svatbou všech tří párů a stěhováním pana Knightleyho do Hartfieldu.

5.2 Na Větrné hůrce

*Na Větrné hůrce není půvabný romantický příběh, je to syrové, složité promyšlené a myšlenkově velmi poctivé vyprávění. Patří bezesporu k několika málo skvostům anglické prózy.*¹⁵⁷

Toto jediné dílo Emily Brontëové šokovalo čtenáře viktoriánské doby svou drsností, brutalitou a neústupností před tématy, která autoři více se podbízející čtenářským požadavkům považovali za nepřijatelná. I láska tu má spíše podobu nezkrtné přichylnosti než konvenční vášně a rozhodně je na hony vzdálená užvatlaným citovým výlevům, jaké nalezneme třeba v raném Dickensonovi.¹⁵⁸ Svou okázalost a uznání získalo až o mnoho let později. Stejně tak její básně, ty však dosáhly ve 20. století slávy jen díky popularitě jejich autorky. Pokud by Brontëová nenapsala román *Na Větrné hůrce*, básně by jistě na konci 19. století upadly v zapomnění.

Poprvé se český čtenář mohl s knihou setkat v roce 1927, kdy u nás vyšla pod názvem *Démon: bouřlivé výšiny* v překladu Máši Baklánové, vydané v nakladatelství Mars. Román byl poté znovu přeložen Boženou Šimkovou a vydán v roce 1946 v nakladatelství Jan Laichter pod názvem *Bouřlivé výšiny*, později v roce 1960 byl již vydán pod názvem *Na Větrné hůrce* ve Státním nakladatelství krásné literatury, hudby a umění v překladu Květy Maryskové. Román byl u nás vydán celkem v osmnácti knižních podobách v různých překladech, zde jsou zmíněny pouze vydání s novými názvy.¹⁵⁹

V díle se odráží spousta životních obrazů z neklidů Emily Brontëové. Některé postavy románu se až nápadně podobají členům a přátelům rodiny Brontëových a stejně tak i jejich osudy. Vše, s čím se Emily za svůj život potkala a zprostředkovaně viděla, ať už zoufalství z nenaplněné lásky své sestry, pokles a pád osobnosti svého bratra či chladnou výchovu její tety, to vše, odehrávající se na jí známých vřesovištích, dokázala nějak zakomponovat do své knihy.

Celý tok příběhu zachycuje přibližně rozmezí třiceti let. Příběh začíná roku 1801, ale retrospektivně se vrací do roku 1771 a vypráví historii tří generací jedné

---

¹⁵⁷BARNARD, Robert. *Stručné dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Brána, 1997. 130 s. ISBN 80-85946-83-1.

¹⁵⁸BARNARD, Robert. *Stručné dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Brána, 1997. 129 s. ISBN 80-85946-83-1.

¹⁵⁹Veškerá uvedená data prvních českých vydání knih a jejich překlady jsou převzata z katalogu České národní knihovny.

rodiny až zpět do roku 1801. Poté se přesouváme v čase dále a k završení příběhu dochází v roce 1803.

Skladba románu je složitá, znázorňuje časovou mozaiku, kterou si musí čtenář mnohdy až složitě poskládat. Příběh rodiny Earnshawů a Lintonů se dovídáme z vyprávění dvou vypravěčů, ale také z deníků a dopisů, díky kterým se retrospektivně vracíme do komplikované historie dvou rodin.

V díle je patrná symbolika a *toto ojedinělé dílo obsahuje rysy „goticky“ tajuplné a hrůzostrašné i drsně naturalistické nebo zase snově surrealistické. Tím mnohostranně překračuje své dobové hranice směrem dozadu k černým románům z 18. a 19. století i dopředu k naturalismu nebo až k surrealistické poezii a próze století dvacátého. Především však spojuje prvky romantismu a lidovou baladiku s rozvinutými postupy kritického realismu. Dokazuje tím, že základní umělecké postupy romantismus a realismus mohou splynout v umělecké jednotě.*¹⁶⁰

Právě v tomto můžeme spatřovat proměnu kompozic románu. Zatímco romány Jane Austenové jsou pevně zakořeněny v romantismu s teprve prvními náznaky realismu, zde už je zasazen zralý realismus s prvky naturalistickými až surrealistickým, což jsou prvky typické až ve 20. století.

Emily Brontëová zasadila příběh do svého oblíbeného Yorkshiru. Celý děj se odehrává na venkově v okolí vřesovišť. Právě ta dodávají vyprávění pochmurnou až temnou atmosféru a jsou v příběhu velmi důležitá. Pro stavby, které byly předlohou a inspirací pro Větrnou hůrku a Drozdov, je více možností. Z ostatních míst zmíněných v knize lze s určitostí vymezit Pensintonskou skálu, která se tyčí nedaleko rodného Haworthu.

Po přečtení knihy si čtenář uvědomí, že četl o lidech, kteří za své činy nejsou potrestáni lidskou rukou. Ať jednají sobecky či sebevíc amorálně, na světě trestu nedojdou a svých činů si nejsou vědomi. *V knize chybí jakýkoli morální odsudek vyličených postav a skutků: vždyť se tu střetáme s krvesmilstvem anebo něčím velmi podobným, s ustavičnou surovostí, vyslovenou chamtivostí a samozřejmě i se spoustou dalších méně zajímavých hříchů. Nic však čtenáře nenabádá, aby podobné jednání odsoudil, a co je ještě umělecky pozoruhodnější, čtenář je neodsuzuje ani sám od sebe, bez vyznání. Emily Brontëová neměla potřebu udílet mravní lekce, tak jako většina*

---

¹⁶⁰STRÍBRNÝ Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Academia, 1987. 476 s.

*viktoriánců poukázala na to, že ve světě existuje zlo, ale neměla potřebu jeho průvodce kvůli tomu zatratit.*¹⁶¹

A právě tato její jedinečná vlastnost dělá z knihy něco neobyčejného a na svou dobu vrcholného až nadčasového. To, co se neodvážili ani na začátku 20. století někteří autoři podstoupit, Emily dokázala. A jestliže pro toto mistrovské riziko nebyla doceněna, nýbrž ve své době zavrhována, ji naopak vyneslo mezi nejlepší anglické autorky 19. století ve století následujícím.

Pan Lockwood je první osoba, která nám je v románu představena. Již v úvodu románu se čtenář může domnívat, že sehraje klíčovou roli, avšak nikoli. Pan Lockwood nám slouží k uvedení do děje a stává se nám zprostředkovatelem vyprávěče příběhu v přítomném čase románu. Tedy, na začátku knihy nám vypráví příběh o dvou návštěvách Větrné hůrky a pak se objevuje v roli vyprávěče na konci knihy, kdy nám dovypráví příběh ve své současnosti. V ději se pak ještě objevuje pouze jako posluchač vyprávění hospodyně Deanové. Je typický gentleman žijící v Londýně, který přijíždí na venkov, aby si odpočinul od ruchu velkoměsta. Avšak i zde se snaží najít zábavu pro vyplnění volného času a tím se mu stává právě vyprávění tajemného příběhu. Ve své naivitě a jednoduchosti není schopen pochopit intenzitu vášní a citů, které se kolem něj v příběhu rozprostírají.¹⁶²

Mezi oblíbené členy domácnosti Brontëových patřila služebná Tabitha Aykroydová. Právě ona seznámila Emily Brontëovou se strašidelnými příběhy a předtuchami, které se odráží v jejím díle. Tabitha sloužila jako vzor pro služebnou Nelly Deanovou, tedy zprostředkovatelku vyprávění celého příběhu.

Nelly je služebná, která vyrůstala s Hindleym a Catherine, věkem se řadí k Hindleyovi. Po celou dobu příběhu si až zázrakem dokázala uchránit svou morální stránku, i když její morálka, ale i náboženství jsou zcela konvenční. Je to prostá žena, která si přeje jen štěstí pro své pány a je jim loajální služebnou po celý jejich život, i přesto a snad právě proto, kolik vidí bolesti, utrpení a falše, s nimi zůstává. Vychovávala s láskou chvíli Haretona a Catherine (mladší), jako by byli dětmi, které sama nikdy neměla. Nelly se vlastně svým chováním a oddaností po celý život cítila, jako by s nimi byla rodina.¹⁶³

---

¹⁶¹BARNARD, Robert. *Stručné dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Brána, 1997. 130 s. ISBN 80-85946-83-1.

¹⁶²VANČURA, Z. *Pohledy na anglickou a americkou literaturu*, 1983.

¹⁶³STŘÍBRNÝ, Z. *Dějiny anglické literatury*, 1987.

Charlotta Brontëová napsala ke 2. vydání románu předmluvu, v níž se vyjádřila k Heathcliffovi a jeho posmrtnému osudu: *Heathcliffa nemůže vskutku nic vykoupit. Ani jedinkrát neuhne ze své přímočaré cesty k zatracení – od okamžiku, kdy byl jako malý černovlasý tvor snědé pleti, vypadající na d'áblovo kvítko, prvně vybalen a postaven na nohy v kuchyni statku, až po chvíli, kdy Nelly Deanová nalézá jeho ponurou, mohutnou mrtvolu, ležící naznak v posteli obehnané bedněním s široce otevřenými očima a s pootevřenými rty a vyceněnými zuby.*¹⁶⁴

Heathcliff je vedle Catherine druhá nejdůležitější postava celé knihy. Již v této době Emily Brontëová v knize načrtla problém rasové otázky, který bývá ještě dnes aktuální. Při prvním popisu nalezence, jež pan Earnshaw přiveze ze svých cest domů, je zřejmé, že jde o cikáně. A právě proto je odmítnut členy rodiny a později odstrkován Hindleym. Na rasový, ale v případě Heathcliffa i společenský rozdíl, je poukázáno i v rozhovoru, který vede s Nelly ohledně jeho citů k Catherine. A právě Catherine byla tím spouštěcím mechanismem pro naprostou změnu Heathcliffa. Catherine odmítnutí způsobilo útěk Heathcliffa do ciziny, kde za záhadných okolností nabyl vysokého jmění, avšak po návratu domů a zjištění, že žena, kterou jako jedinou ve svém životě miloval, si vzala jiného muže, jej mění v bezcitného muže toužícího po pomstě.

Ano, Catherine byla jediná, koho Heathcliff chtěl, po kom toužil, kterou miloval i po její smrti. Na konci knihy se již vzdává i své pomsty, touží už jen po posmrtném spojení s Catherine. *Jak může pravda, porozumění či jemné odstíny citů přebývat v mužích a ženách, kteří se tak málo podobají těm, jež známe? Tážeme se a současně spatřujeme v Heathcliffovi bratra, jakého v něm mohla vidět geniální sestra. Je nemožný, říkáme si, ale přesto žádný chlapec v literatuře není životnější než on. Totéž platí o první i druhé Catherine. Jako by Emily mohla rozsápat vše, podle čeho se poznávají lidé, a vlít do těchto rozpoznatelných přízraků takovou životní sílu, že překonávají skutečnost. Proto je tvůrčí síla, již byla nadána, tou nejvzácnější. Dokázala oprostít život od závislosti na faktech, několika tahy vtisknout lidské tváři ducha, takže se obejde bez těla, dokázala vyprávěním o vřesovišti přimět vítr, aby vál, a hromy, aby byly.*¹⁶⁵

---

¹⁶⁴ VANČURA, Zdeněk. *Pohledy na anglickou a americkou literaturu*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1983. 158 s.

¹⁶⁵ MUDROVÁ, Ivana. *Tři anglické lásky*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 163 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

5.2.1 Děj příběhu

Roku 1801 si mladý a bohatý pan Lockwood pronajímá panství Drozdov (Thrushcross Grange). Jednoho dne je při vycházce zahnán bouří na nedaleké panství Větrnou hůrku (Wuthering Heights), kde se setkává se svým nepříjemným nájemcem panem Heathcliffem, ale také s jeho krásnou snachou, podivným sluhou a neudržovaným hochem.

Pan Lockwood je překvapen podivnými vztahy mezi těmito lidmi a zažije zde strašidelnou noc plnou zvláštních vidin, které jsou nejspíše způsobeny četbou deníku nalezeného v pokoji. Ráno tedy rychle odchází zpět na Drozdov. Zde vykládá o divném setkání své služebné paní Nelly Deanové, ta však není chováním jeho hostitelů nijak překvapena a začne panu Lockwoodovi s přestávkami vyprávět dlouhý příběh, který se začal odvíjet na Větrné hůrce v roce 1771.¹⁶⁶

Jedné noci přivezl pan Earnshaw z obchodní cesty v Liverpoolu domů osiřelého chlapce tmavé pleti. Příchod chlapce se nezamlouval jeho ženě ani dětem, tehdy čtrnáctiletému Hindleyovi a šestileté Catherine, avšak pan Earnshaw se nenechal odbýt, pojmenoval chlapce Heathcliff a rozhodl se, že bude vyrůstat s jeho dětmi.

Catherine se brzy s Heathcliffem skamarádila, avšak Hindley si k chlapci nikdy cestu nenašel, žárlil na něj a ubližoval mu. Pan Earnshaw proto Hindleyho poslal do internátní školy. Brzy po jeho odchodu však oba rodiče zemřeli. Hindley se tedy po třech letech vrátil domů spolu s novomanželkou Frances a stal se novým pánem na Větrné hůrce. Heathcliff byl vykázan z domu a poslán mezi čeledníky. Catherine zakázal se s ním bavit, ta však bratra neposlechla a tajně běhávala s Heathcliffem po blatech. Při jedné takové toulce zabloudila Catherine až k nedalekému Drozdovu. Zde se setkala s rodinou Lintonových, kteří měli přibližně v jejím věku syna Edgara a dceru Isabellu. Catherine venku prochladla, a tak zůstala několik týdnů na Drozdově v domácí péči.

Po návratu domů byla Catherine úplně vyměněná. Z divoké a nespoutané dívky se stala krásná mladá slečna v ozdobených šatech. Heathcliff ani ostatní ji nepoznávali. Avšak tato proměna byla pouze napohled. Catherine se chtěla vyrovnat Isabelle a zalíbit se Edgarovi, avšak v nitru to byla ta stejná sobecká a někdy zlá Catherine.

---

¹⁶⁶Příloha O – rodokmen rodu Earnshawů a Lintonů.

V této době se Hindleyovi narodil syn Hareton, avšak jeho žena Frances po porodu zemřela. Hindley dával vinu svému narozenému synovi a svůj žal začal utišovat v alkoholu a hazardních hrách.

Mezitím se Edgar Linton začal dvořit Catherine, což Heathcliff nerad viděl. Navíc se Catherine vždy při návštěvě Lintonových přetvařovala, dělala ze sebe dámu, kterou jinak nebyla. Po nějakém čase Edgar požádal Catherine o ruku a ta souhlasila. V ten samý den se přiznala Nelly, že miluje Heathcliffa a vždy bude milovat jen jej, avšak kvůli jeho postavení si ho nikdy nebude moci vzít, a proto souhlasila se sňatkem. Heathcliff tento rozhovor vyslechl a ještě stejné noci utekl z domova. Catherine po jeho útěku propadla zármutku a na několik týdnů ulehla v nemoci.

V dalších třech letech se Heathcliff nevrátil, mezitím zemřeli rodiče sourozenců Lintonových, Edgar se stal majitelem Drozdova a Catherine si vzal za svou ženu. V době svatby se však znenadání objevil na Větrné hůrce Heathcliff a byl změněn k nepoznání. Heathcliff se zabydlel na Větrné hůrce, kterou dostal do zástavy od Hindleyho, kterému pomohl z dluhů. Catherine ze škodolibosti řekla Heathcliffovi, že je do něj Isabella zamilovaná, ten ji přemluvil k tajnému sňatku, aniž by ji miloval, a hloupá mladá dívka mu podlehla. Společně utekli pryč.

Po nějaké době se vrátili zpět a žili na Větrné hůrce, kde Heathcliff s Isabellou krutě zacházel. Její bratr Edgar s ní místo pomoci přetrhal styky. Catherine měla komplikovaný porod a zemřela. Heathcliff ji ještě před smrtí stačil navštívit a po jejím pohřbu ji znovu vykopat a sevřel její mrtvé tělo ještě naposledy v náručí.

Catherine porodila zdravou dceru, která dostala jméno po své matce. Isabella utekla z Větrné hůrky do Londýna, kde o pár měsíců později porodila syna Lintona. Krátce po těchto událostech Hindley zemřel a Heathcliff se stal vládcem Větrné hůrky i pánem Haretona, který měl být právoplatný dědic.

Mezitím na Drozdově s láskyplnou péčí svého otce vyrostla malá Catherine. Jednoho dne, když jí bylo třináct let, zabloudila až k Větrné hůrce, kde se setkala se svým bratrancem Haretonem. Na Větrnou hůrku přijel Linton, protože Isabella v Londýně zemřela. Heathcliff lstí nalákal Catherine na Větrnou hůrku a začal oba mladé lidi seznamovat. Hareton by se s Catherine také rád přátelil, avšak Catherine se mu s Lintonem pro jeho hrubost a zaostalost vysmívala. Brzy na to si začal mladý pár dopisovat a navštěvovat se. Linton býval velmi nemocný, proto jej jezdila Catherine často navštěvovat, ale její otec také onemocněl a blížila se jeho hodina. Heathcliff při jedné návštěvě Catherine uvěznil na Větrné hůrce a donutil ji vzít si Lintona.

Její otec skonal a ona se musela přestěhovat z Drozdova na Větrnou hůrku. Heathcliff Drozdov pronajal panu Lockwoodovi. Linton záhy zemřel a Catherine musela žít na Větrné hůrce s nesnesitelným Heathcliffem a Haretonem, který se k ní choval také hrubě. A v tuto chvíli se příběh dostává až do současnosti a respektive na začátek knihy, kdy pan Lockwood poznal Heathcliffa a Catherine. Pan Lockwood poté odjel na několik měsíců do Londýna, a když se v září 1802 vrátil jen na jednu noc, zjistil, že Heathcliff již zemřel. Hareton s Catherinou si k sobě našli cestu. S pomocí Catherine se Hareton naučil číst a psát a stal se z něj jiný muž. Plánují spolu svatbu a přestěhování na Drozdov a Nelly jim stále dělá služebnou.

5.3 Má sestřenka Rachel

Kniha je vyprávěna ich-formou z pohledu mužského vypravěče, avšak klíčovou postavu ztvárňuje mladá žena Rachel. Ke knize se Daphne vyjádřila v roce 1963 pro jeden časopis takto: „Z každé knížky jsem měla radost, ale – to víte – když je už dokončená, potom to člověka nějak přejde. Všechno má svůj čas. Chcete-li mluvit o změnách v průběhu let, *Má sestřenka Rachel* je asi takovým mezníkem, koncem určitého období. Neumím si představit, že bych si sedla a napsala další román z Cornwallu.“¹⁶⁷

A skutečně, tento román¹⁶⁸ se stal mezníkem v románech Daphne. Od teď již žádná kniha nebyla zasazena do historických reálií Cornwallu.

Daphne byla po vydání knihy recenzenty chválena. Například časopis *Queen* o ní napsal *Dramatické, plně překvapení a mistrovsky zpracované. Opět se tu projevuje mistrná vypravěčská technika.*¹⁶⁹

Daphne možná nesklízela ovace u kritiků pro svá biografická díla či novely, zato byla mistryní ve psaní goticko-hororových povídek a napínavých románů. Opět je v románě vidět prolnutí s inspirací sester Brontëových. Je zde tajemno, tragédie, ale i napětí.

Daphne se zápletkou, odehrávající se zvláště ve Florencii, nechala inspirovat na letní dovolené v Itálii, kde byla právě na začátku 50. let. Zde dostala vnuknutí s otravou manžela. Podnětem jí byl také Menabilly a jeho okolí, které je zapracováno do knihy – např. propadlá zahrada, ve které nakonec Rachel umírá.

Rachel je klíčovou postavou v celé záhadě, zda byl Ambrose otráven či nikoli a odpověď v knize nezazní, je tedy na čtenáři, aby usoudil, zda je Rachel vrah.

A právě hlavní hrdinka Rachel je postavená na obrazu skutečné Rachel Carewové, hraběnky ze 17. století žijící v Cornwallu. Rachel byla ženou Ambrose Manaton a zemřela mladá, avšak jediná podobnost s fiktivní Rachel je jen ve jménech Rachel a Ambrose.

Svému příteli a životopisci Shallcrossovi se Daphne svěřila, že „při psaní románu jsem si představovala v roli Rachel Vivien Leighovou. Když jsem byla před lety

---

¹⁶⁷SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 77 s. ISBN 80-85776-31-6.

¹⁶⁸I tento román stejně jako jiné byl převeden rok nato na filmové plátno.

¹⁶⁹SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 77 s. ISBN 80-85776-31-6.

v *New Yorku*, Vivien se mě ptala, co píšu, a tak jsem jí řekla: *Knížku, kde budeš mít hlavní roli!*¹⁷⁰ Avšak Vivien roli ve filmu nezískala, Rachel hrála Olivia de Havillandová.

5.3.1 Děj příběhu

Vypravěčem příběhu je mladý muž Filip Ashley, který seznamuje čtenáře se svým láskyplným vztahem ke svému bratranci a opatrovníkovi Ambrosovi, ten odjíždí na zimní léčebnou dovolenou do Florencie.

Ambrose a Filip žijí na rozsáhlém sídle v Cornwallu. V obci Bodminu patří k nejbohatším nájemcům. Filip právě dokončil studium práv na Oxfordě a vrátil se postarat o panství během Ambroseho nepřítomnosti.

Ambrose se ve Florencii setkává s Rachel. Zamiluje se a po několika týdnech se s Rachel ožení, spolu poté cestují po Itálii a po návratu z líbánek v Neapoli se Ambrose stěhuje do Racheliny vily ve Florencii. Zde žijí několik měsíců, během kterých přichází Filipovi od Ambrose čím dál více zmatené dopisy, které nasvědčují, že je těžce nemocen a nespokojen v manželství.

Filip se tedy vydává do Florencie zjistit, zda je Ambrose již zdravý a je rozhodnut vrátit se s ním zpět do Anglie. Ve Florencii však zjišťuje, že Ambrose několik týdnů před jeho příjezdem zemřel na nádor na mozku a je pochován na místním hřbitově a že Rachel odjela do Cornwallu. Filip se tedy zmatený celou situací vrací domů, kde se stává dědicem a majitelem veškerého majetku Ashleyových. Avšak právoplatným majitelem se stane až za několik měsíců, kdy mu bude dvacet pět let, do té doby za něj dědictví a finance spravuje kmožr Kendall.

Několik dnů po příjezdu z Florencie přijíždí na sídlo rodiny Ashleyových Rachel. Okamžitě si svým vystupováním získá služebnictvo a obyvatele Bodminu na svou stranu. Ke každému je laskavá a má příjemné vystupování. Po nějaké době se do ní Filip zamiluje a Rachel mu náklonost oplácí.

Filip najde ztracený dopis od Ambrose, ve kterém se dočítá, že Rachel Ambrose nejspíše otrávil, je rozchovná a manipulativní. Filip je zaslepen láskou k Rachel, proto dopis schová a rozhodne se nevěřit tomu, co v něm stojí.

---

¹⁷⁰SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 79 s. ISBN 80-85776-31-6.

O několik měsíců později má Filip narozeniny, čímž se stává právoplatným majitelem celého majetku rodu Ashleyových. Rozhodne se přepsat všechny majetek na Rachel, protože našel nepodepsanou závěť Ambrose, ve které byl tento čin v plánu.

Po několika týdnech přijíždí do Cornwallu Rachelin přítel a finanční poradce, který se Filipovi nezamlouvá. Po podepsání převodu majetku se Rachel vůči Filipovi stává odtažitá a chladná. Filip onemocní a nemoc jej stíhá několik týdnů, během kterých o něj Rachel pečuje. Filip se začíná domnívat, že se jej snaží Rachel otrávit stejně jako Ambrose. Hledá důkaz, který by ji mohl usvědčit, ale nic nenalézá. Mezitím se Rachel prochází po zahradě, kterou renovuje, padá z nedostavěných schodů, na které ji Filip neupozornil, a umírá.

6 Analýzy jednotlivých hrdinek vybraných románů

6.1 Emma Woodhousová

*Opovážlivost a zdrcující bezcitnost Emmy Woodhousové je pro moderní vkus téměř přílišná. Po hrdince jako je Fanny Priceová, byla Emma přinejmenším překvapením.*¹⁷¹ Takto se k Emmě vyjádřila životopiskyně Elizabeth Jenkins.

S postavou Emmy se setkává čtenář hned v prvním odstavci knihy, zde nám je představena, ne však svou vlastní osobou: *Krásná, chytrá a bohatá Emma Woodhousová se svou šťastnou povahou a příjemným domovem spojovala v sobě zřejmě některé nejlepší životní dary a téměř do svých jedenadvaceti let poznala na světě jen velmi málo potíží a trápení.*¹⁷²

Román je vyprávěn er-formou s občasným vystupováním postav v přímé řeči. O Emmě dětství a dospívání se dovídáme během toku příběhu jen zprostředkovaně a útržkovitě.

Emma Woodhousová je znuděná, zhýčkaná mladá dáma, která touží po vzrušení a zábavě. Může to být sebereflexe samotné Jane Austenové do osobnosti hrdinky. To, co samotná spisovatelka nemohla prožívat, odrazila alespoň v Emmě, protože tak, jako je Austenová uvězněna v Chawetonu, je Emma v Highbury. A tak alespoň Emmě je dopřána zábava.

Z chytré dívky vytvořila mistryni v dohazování. Propůjčila jí to, co sama nemohla dát najevo – být hrdinkou *s provokativním zjevem, ženou, která nezávisle myslí a sobecky jedná. Austenová jí ubrala důslednou britkost – dovoluje jí ohleduplně jednat s nejhlupejšími postavami v románu. Autorčiny ústupky děj uhlazují, protože román s rozervanou hrdinkou by neprošel, ale trochu se čtenář přece jen divit může.*¹⁷³

Právě rozervanou hrdinku představila jen o pár desítek let později Emily Brontëová ve své jediné knize *Na Větrné hůrce*, a tím se nadobro zapsala mezi nejlepší anglosaské spisovatelky všech dob.

---

¹⁷¹MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 229 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

¹⁷²AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 5 s. ISBN: 978 – 80-7360-955 -9.

¹⁷³MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 228 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

O rozmazlenosti a zhýčkanosti vypravěč informuje již v úvodu knihy. Zde se dovídáme, že vyrůstala s vychovatelkou, která jí spíše byla sestrou a nechávala Emmu vždy řídit se vlastním úsudkem: *její mírnost jí skoro nedovolila svou svěřenku v něčem omezovat. Emma dělala jen to, co sama chtěla.*¹⁷⁴

Vyjma vychovatelky slečny Taylorové, byl však na Emmu krátký i její otec, který ji hýčkal, a jeho až patetický vztah k Emmě je patrný po celý příběh. Je zřejmé, že Emma má v domě hlavní slovo. *Opravdovým nebezpečím v Emmině postavení bylo, že měla přílišnou moc prosazovat svou vůli a sklon mít o sobě příliš dobré mínění. To byly vady, které jí mohly zkazit mnohou radost. Takové nebezpečí však zatím nepozorovala, takže ony vlastnosti nepokládala za žádné neštěstí.*¹⁷⁵

Jediný, kdo ji tedy umí ukáznit a snad by se dalo říci se jí postavit a tyto vady ukázat, je právě pan Knightley. Austenová věděla, že musí k Emmě postavit protiklad, který ji nakonec přivede na správný směr a k dospělosti. Někoho, kdo ji bude paralelně usměrňovat. Emma tedy není jedinou klíčovou postavou knihy, tou je rovněž pan Knightley. Vypravěč nás s tímto umírňováním seznamuje už v první kapitole.

Nejdříve probíhá rozhovor mezi Emmou a panem Woodhousem: *Pan Knightley na mně rád nachází chyby, jak víte – je to jen žert – všechno je to jen žert* a pokračuje již vypravěč, který nám podává vysvětlení. *Pan Knightley byl skutečně jedním z mála lidí, který viděl na Emmě Woodhousové chyby, a jediný, kdo jí to říkal. Ačkoli to Emmě nebylo zvláště příjemné, věděla, že by to ještě mnohem méně bylo příjemné jejímu otci, a proto nechtěla, aby měl sebemenší podezření, že ji každý nepokládá za dokonalou.*¹⁷⁶

Na úryvku je vidět, že i když Emma často vystupuje jako velmi sebejistá dáma, je si vědoma svých občasných výstřelků a také mnohdy až zbytečných chval svého okolí na její osobnost. Snad právě proto, že Knightley je jediný objektivní posuzovatel, je pro ni tou nejlepší volbou na konci knihy a jako jediný jí dokáže v budoucnu pomoci dospět.

Postava Emmy vnitřně není jednotná. Naprosto jinou osobností je Emma v přítomnosti Harriet a pana Knightleyho. Postava se mění podle dané společnosti, autor Robert Miles, který se věnuje Emmě v knize *Jane Austenová*, se domnívá,

---

¹⁷⁴AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 5 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

¹⁷⁵AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 5 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

¹⁷⁶AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 11-12 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

že je to tím, že Emma intrikuje. Ano, Emma má určité tužby, ctižádosti, hlediska a v dané společnosti je nucena měnit jejich uspořádání.

A právě proto Emma již od začátku nechápe, že to, co cítí k panu Knightleymu, je láska. Překážky bránící k naplnění svazku manželskému jsou jen v hrdince samotné. Sňatku Emmy a pana Knightleyho přeje vše kolem – společenské postavení i majetnost, ale je důležité, aby si to uvědomila samotná Emma. A právě to se stane až na konci knihy, kdy Emma dospěje a dojde k uvědomění si sama sebe. Teprve pak si připouští, proč je vždy v přítomnosti pana Knightleyho nesvá a mnohdy vědoma své trapnosti – ve skutečnosti jí vlastně vždy záleželo na jeho úsudku vůči ní.

A stejně jako v jiných románech Jane Austenové i zde se opakuje kompozice, kdy ke spojení ústřední dvojice dojde na konci románu, tentokrát s rozdílem, že tomu brání pouze čekání na procitnutí hrdinky.

Avšak Emma nemá jen nevalné vlastnosti a není výlučně sobeckou osobou. S vylíčením jejích špatných vlastností přichází záhy i ty dobré. I přesto, že se trápí odchodem své vychovatelky, jí přeje štěstí a s láskou vzpomíná na všechny dobré věci, které s ní zažila. Uvědomuje si, že ji milovala, jako by byla součástí jejich rodiny a v pozdějších letech pro ni byla slečna Taylorová nejlepší přítelkyní.

Emma si už na začátku knihy myslí, že má skvělý odhad na lásku, jen si to však mylně namlouvá a dá tím vzniknout řadě omylů. Již zde je patrná její domýšlivost a teatrální pohled na svět. Myslí si, že je dostatečně empatická a chytrá, avšak mýlí se. A není zvyklá, že by jí někdo v životě odporoval a vyvracel její dojmy. Nepozná, že pan Elton nemiluje Harriet, ale ji samotnou. Dokonce nedokáže vidět ani lásku, jež k ní cítí pan Knightley, natož si pak povšimnout, že před jejíma očima vzniká láskyplný vztah mezi Frankem Churchillem a Jane Fairfaxovou.

Robert Miles vystihuje ve své knize poznatek, že Emma nemůže být ani z historického pohledu člověk způsobilý k dohazování sňatků. *Román Emma je více než kterýkoli jiný román Austenové uzavřen v dojmech své hlavní postavy. V důsledku toho tento román příliš nekomentuje jeden ze svých hlavních paradoxů, totiž to, že Emma nemá právo zasahovat do milostných vztahů ve společnosti – právo, které jde ruku v ruce s příslušností k nejpřednější rodině a které si Emma implicitně osobuje.*¹⁷⁷

---

¹⁷⁷MILES, Robert. *Jane Austenová*. 1.vyd. Brno: CDK, 2009. 80 s. ISBN 978-80-7325-188-8.

Snad je to tím, že Emma vlastně až do doby, než si začala hrát na dohazovačku, sama lásku nikdy neprožila, pouze o ní četla v knihách. Emma ale hlavně svým špatným důvtipem roztáčí kolotoč trapných situací a omylů. Což je dáno i tím, v jakém prostředí vyrůstala a jaké knihy četla.

Emma nechápe třídní rozdíly, bere společnost jako jednotnou a neuvědomuje si, že se snaží spojit lidi z rozdílných tříd. Právě proto nechápe, že Harriet je souzen panem Martinem nikoli Churchillem či Eltonem, kteří jsou z vyšší vrstvy společnosti.

Podle Roberta Milese nám zde Austenová vlastně vykresluje konzervativní ideologii, které Emma na rozdíl od pana Knightleyho nerozumí, ale její *trápení, zraňující jednání v důsledku mylných představ o lidských vztazích a její pokání ji postupně přivedou ke správnému způsobu uvažování a k poznání vlastní mysli a srdce.*¹⁷⁸ Emma nenachází poznání vlastního omylu a procitnutí až na konci knihy, odkrývá jej průběžně a vždy jej považuje za závěrečné, avšak záhy se nachází další pokořující procitnutí, které z předchozího provádí zbrklé.

Důležitou součástí Emminy povahy, jak již bylo napsáno, je sociální prostředí. Rozdíl v třídním postavení je nejlépe vykreslen v epizodě na Box Hill. Emma zde žertuje s Frankem Churchillem a neomluvitelně se oboří na slečnu Batesovou, která v třídním žebříčku obsazuje nižší příčku: „*Tak dobrá,*“ zvolala slečna Batesová. „*Z toho nemusím mít žádný strach. Tři opravdu velmi hloupé věci. To je zrovna tak pro mě, vidíte? Jsem přesvědčena, že řeknu tři hloupé věci, jen jak otevřu pusku, že?*“ (A rozhlédla se dobrosrdečně kolem sebe, jako by spoléhala, že budou všichni souhlasit). „*Nemyslíte, že to tak dopadne?*“ Emma to nevydržela. „*Ale je tu malá nesnáze, madame. Promiňte, ale budete omezena, pokud jde o počet – můžete říct, jen tři hlouposti najednou.*“ Slečna Batesová oklamaná předstíraně důstojným tónem odpovědi, hned nepochopila. Když ji to však došlo, nerozzlobilo ji to, ačkoliv slabý ruměnc ukázal, že ji to zbolelo.¹⁷⁹ Emma se dopustila vážné chyby, kterou si uvědomila až po pokárání panem Knightleym. Ten jí řekl, že slečna jejího postavení si nemůže dovolit urazit ženu jejího charakteru, věku a hlavně pozice.

A právě zde je ukázka vykreslení smyslu pro složitost charakteru postav v realismu Jane Austenové, znázorněna mravoličným poučením. Tak jako Emma si uvědomila svou chybu, udělá to i čtenář, který si možná při čtení přeje, aby již někdo

---

¹⁷⁸MILES, Robert. *Jane Austenová*. 1.vyd. Brno: CDK, 2009. 54 s. ISBN 978-80-7325-188-8.

¹⁷⁹AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 402 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

zkrotit jazyk slečny Batesové, ale po promluvě pana Knightleyho si uvědomí chybnost Emmina činu.

Avšak i Emma během příběhu zjišťuje, že společenský žebříček není vždy pevně určen, ale může být proměnlivý. Na začátku knihy si je jistá, že pan Martin není dosti vhodný partner pro Harriet pro své nízké postavení: *Rolníci jsou přesně ten druh lidí, s nimiž, jak si myslím, nemohu mít nic společného. Člověk slušného zevnějšku, stojící o stupeň nebo dva níž, by mě snad zajímal.*¹⁸⁰

Zde však nechápe, že ani Harriet nestojí ve vyšší společnosti pro svůj neznámý původ. To dokazuje Emma i tím, že nepochybuje o jejím původu, zatímco nevidí, že všichni ostatní ano. *Nelze pochybovat, že vaším otcem byl džentlmen a musíte podpořit své nároky na toto postavení vším, co je ve vaší moci, protože bude jistě dost lidí, kteří by vás rádi ponížili.*¹⁸¹ A právě těmito řečmi dává Harriet naději a falešné sebevědomí. Avšak v průběhu děje pan Knightley se svým nájemcem panem Martinem večerí v Londýně a právě zde je proměnlivost hodnocení společnosti patrná. Sňatky by měly být uzavřeny ve stejné třídě, ale večere či výlet na Box Hill může být pořádán i s členy jiné třídní společnosti.

A právě na těchto příkladech vidíme, že Emma je dílo konzervativní a založené právě na souhlasu společenského řádu, avšak román se zabývá i hodnotou, nejen postavením. Hodnotu zde ztvárňují pozemky a majetky.

Emma nám škálou celého příběhu ukazuje společenské uvědomění a když na konci knihy dospěje k poznání a dospělosti, je to cesta právě k dosažení společenského chápání, ale i hodnotám. K výběru pana Knightleyho přispívá právě prohlídka jeho rozsáhlého panství Donwell, které na Emmu udělá velký dojem, avšak ona sama nedokáže poznat rozdíl ve výši majetku a hodnoty Donwellu a Hartfieldu, protože jej posuzuje pouze z vnějších znaků, nikoli hodnotou.

A stejně jako je rozdíl mezi Hartfieldem a Donwellem, je tomu tak paralelně i ve vztahu Emmy k Jane Fairfaxové, protože *z hlediska postavení Emma Jane převyšuje jako Donwell Hartfield, ale z hlediska hodnoty stojí Emma pod Jane.*¹⁸² A právě proto je v Emmě vůči Jane vyvolána žárlivost na její osobnost, protože Jane je osobitější a má vytříbený rozhled. *Už jen toho jejího jména mám plné zuby. Přeji*

---

¹⁸⁰AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 31 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

¹⁸¹AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 33 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

¹⁸²MILES, Robert. *Jane Austenová*. 1. vyd. Brno: CDK, 2009. 141 s. ISBN 978-80-7325-188-8.

*Jane Fairfaxové všechno dobré, ale nudí mě k smrti (...) Její antipatie byla tak málo odůvodněná – každou vadu, kterou jí přičítala, v duchu tak zveličila.*¹⁸³

Je však zajímavé postřehnout, že i když si po celou knihu Emma neuvědomuje rozdíl postavení a neumí učinit rozdíl v hodnotách, že se dokáže již v úvodu knihy nadřadit po intelektuální a společenské stránce ostatním obyvatelům Highbury. *V Highbury nežil nikdo, kdo by se jí mohl společensky rovnat. Woodhousovi tu byli nejvýznamnější rodinou. Všichni k nim vzhlíželi. Měla tu mnoho známých, protože její otec byl ke všem lidem zdvořilý a laskavý.*¹⁸⁴

6.2 Catherine Earnshawová – Lintonová

Další zde analyzovanou hrdinkou, která byla vytvořena Emily Brontëovou o přibližně 30 let později než Emma Woodhousová, je Catherine Earnshawová. Emma i Catherine pocházely ze stejného postavení a vyrůstaly v podobných domech. Avšak zatímco Emma měla svou vychovatelku a milující rodinu, Catherine nikoli.

S touto postavou se setkáváme v jejích šesti letech, zde tedy můžeme vidět vývoj její osobnosti od dětství k dospělosti až po její smrt. A tím se nám naskýtá možnost pochopení jejího chování v dospělosti. Oproti Emmě, se kterou se setkáváme až v jejích jednadvaceti letech a jejíž dětství je nám jen krátce a velmi stručně vylíčeno vypravěčem. A zatímco s Emmou prožíváme jeden významný rok jejího života, s Catherine prožijeme celý život.

Catherinino chování a osobnost jistě ovlivnila smrt obou rodičů v jejím dětství, přehlížení a surovost jejího bratra a až příliš náboženská výchova sluhy a správce domu Josepha. Jediný, kdo se k ní od smrti rodičů choval s láskou, byla služebná Nelly a Heathcliff. Později také Lintonovi, avšak jejich láska v ní spíše vyvolala domýšlivost. A tak jako Emma měla k usměrnění svých názorů a činů pana Knightleyho, má Catherine Nelly, která ji mnohdy musela ukázněvat, a která jí byla věrnou pomocnicí po celý její život.

S postavou Catherine se poprvé setkáváme ve třetí kapitole, avšak v knize nedojde k setkání vypravěče s konkrétní osobou, nýbrž se dovídá o její existenci

---

¹⁸³AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 96,178 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

¹⁸⁴AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 7-8 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

v nalezeném deníku, který je starý přibližně dvacet pět let. A následně je mu zjevena jako přízrak.

Catherine se narodila jako druhé dítě bohatým statkářům Earnshawovým. Poznáváme ji zprostředkovaně vypravěčem v jejích šesti letech, tedy v době, kdy do jejího domu přivede otec Heathcliffa – nalezené cikánské dítě. Od začátku se z dětí stanou nejlepší kamarádi a vznikne mezi nimi pouto, které se v pozdějších letech vyvine v horoucí lásku. *Catherine byla tak rozpustilá a vzpurná, že ji těžko mohl mít někdo rád.*¹⁸⁵ Zde jde vidět, že Catherinina povaha se vypěstovala již v dětství rozmazleností rodičů, nikoli až dospíváním.

Catherine se dostává vzdělání od místního kaplana, navštěvuje každou neděli bohoslužbu a je celkově vychovávána ve víře. K té ji vedou nejen rodiče, ale hlavně jejich správce domu Joseph. Catherine však nedbá na víru – denně se modlí a do kostela chodí jen z povinnosti. Je velmi divoká povaha a nejráději se toulá po místních vřesovištích s Heathcliffem.

Catherine oproti Emmě není žádná slečinka v moderních šatech, je divoká, neotřelá a zocelená. Vyrůstá spíše jako dítě služebných než dívka z vyšší společnosti. Celý den tráví hrami a běháním po blatech. Po smrti svých rodičů pomáhá Heathcliffovi s jeho prací u zvířat. To vše trvá až do jejich dvanácti let. *Catherine – to byla prazvláštní povaha. Stokrát za den nás všechny vyváděla z míry – od časného rána, jen co vstala, až do chvíle, kdy šla spát, jsme byli pořád jako na trní, co kde asi tropí. Šili s ní ustavičně všichni čerti a jazyk se jí na chvílku nezastavil, zpívala, smála se a dotírala na lidi, kterým zrovna do zpěvu a smíchu nebylo, žába jedna rozjívená! Ale v dalekém okolí byste nebyl našel taková kukadla roztomilá, neodolatelný úsměv a nožky – inu, jako srnka. Heathcliffa měla nad pomyšlení ráda. Největším trestem pro ni bylo, když sním nemohla být – a přitom za něho všechno nejvíc odnášela. Když jsme si hráli, dělala strašně ráda velitelku, komandovala ostatní a rozdávala rány na všechny strany.*¹⁸⁶

Ve dvanácti letech nastává proměna hrdinky z divokého stvoření v mladou, inteligentní dámu s vybranými způsoby. Tuto proměnu způsobí setkání s Lintonovými, kteří žijí v sousedním sídle Drozdov. Catherine zatouží být stejně jako jejich dcera Isabell slečnou z lepší společnosti a zcela se změní. Začne dbát na svůj zevnějšek,

---

¹⁸⁵BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 44s. ISBN 978-80-7335-193-9.

¹⁸⁶BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 48 -49 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

projevovat své vzdělání a způsoby. Když se od Lintonových po měsíci vrací zpět do svého domova, nikdo ji nepoznává. *Když se jednoho dne vrátila, nebyla to už nespoutaná prostovlasá divoška, nevrátila do domu jako vítr a nevrhla se nám kolem krku, jako by nás chtěla umačkat. Z pěkného černého konika se snesla náramně důstojná slečna v kloboučku s péry, který jí seděl na bohatém účesu ze samých zlatohnědých prstýnků, a v dlouhé jezdecké sukni, kterou si musela oběma rukama přidržovat, když vplouvala majestátně do dveří.*¹⁸⁷

Avšak tato proměna je pouze vnější. Uvnitř je stále tou nespoutanou dívkou Catherine, která umí být sobecká, krutá a vzdorovitá, je si vědoma své krásy a obdivu Edgara, proto toho také umí využít. *V patnácti letech byla královničkou celého okolí, žádná se jí krásou nevyrovnala. A jak vám byla pyšná a umíněná. Často jsem krotila její zpupnost. Ale byla úžasně věrná lidem, které měla odmalička ráda, i Heathcliff si udržel její přízeň nezmenšenou.*¹⁸⁸ Z citace je patrné, že Catherine nebyla pouze zlou osobou. Ke své rodině a blízkým cítila jisté pouto. Měla také ráda zvířata a zvláště cit pro okolní vřesoviště.

Catherine má stejně jako Emma dvojí osobnost. Před svou rodinou a služebnictvem na Větrné hůrce se chová sobecky, pyšně, ješitně, je zocelená, je hrubá a ctižádostivá, avšak před Lintonovými se chová šlechetně, vybraně a s Edgarem až koketně. Rodina ji nikdy nepovažovala za laskavou a hodnou, naproti tomu před Lintonovými se tak vždycky snažila působit, byla tedy falešnou.

Catherine však jednou projeví před Edgarem svou pravou tvář. Uhodí svou služebnou Nelly před jeho zrakem a dokonce se k ní chová s nevráživostí. Edgara má však natolik omámeného svou krásou, že ji přesto požádá o ruku.

Tím se otevírá další stránka osobnosti Catherine. Stojí mezi dvěma muži, kteří ji oba milují. Jeden jí může nabídnout společenské postavení a uznání, kdežto druhý horoucí lásku a volnost divokosti její povahy. *„Máte pana Edgara ráda?“ „Samozřejmě, že ano!“ „Proč ho máte ráda, slečno?“ „Mám a to stačí.“ „Vůbec nestačí. Musíte mi vyložit, proč.“ „No, že je hezký a je s ním zábava. Protože je mladý a příjemný. A protože on mě má taky rád. A bude bohatý a mně to bude těšit, když se stanu největší dámou v celém kraji, a budu pyšná na takového muže. Zbožňuju půdu, po které kráčí, a vzduch, který dýchá, a všechno, čeho se dotkne, a každé slovo, které řekne. Líbí se mi, jak vypadá a co dělá, líbí se mi celý, od hlavy až k patě.(...)“*

¹⁸⁷BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 60 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

¹⁸⁸BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 76 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

*Ale duše a srdce mi napovídají, že nedělám dobře. Kdyby ten bídák Hindley nebyl z Heathcliffa udělal takového sprostého nádeníka, vůbec bych na Edgara ani nepomyslela. Ale jak to teď je, Heathcliffa si vzít nemůžu – to bych se znemožnila. A tak se nikdy nedoví, jak ho miluji. Ne, protože je hezký, ale protože v něm žiju daleko víc, než sama v sobě. Naše duše jsou z jednoho kusu. Kdežto Linton a já – to je jako měsíční paprsek proti blesku, mráz proti ohni.*¹⁸⁹

Catherine se nakonec rozhodne pro společenské postavení a movitý majetek, proto se provdá za Edgara Lintona a odstěhuje se na panství Drozdov. Catherine se po svatbě musí přestěhovat na Drozdov, tím se posunuje ve společenském postavení výše a očekává se od ní důstojné chování a vybrané způsoby.

Ale Catherine si svou krásou a marnivostí svého muže podmaní. A po návratu její lásky Heathcliffa se (ani před svým manželem) nijak netají svými city k němu, a to i přesto, že čeká dítě. Avšak láska k Heathcliffovi, ale i k manželovi, se jí stává osudnou. Tento milostný trojúhelník, který trvá několik let, ji nakonec zničí a přivede na práh smrti.

Catherine ve své manipulaci často používá falešných nervových záchvatů a výbuchů vzteku a vzdoru, což se jí jednoho dne stane osudným a Catherine skoro zešílí, v době kdy je těhotná. Protože je v pokročilém stádiu těhotenství, je upoutána na lůžko a nastává u ní poslední proměna této divoké povahy před její smrtí, která je již v nedohlednu, a projevují se u ní známky nervového šílenství a blouznění. *Dlouhé husté vlasy jí přistříhly, když se rozstonala, a teď je nosila prostě sčesané a přirozeně zvlněné podél spánků až na ramena. Místo žáru měla teď v očích zasněnou, melancholickou mírnost, jako by se už ani nedívala na své okolí, ale někam dál, mnohem dál – kamsi do jiného světa. Obličej měl podivný výraz, který prozrazoval její duševní stav i bolestnou příčinu jejího utrpení.*¹⁹⁰

Při jednom blouznění své komorné přiznává, že život v Drozdově ji chvílemi ničí, touží po životě, který jí mohl nabídnout Heathcliff, pokud by si před lety zvolila život s ním. *„Jsem daleko od Větrné hůrky a všech dětských zvyků a od Heathcliffa, který mi byl nad všechno na světě, a rázem se proměním v paní Lintonovou, paní na Drozdově a manželkou cizího člověka – na věčné časy vypuzenou, vyštvanou z místa, kde byl můj jediný domov! To vám dá slabou představu propasti, ve které jsem se ocitla.*

---

¹⁸⁹BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 89-91 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

¹⁹⁰BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 176 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

*Ach, já celá hořím! Musím na vzduch! Kdybych se tak mohla vrátit do dětství – řídit, být otužilá, volná – smát se bolestem a křivdám – a ne nad nimi zuřit! Proč jsem se tak změnila? Proč se mi zpění krev do šíleného varu pro pár slovíček? Jistě bych se zotavila, kdybych si směla vyběhnout do kopců na vřesoviště!*¹⁹¹ Zde se nám Catherine poprvé ukázala v jiném světle, i přesto, že takto mluvila během nemoci, která jí působila blouznění. Je patrné, že ke konci svého krátkého života začínala pocíťovat špatnost svého rozhodnutí a uvědomila si své chyby v chování vůči ostatním. Dalo by se předpokládat, že se své služebné chtěla svěřit s trápením, které jí pronásledovalo. Ale i přes všechnu bolest a předchozí vyznání nedokáže v posledních chvílích svého života být milostivá a na povrch opět vyplouvá její sobeckost, trpkost, zlomyslnost až zračící se pomstychtivost, když naposledy promlouvá s Heathcliffem: „*Usoužili jste mě, Heathcliff, ty i Edgar. A teď ke mně chodíte naříkat, jako byste vy byli k politování. Já vás litovat nebudu, to ne! Ubili jste mě, a snad vám to dokonce svědčí! Kdybych tě tak pořád mohla držet, dokud oba neumřeme. Je mi jedno, jak trpíš. Jen si trp, proč bys netrpěl? Nemusím jen já. Zapomeneš na mě? Budeš šťastný, až budu pod drnem? Řekneš si za dvacet let: to je hrob Catherine Earnshawové. Kdysi jsem ji miloval, ale to už je pryč. Já nebudu odpočívat v pokoji. Nechci, abys trpěl víc než já, Heathcliff. Toužím jen po tom, abychom se už nikdy nerozloučili. A kdyby tě snad něco z mých řečí ve vzpomínce trápilo, pomysli, že já trpím pod zemí stejně, a pro lásku ke mně mi odpusť.*”¹⁹²

Těsně před svou smrtí vyznává svou lásku Heathcliffovi do očí a za zády svého muže jej líbá a objímá, dokazuje tím, že i když je sobeckou a malichernou povahou a nevdá jí lidem fyzicky ubližovat, dokáže bouřlivě milovat a považuje Heathcliffa za svou životní lásku a to i přesto, že svého muže také miluje, jen ne tolik jako Heathcliffa. „*Svého Heathcliffa nepřestanu milovat a vezmu si ho s sebou – mám ho v duši. Snad jsem udělala chybu, ale za to umírám. Odpouštím ti, a ty odpusť mě!*”¹⁹³

Avšak Catherine neopouští příběh ani po své smrti, to pouze fyzicky. Následně je v knize načrtnuta náboženská stránka jejího odchodu. Lidé nevěří, že její duch odpočívá v pokoji, kvůli tomu, jak zacházela s lidmi a jaké byla sobecké a zlé povahy. A poté zde ještě vystupuje jako duch, i když tato myšlenka není napsána přesně, ale postavy se pouze domýšlí, že lidé vidávají na vřesovištích její a Heathcliffův

¹⁹¹BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 143 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

¹⁹²BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 178 -179 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

¹⁹³BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 181 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

přízrak. Zdejší venkované, když se jich zeptáte, jsou schopní vám odpřisáhnout na Bibli, že straší. Jedni je viděli u kostela, na vřesovištích, ba i tady v domě! Náš děda vykládá, že každou deštivou noc od pohřbu vidí ty dva obcházet venku. V zatáčce u Hůrky stál jednou chlapec a hrozně plakal. „Copak je ti chlapečku?“ On odpověděl: „Támhle u skály je Heathcliff s tou ženskou a já se bojím jít kolem.“¹⁹⁴ Tyto pověsti se šířily o Catherine a Heathcliffovi celým Gimmertonem.

6.3 Rachel Corynová – Sangalletti – Ashleyová

Postava Rachel má v sobě jistě něco z charakteru Emmy i Catherine. O Rachel se nejdříve dovidáme na začátku knihy čistě okrajově a tato okrajovost může čtenáři napovědět, že tajemnosti budou Rachel provázet po celou knihu.

Od samého začátku není jisté, zda je Rachel kladná či záporná postava knihy, což dokazuje i zmínka na konci první kapitoly: *denně si kladu otázku, na niž neznám odpověď. Byla Rachel vinná nebo nevinná?*¹⁹⁵ Ano, je tedy na čtenáři, aby se rozhodl, ke které možnosti se přiklání a dostává se mu tak možnost rozhodnout o osudu hrdinky sám. Tato možnost se nám u předchozích hrdinek nenaskýtá. U Emmy i Catherine je jejich další osud zcela zřejmý.

Veškeré informace o Rachelině dětství a celkově jejím životě se dovidáme pouze zprostředkovaně z dopisů a pozorování vypravěče. Je to tichá osoba, jejíž život připomíná ledovec. Dává z něj znát jen nepatrný zlomek, postupem času odkrývá nějaké věci ze své minulosti, ale vždy jen fragmentárně. Samotná Rachel v přímé řeči vypráví o obrazech ze svého života jen velmi sporadicky.

Rachel se liší od Emmy a Catherine také prostředím, ve kterém vyrůstala, a tím je italská Florencie. Je napůl Angličanka po otci a napůl Italka po matce. I přesto, že celý život žila v Itálii, mluví plynule angličtinou.

Rachel má oproti svým dvěma literárním předchůdkyním zkušenosti s manželstvím a samotnou láskou. Ve svých jednadvaceti letech, tedy ve stejném věku jako Emma, byla provdána za bohatého šlechtice Sangallittiho. Manželství trvalo pouhých 10 let, po kterých její manžel zemřel v boji. Po dvou letech se setkala s Ambrosem Ashleym a provdala se za něj, avšak po pouhých osmnácti měsících

¹⁹⁴BRONTĚOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 373 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

¹⁹⁵DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 10 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

se stala podruhé vdovou. Po smrti Ambrose přijela na jeho sídlo do Cornwallu, kde se setkala s jeho bratrancem a dědicem Filipem, který se stane jejím dalším milencem.

Rachel se fyzicky vyskytuje až v osmé kapitole, do té doby vystupuje pouze v dopisech. Při prvním setkání s Filipem je poprvé popsán její vzhled: *Mým prvním pocitem byl údiv, skoro ohromení, že je tak malá. Sahala mi sotva k ramenům. Měla na sobě černé šaty, které ji činily ještě bledší ve tváři, kolem krku a zápěstí byly lemovány krajkami. Hnědé vlasy měla uprostřed rozdělené a svázané hluboko v týlu do uzlu, obličej byl úhledný a pravidelný. Jediné co na ní bylo veliké, byly její oči, které se při prvním pohledu na mně udiveně rozšířily.*¹⁹⁶

Rachelin další fyzický popis se vyskytuje až o několik stran dále, je tedy zřejmé, že nejen její životní osudy, charakteristiku, ale i popis se bude čtenář dovídat postupně a vždy fragmentárně. *Její rysy připomínaly profily ražené na starých mincích, čisté, i když maličké. Když seděla na koni, nikdo by neřekl, že má tak malou postavičku, jako když stála na zemi. Žena, kterou jsem nepovažoval za pozoruhodnou, s výjimkou jejích rukou, proměnlivých očí a občasného záchvěvu smíchu v jejím hlasu, vypadala teď jinak, když seděla vysoko nade mnou. Zdála se mi víc vzdálená, nedosažitelná a víc italská.*¹⁹⁷

Rachelino dětství v některých rysech může připomínat dětství Catherine. Rachelina rodina se potýkala celý její život s dluhy, protože rodiče žili prostopášný život a vedli k němu i ji samotnou. Otec zemřel během jejího dospívání a Rachel se svou matkou pak žily v chudobě a často se musely stěhovat až do doby, než se provdala a stála se komtesou. Ale během příběhu se čtenář dovídá, že Rachel vedla rozmařilý život i po boku svého prvního manžela. Často se účastnila různých večírků, velmi utrácela a ráda koketovala s muži. Právě kvůli jedné koketerii zemřel její manžel v souboji s jiným mužem. Z manželství si odnesla titul komtesa a nádhernou vilu ve Florenci, avšak její hýřivý život jí přinesl spoustu dluhů, jež řeší se svým správcem a poradcem Rainaldim.

Ve Florencii se setkává s Ambrosem Ashleym, se kterým ji spojuje láska k Anglii, ale hlavně záliba v zahradničení. Nedlouho po seznámení se za něj provdá. Manželství trvá pouhých osmnáct měsíců. Ambrose během této doby pomůže Rachel

---

¹⁹⁶DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 82 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

¹⁹⁷DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 97 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

splatit její dluhy, nestihne ji však už zahrnout do své závěti. Většinu těchto informací o charakteru Rachel se dovídáme z dopisů Ambrose jeho bratranci Filipovi.

V Cornwallu, odkud Ambrose pochází, považují Rachel všichni za úžasně laskavou bytost, hodnou a milou společnici. Tyto domněnky se potvrdí po jejím příjezdu po smrti manžela. Všichni ji také obdivují pro její krásu. Rachel se ke všem chová mile, každému dává najevo svůj zájem o něj. Zná všechny jménem a zajímá se o životy zaměstnanců v sídle. *Chovala se k těm lidem bezvadně a byl požitek sledovat ji při tom. Byla současně vlídná i přátelská, takže k ní nejen okamžitě vzhlížela, ale cítili se přitom nenuceně. Kladla jim správné otázky a odpovídala správným způsobem. Kromě toho si u mnohých z nich získala oblibu tím, že měla pochopení pro všechny jejich zdravotní potíže a znala na ně lék.*¹⁹⁸ Svým vystupováním si okamžitě všechny získala, dokonce i Filipa, který ji před jejím příjezdem nenáviděl a podezíral z vraždy svého bratrance.

Filipa překvapí svými znalostmi o historii rodiny Ashleyových, zná všechny názvy pozemků patřících rodině a jména nájemníků. Ambrose jí všechno vyprávěl před svou smrtí. V jeho dopisech pro Filipa ji ze začátku stále vyzdvihoval. *Ona je vším svým vzhledem a chováním opravdová Angličanka, tak jako Ty nebo já, člověk by řekl, že teprve včera odjela z Cornwallu. Hrozně se zajímá o domov a vůbec o všechno, co jí o nás povídám. Je neobyčejně inteligentní, ale zaplat' pánbůh ví, kdy má držet jazyk za zuby.*¹⁹⁹ Filip u Rachel obdivuje také její smysl pro humor, laskavost a nezávislost.

Ano, Rachel zde vystupuje jako nezávislá žena z vyšší společnosti. Chodí po celý rok oblékána ve smutku a neustále vzpomíná s láskou a úctou na svého manžela Ambrose. Často vypráví Filipovi o dnech strávených s Ambrosem: *„Ve Florencii,“ řekla, „když bylo velmi horko, sedávali jsme na takovém malém dvorku s fontánou. Ambrose mi říkal, ať zavřu oči, poslouchám vodu a představuji si, že to doma padá déšť. Víte, byl přesvědčen, že v Anglii, a zvláště ve vlhkém podnebí Cornwallu, zmrznu. Říkal mi, že jsem skleníková rostlina, které se daří jen při opatrném pěstování, ale v normálních podmínkách je na nic. Byla jsem podle něho městské, překultivované stvoření.*²⁰⁰

---

¹⁹⁸DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 153 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

¹⁹⁹DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 21 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

²⁰⁰DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 86 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

V celém příběhu je tedy patrné, že ji ztráta manžela velmi zasáhla. Avšak i přesto, s jakou láskou na něj vzpomíná a mluví o něm, si vytváří pouto s Filipem a neustále se objevují indicie vedoucí k otázce, zda Ambrose neotrávila. Z dopisů se čtenář dovídá, že Rachel čekala s Ambrosem dítě, o které však během těhotenství přišla a tato tragédie ji velmi zasáhla. „*Byli jsme tehdy oba velmi zdrceni. Pokud jde o mne, utěšuje mne, že mám Tebe. Ženu ale taková věc zasáhne hlouběji. Dělalasi tolik plánů a nadějí, jak si jen můžeš představit, když se jí po pouhých čtyřech a půl měsících zhroutily a lékař jí řekl, že další dítě už nikdy mít nemůže, způsobilo jí to velikou bolest, hlubší, než bylo moje neštěstí.*“²⁰¹

Její velkou vášní, která ji spojila v Itálii s Ambrosem, je zahradničení. Zná spoustu druhů rostlin a dřevin a pomáhá s přestavbou zahrady u sídla Ashleyových, jehož jméno v knize nezazní. Dokonce nechá převézt z Itálie několik vzácných druhů dřevin a rostlin a zabývá se i bylinkami a jejich účinky. Radí služebnictvu, které bylinky jsou účinné při které nemoci apod.

Ve volných chvílích se kromě zahradničení a bylinkářství věnuje také ručním pracím, vybavováním a celkově chodu domácnosti, přičemž se opět ukáže její marnivé rozhazování peněz, které nazývá Ambrose v jednom z dopisů dokonce kleptomanií. Rachel za svůj krátký pobyt utratí nehorázné sumy peněz.

Rachel byla v Itálii, jak je zvykem, vychovávána v katolické církvi, avšak v Anglii je vyznání převážně anglikánské církve, aby se tedy vyvarovala přivést rodinu do řečí, pohřbí svého manžela v Itálii na protestantském hřbitově a při svém pobytu v Cornwallu navštěvuje místní kostel anglikánské církve, čímž si spřátelí ještě více lidí ve svém okolí. Všichni jí neustále oplácí její laskavost a velkorysost, kterou je ona obdarovává.

Z její minulosti vyplouvají na povrch stále nové informace, avšak vždy neodpovídají jejímu charakteru, kterým se v Cornwallu prezentuje. Rachel se neustále jeví ve dvou tvářích. V Cornwallu se chová jako tichá, vlídná osoba, která se snaží všem pomoci a zajímá se o potřeby jiných. V dopisech, vyprávějících o jejím životě v Itálii, se jeví jako zlá, prostopášná žena, která se pro svůj vytížený životní styl potýká jen s dluhy a je už zde i nepatrný náznak vraždy manžela. „*Mohl bych přísahat, že tehdy se také změnilo její chování. Nezodpovědné zacházení s penězi se ještě zhoršilo a všiml jsem si u ní sklonu k vytáčkám, lhaní, odcizovala se mi, a to všechno bylo v naprostém*

---

²⁰¹DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

protikladu k laskavé povaze, kterou jsem u ní poznal v prvních měsících manželství. Byla vychována nezodpovědnými rodiči a před svou první svatbou, a dokonce i během svého prvního manželství, žila takovým životem, o kterém jsme oba raději nemluvili, a proto jsem často cítil, že její zásady se od našich velmi liší. Manželský svazek nemusí být pro každého tak posvátný. Mám podezření, vlastně mám důkazy, že jí dává peníze (Rainaldi). A peníze, Bůh mi odpusť, že to říkám, ty jsou teď jedinou cestou k jejímu srdci. Trápí mne podezření, které mi nedává pokoj. Pokoušej se mne otrávit?''²⁰²

Mezi Rachel a Filipem začíná docházet k čím dál větší náklonosti. Od prvního setkání je jí Filip nakloněn, obdivuje ji a zcela se jí poddává. Rozumí si více a po nějaké době se políbí a nakonec se spolu jedné noci oddají vášni. Avšak druhý den Rachel odmítne od Filipa nabídku k sňatku a chová se k němu chladně. Záhy po onemocnění Filipa o něj s láskou pečuje, ale znovu jej odmítá a chystá se odjet zpět do Florencie.

Důležitou roli v knize hraje Rachelin italský přítel a poradce Rainaldi. Ambrose se v dopisech zmiňuje, že Rainaldi je nejspíše do Rachel zamilovaný, nepovažuje ho za dobrého člověka. Filip na něj od začátku žárlí a ke konci knihy se domnívá, že Rainaldi hraje spolu s Rachel klíčovou roli ve smrti Ambrose. Rainaldi přijel za Rachel do Cornwallu a ta se v jeho přítomnosti změnila. *Mluvila s ním stejnou řečí a pronášela neznámá slova mnohem rychleji, než když jsme spolu hovořili anglicky, a přitom se celý její vzhled změnil. Byla živější a vzrušenější, ale tak jakoby tvrdší, a její krása dostala nové rysy, které se mi příliš nelíbily.*²⁰³

Filip se začne domnívat, že se jej Rachel snaží otrávit stejně jako Ambrose a hledá důkaz její viny, který však nikdy nenajde. Jeho podezření vzrůstá, když se snaží zahnat Rachel do kouta a v jejich očích vidí, že má pocit viny. Rachel při procházce zahradou, pár dní před svým odjezdem do Florencie, umírá po pádu z nedostavěných schodů.

Po přečtení knihy se naskytují dva pohledy na postavu Rachel. A je pouze na uvážení a fantazii čtenáře, který pohled zvolí.

První pohled je, že Rachel využila Ambrose, aby zaplatil její dluhy, a pak jej otrávila. Celou dobu manipulovala s Filipem, aby na ni přepsal veškerý majetek, a pak se snažila otrávit i jej. Po jeho smrti by odjela do Florencie a mohla

---

²⁰²DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 208-210 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

²⁰³DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 227 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

tam vést opět nevázaný život. A o těchto činech mohl její přítel a poradce Rainaldi celou dobu vědět.

Druhý pohled je, že Rachel Ambrose milovala, byl to první člověk, který ji ochraňoval, mohla se na něj spolehnout a on opravdu zemřel na nádor na mozku. S Filipem nemanipulovala, nesnažila se jej otrávit, náklonost k němu a jedna noc vášně byla způsobena tím, že jí velmi připomínal Ambrose. Chtěla odjet do zpět Florencie, aby se už oba netrápili, byla polichocena, že Filip na ni přepsal celý majetek, avšak nijak toho nechtěla využívat a celý jej promarnit.

7 Komparace a proměnnost vybranných hrdinek

Všechny tři analyzované romány a zvláště pak jejich hlavní postavy, kterým je tato práce věnována, mají několik společných rysů. Každý příběh má svou hlavní hrdinku, která má problémy s láskou. Ať už je to Emma, která se snaží spojit své přátele svazkem manželským a sama hledá, i když to popírá, svou lásku, Catherine, která se zmítá láskou ke dvěma mužům, či Rachel, která se zamilovala a provdala dvakrát, avšak pokaždé ovdověla a další lásku poznala ve svém švagrovi.

Druhým rysem románů a problémem hrdinek je společenské postavení. I když by se to tak nemuselo na první pohled zdát, otázka společenského postavení je v románech velmi důležitá a hraje vždy klíčovou roli. Romány vznikaly v rozmezí řady let, a i proto se k němu každá z autorek stavěla odlišným způsobem. Jane Austenová psala svá díla v duchu rodinného románu. Vykreslovala tedy každodenní život venkovských vyšších vrstev a obrazy z něj, do kterých zapadá právě hrdinka Emma. Její díla jsou prodechnuta optimismem, ironií a nadsázkou a vždy mají dobrý konec. Končívat svatbou či zasnoubením hlavní hrdinky a nejinak je tomu i v případě Emmy. O přibližně třicet let později Brontëová píše své jediné prozaické dílo v duchu gotického románu, který však v této době již nebýval častým námětem. Emily Brontëová předběhla své současníky s vykreslením naturalistických scén a postav. Právě pro toto nebyla pochopená viktoriánskou dobou, ve které román vydala, a obdiv našla až ve 20. století. Román *Na Větrné hůrce* je tedy dílo otevřenější, přímočařejší, detailnější popisem životních osudů postav, avšak oproti *Emmě* zde postavy nečeká šťastný konec v podobě sňatků, ale spíše smrt. A právě na srovnání těchto motivů a způsobů vylíčení děje můžeme vidět změny románového žánru v rozmezí pouhých třiceti let. Třetí kniha *Má sestřenka Rachel* byla sepsána o 100, resp. 150 let později a její děj je zasazen do počátku 20. století.

Rachel se liší od Emmy a Catherine věkem. Je jí třicet pět let, ale stejně jako ony je krásná a svým okolím uznávaná. S Catherinou má společné některé rysy své povahy a s Emmou sdílí společenské vystupování, pro které je obdivována. Román je obestřen záhadou, celý příběh se odehrává během jednoho roku, zmíněny jsou pouze střípky minulosti zprostředkované v dopisech a vzpomínkách jednotlivých postav. Kritikou byla kniha přijata velmi pozitivně.

Emma Woodhouseová je postavou z příběhu odehrávajícího se na počátku 19. století, tedy ve stejné době, ve které se odvíjí příběh Catherine Earnshawové. Emma je však starší, v době příběhu má dvacet jedna let. O Emmiňě dětství se dovídáme v úvodu knihy pouze, že je vychována otcem a vychovatelkou, její matka zemřela a sestra se během jejího dospívání provdala a odstěhovala. Zda Emma navštěvovala nějakou internátní školu nebo vzdělávací ústav, nevíme, můžeme se domnívat, že ano, protože Emma je velmi chytrá, vzdělaná a čte spoustu knih. Vyniká také v malování, hře na piano a tanci. Což jsou vlastnosti, kterými bohaté dívky této doby oplývaly. Otázkou vzdělání hrdinek se detailněji zabývá pouze kniha *Na Větrné hůrce*, ve které je Catherine vzdělávána kaplanem a později správcem domu Josephem, je tedy patrné, že má nižší vzdělání než Emma a Rachel, což dokazuje také způsob mluvy a rozdíl v intelektuálním rozhledu všech tří hrdinek.

Emma se staví na svou dobu velmi otevřeně vůči sňatkům. Prohlášením, že se nebude a nechce vdát, šokuje spoustu lidí. *„Kdybych se vdala, později bych toho nejspíše litovala. Nemám ani jednu z pohnutek, kvůli nimž se dívky vdávají. Kdybych se opravdu zamilovala, bylo by to něco jiného, jenže já nikdy zamilovaná nebyla. Není to nějak ve mně nebo v mé povaze a nemyslím si, že se někdy zamiluji. A jsem přesvědčena, že bez lásky bych nebyla takový blázen, abych změnila své postavení. Majetek nepotřebuji, zaměstnání také ne. Významné místo ve společnosti rovněž ne, a domnívám se, že málo provdaných žen vládne v manželově domě aspoň z poloviny tak, jako já v Hartfieldu. A nikdy bych nemohla očekávat, že by mě manžel tak opravdově miloval, a tak si mě považoval, že bych u něj byla vždycky na prvním místě a vždycky měla pravdu.“*²⁰⁴

Na toto vyřčení Emmě šokovaná Harriet vytýká, že se z ní stane stará panna, a je znát, že tento stav v této době je něco podřadného. Emma ji však odvěti: *„Nebudu chudá stará panna, a obecní mínění opovrhne svobodným stavem právě kvůli chudobě! Neprovdaná žena, která má velmi malý příjem, je podle ostatních lidí směšná, nepříjemná stará panna! Je terčem posměchu chlapců a dívek, ale svobodná žena s velkým majetkem je vždycky vážená a může být inteligentní a příjemná jak kdokoli jiný! A takové rozlišování se ani tolik nepřičí lidskému rozumu a laskavosti, jak by se na první pohled zdálo, neboť při velmi malém příjmu bývá člověk úzkoprsý a povaha zahořklá. Ti, kdo se sotva užijí nebo musí žít ve velmi malé a většinou velmi*

---

²⁰⁴AUSTENOVA, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 94 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

nízké společnosti, jsou často nesnášenliví a mrzutí.“²⁰⁵ Se starou pannou z nižších kruhů se setkáváme v postavě slečny Batesové. V tomto názorovém vyjádření je patrná sebereflexe Jane Austenové do postavy Emmy. Avšak Emma nakonec nalezne svou životní lásku v Knightleym, získá tedy něco, co Jane Austenová nikdy neměla. Sňatky se objevují také v knize *Na větrné hůrce*, avšak manželství je zde pojato naprosto odlišně. Zatímco v *Emmě* se lidé sezdávají z opravdové lásky, zde jsou k tomu některé postavy dotlačeny vydíráním, lži a v případě Catherine i z důvodu vyššího postavení ve společnosti. Rachel je v otázce sňatků ze všech tří hrdinek nejzkušenější, protože byla provdána dvakrát a lze se domnívat, že pokaždé byla provdána z opětované lásky.

Emma je členkou místní církve a účastní se pravidelných bohoslužeb, dokonce se společensky stýká s místním duchovním, což také odpovídá popisované době a jejímu postavení. Tak jako Woodhousovi udržují styky s představeným církve v Highbury, udržují je i Earnshawovi v Gimmertonu, avšak jen do doby mravního úpadku Hindleyho. V knize *Na Větrné hůrce* je však víra v Boha a návštěvy místního kostela mnohem více zřejmá nežli v *Emmě*. Je to jistě doklad toho, že Emily Brontëová je dcerou vikáře a prožila celý život na faře, avšak *Na Větrné hůrce* neopomíjí oproti *Emmě* ani jiné církve. V knize je zmínka o tom, že je ve vesnici modlitebna baptistů a dokonce v době nepřítomnosti anglikánského kněze tam všichni chodívají na bohoslužby. S tímto se pak otevírá další důležitá otázka, která dokonce vyvolala velkou nevoli čtenářů viktoriánské éry, a to otázka náboženství.

Emily Brontëová se nijak neostýchá své postavy vykreslovat jako ateistické. Slovo ďábel je zde zmíněno v každé kapitole a jsou jimi nazývány i některé postavy. Catherine šokuje svým nevybíravým slovníkem a rouhavými řečmi. Právě tyto vlastnosti bychom u Emmy a jiných postav v románech Jane Austenové nikdy nenašli. Emily Brontëová společnost šokovala také tím, že postavy po smrti nedojdou věčnému pokoji a dokonce se po své smrti stanou přízraky. Catherine sama uznává, že si nezaslouží nebe, což je na tuto dobu a její postavení kacírská myšlenka. Stejně jako v předchozích knihách je i zde zmíněna náboženská víra postav. Jelikož se děj odehrává v Anglii, postavy patří k anglikánům. Pouze Rachel vyrůstající v Itálii se hlásí k římskokatolické církvi, ale podrobí se společenskému kontextu a v Cornwallu navštěvuje bohoslužby anglikánské církve. Dokonce se pravidelně schází s vikářovou rodinou.

---

²⁰⁵AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 95 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

Jak již bylo zmíněno dříve, Rachel a Emma mají společné sociální vystupování. V sídle Rachel se schází vybraná společnost z Bodminu, v jehož místopisu leží sídlo Ashleyových. Mezi tuto společnost patří vikářova rodina, ale i další vysoce postavená rodina v kraji Kendalloví. Toto naznačuje, což je v knize i později potvrzeno, že Ashleyovi jsou nejvýše na společenském žebříčku obce Bodmin. Že Emma patří do vyšší vrstvy společnosti, dokazuje sídlo Hartfield, ve kterém žije, i to, že má komornou a služebnictvo, jezdí v kočáře a sama o sobě říká, že je v kraji intelektuálně a postavením nad všemi. V knize *Na Větrné hůrce* je řečeno, že Earnshawovi jsou druzí nejvýše postavení v obci, tedy stejně jako v *Emmě* Woodhousovi v Highbury. Větrná hůrka je stejně bohaté sídlo jako Hartfield. Drozdov odpovídá postavení Donwellu. Avšak po smrti pana Earnshawa, kdy přebírá vládu nad Větrnou hůrkou jeho syn, sídlo zcela pustne, veškeré služebnictvo ho opouští a na dům je uvalena hypotéka. Je zde ale patrné, že chovají zvířata a pronajímají pozemky, kdežto v *Emmě* není žádná zmínka o tom, z čeho čerpá rodina finance a čím jsou tedy tak významně postaveni pro své okolí.

V knize *Emma* je načrtnuta také otázka rasová. Je zde krátká zmínka o cikánech, kteří se zabydlí kousek za Highbury, Harriet se svou známou na ně při jedné procházce narazí. Cikáni Harriet obtěžují, žebrají, pokřikují na ni. Harriet popisuje, že z nich má strach, a tato epizoda vystraší všechny obyvatelé Highbury. Je tedy patrné, že již na počátku 19. století tato skupina vzbuzovala v lidech obavy a opovržení. Cikáni patřili do okrajové části obyvatel, která vyšší společnosti naháněla hrůzu. Nebylo zvykem se s nimi stýkat, navazovat kontakt, lidé se jim vyhýbali. S tímto námětem se setkáváme o skoro třicet let později i v další knize *Na větrné hůrce*, což může znamenat, že pohled společnosti na tuto skupinu obyvatel zůstává neměnný. V románě je hlavní mužská postava Heathcliff cikánské dítě nalezené hladové a žijící na ulici. Pan Earnshaw jej přiváží domů a je patrné, že v první chvíli se jej rodina zalekne, někteří členové rodiny jej nikdy nepřijmou jako sobě rovného. Několikrát v knize zazní rasová urážka na jeho osobu. V pozdějších letech je vyhnán mezi čeledíny. Ano, tohle byla pro tehdejší společnost další problémová část knihy. Jelikož hlavní hrdinka Catherine se zamilovala do tohoto cikánského hochy a netajila se láskou a nákloností k němu. A to ani po sňatku s jiným mužem, kdy ve společnosti zaujímala vysoce postavené místo. Po opětovném shledání se v jeho přítomnosti na dámu svého postavení chová nedůstojně a objímá jej. Heathcliff si nakonec vezme za ženu Isabellu Lintonovou, což vede k jejímu zavrnutí rodinou pro Heathcliffův neurozený původ.

Rasová otázka se v díle *Má sestřenka Rachel* oproti předchozím analyzovaným knihám již neobjevuje. Avšak je zde věnován prostor popisu služebnictva a obyvatel obce Bodmin a v dějové lince, která se odehrává v Itálii je popsána chudá část obyvatel Florencie, se kterými se vypravěč knihy setkává.

Emma se také jako vysoce postavená osobnost stará o chudé v Highbury. Dnes by se dalo říct, že je filantropkou. *Emma měla velmi soucitnou povahu. Ulehčila těm chudákům jejich bídu a trápení svou osobní účastí a laskavostí, radou a trpělivostí právě tak jako svou peněženkou. Měla pochopení pro jejich způsob života, omlouvala jejich nevědomost a jejich nedostatky, neočekávala romanticky obzvláštní ctnosti od lidí, kterým se dostalo tak málo vzdělání, zajímala se o jejich nesnáze a s opravdovým soucitem a vždycky jim pomáhala jak moudře, tak ochotně.*²⁰⁶

Catherine nikdy za celý svůj život neopustila vřesoviště a nejdále byla v Gimmertonu. V díle Emily Brontëové je pouze připomínka Liverpoolu a pouze pan Lockwood a Isabell Lintonová žijí v Londýně, který je jen zmíněn, nikoli popsán. V tomto je Emma Woodhouseová zkušenější, protože navštívila Londýn a pravidelně jezdí na návštěvy do Highbury a několik postav Londýn navštěvuje. A tak jako děj předchozích románů byl soustředěn hlavně do sídla hlavní hrdinky, je tomu i v knize *Má sestřenka Rachel*. Rozdíl je jen v tom, že zde není sídlo, ve kterém Rachel v Cornwallu žije, nikdy pojmenováno. Z knihy je patrné, že ve 20. století je již zvykem cestovat častěji než o století dříve. Sama Daphne du Maurierová často navštěvovala cizí země, a proto mohla část děje této knihy zasadit do jí dobře známé Florencie. Kniha je otevřenější, co se týče místopisů. Část děje se odehrává v Itálii, je zde zmínka o několika italských městech, včetně jejich popisu. Rachel a Filip cestují do Itálie a zpět do Anglie lodí. Oproti *Emmě* a *Na Větrné hůrce* je to značný posun. Protože v těchto knihách se děj odehrává pouze v jednom kraji s nepatrnou zmínkou o Londýně či Liverpoolu.

Velký rozdíl v knihách je také v galantnosti. Dalším faktem vycházejícím z příběhu *Emmy* je, že všechny postavy jsou k sobě až nesmírně galantní. Emma, i přesto, že je jí paní Eltonová nepříjemná a slečna Batesová mnohdy otravná, jim to nemůže ve svém postavení dát najevo a zůstává vůči nim šlechetná. Ano, pouze jednou Emma slečnu Batesovou urazí, ale hned druhý den je připravena ji navštívit a dát jí najevo svou náklonost a tím i omluvu. Emma je ke všem zdvořilá a uhlazená,

---

²⁰⁶AUSTENOVA, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 96 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

a to i přesto, že ve své mysli někým opovrhuje, či k němu cítí nenávisť. Zatímco v *Emmě*, ale i ostatních knihách (např. *Rozum a cit*, *Pýcha a předsudek*) se Jane Austenová vyvarovala jakémukoli náznaku vulgarismu, násilí či netaktnosti, tak Emily Brontëová se nic z toho ve své knize nestrachovala použít. Všechny postavy v *Emmě*, ale i ostatních dílech Jane Austenové překypují galantností ke každému, zvláště pak k lidem, kteří jsou nesympatičtí. Jane Austenová si byla vědoma, že naturalisticky založené postavy a témata by jí v její době nepřinesly úspěch a peníze. Jak již bylo zmíněno v její biografii, velmi jí záleželo na peněžním zisku. V románu *Na Větrné hůrce* je to jinak. Zde galantnost není snad žádná, objevuje se pouze u pana Lockwooda a ze začátku u sourozenců Lintonových, a to i vůči Catherine, která se tak nechová. Ostatní postavy jsou hrubiáni. Neustále si zde všichni nadávají, urážejí se navzájem a je zde i častý výskyt vulgarismů a nespisovných výrazů. Na to navazuje další rozdíl mezi knihami, a to výskyt alkoholika a gamblera Hindleyho v knize *Na Větrné hůrce*. Tento ubožák, který nakonec svým stylem života skončí smrtí ve věku pouhých sedmadvaceti let, se nestará ani o osud svého jediného syna. Typy těchto postav jsou v knihách Jane Austenové tabu a ani u soudobých autorek se mnohdy nevyskytují. *Na Větrné hůrce* je mnohem pesimističtější dílo i v počtu úmrtí oproti veselé a optimisticky vyhlížející knize *Emma*. *Emma* je napsaná zdrženlivěji nejen v počtu úmrtí, dvornosti a zásadách slušného a společenského chování, ale také v otázce lásky a vyznání citů. Kniha *Má sestřenka Rachel* se opět přiklání v otázce galantnosti k *Emmě*. Postavy se k sobě chovají zdvořile. V obou knihách se vyskytují stejné typy postav, tak jako v *Emmě* je nesnesitelná paní Eltonová a otravná slečna Batesová je v *Má sestřenka Rachel* protivná manželka kněze Pascoe, ale i jeho otravná dcera Mary. Ale opět se v knize prokáže morální a galantní chování postav vůči těmto nesnesitelným postavám, které odpovídá vytríbenému chování žádoucímu u vyšší společnosti.

I když je *Emma* založena na řetězci dohazování sňatků, během toku románu proběhnou čtyři svatby a hlavní hrdinka si uvědomí, že miluje, autorka se vyhýbá jakémukoli láskyplnému popisu projevu lásky a vyznání hlubokého citu. V díle není zmínka o polibcích a objetích, také vyznání lásky pana Knightleyho je spíše zdrženlivé, nedojde ani k objetí či polibku. „*Nejdražší Emmo, protože nejdražší mi vždycky budete, ať tato naše rozmluva skončí jakkoli, má nejdražší. Horoucně milovaná Emmo – povězte mi to hned. Řekněte ne, jestli musíte. Vy mlčíte. Nic zatím nežádám. Nedokážu pronášet velké řeči, Emmo. Kdybych vás tolik nemiloval, snad bych*

dokázal o tom mluvit víc.²⁰⁷ Oproti tomu kniha Brontëové je celá prodchnutá citem a láskou, a to i přesto, že k sobě postavy cítí nenávisť či žárlivost, v knize jsou dokonce líčena něžná oslovování, dotyky zamilovaných osob a náchylnosti k nim. „*Podstatou života je mi Heathcliff. Kdyby všechno ostatní propadlo zkáze a jen on tu zůstal, žila bych i já, kdyby tu ale zůstalo všechno ostatní a on zahynul, svět by se mi proměnil v úplnou cizinu – neměla bych tu co dělat. Moje láska k Lintonovi je jako list v lese – čas ji zeslabí, to vím, tak jako v zimě opadají stromy. Ale má láska k Heathcliffovi je jako ty věčné skály pod lesem – ne pro radost, ale podstata života. Já jsem Heathcliff! Stále, stále je v duchu se mnou – ne proto, že by se mi tolik líbil, já se ani sama sobě často nelíbím –, ale protože sama moje bytost je on!*“²⁰⁸ Vyznání citů k Heathcliffovi proběhne také před smrtí Catherine, a to i přesto, že je těhotná a vdaná žena. Toto chování je pro dobu, v níž se román odehrává, velmi skandální. V *Emmě* podobné náměty cizoložství a milostných trojúhelníků nejsou. Tak jako v předchozích knihách i v *Má sestřenka Rachel* jsou nejdůležitější dvě témata: láska a společenské postavení. Avšak zde je láska uchopená odlišně. Rachel se stane dvojnásobnou vdovou. Z jejích vzpomínek na Ambrose lze vyčíst, že jeho smrt ji hluboce zasáhla a že jej opravdu milovala. „*Nevím, čím jsem ho upoutala, ale stalo se to. Tyto věci se nikdy nedají vysvětlit, ale stávají se. Proč tento muž miluje tuto ženu, jaká chemická sloučenina v naší krvi nás k sobě navzájem přitahuje, kdo tohle ví? Mně, opuštěné, zastrašené, která přežila už tolik citových ztroskotání, připadal téměř jako spasitel, jako někdo, koho jsem si vymodlila. Byl tak silný a přitom tak něžný a absolutně prostý jakékoli ješitnosti, že jsem se s někým takovým nikdy nesečkala. Bylo to pro mne zjevení od Boha. Podobal se člověku, který dlouho spal, probudil se a objevil svět. Jeho krásu i smutek. Hlad a žízeň. Všechno, o čem nikdy nepřemýšlel nebo nevěděl, že to existuje, a to si zveličeně promítl do jedné osoby, a tou jsem náhodou, anebo řízením osudu, nazvěte si to, jak chcete, byla já.*“²⁰⁹ Ale po Ambrosově smrti se sblíží s jeho bratrancem Filipem. Je možné se domnívat, že všechno tento cit k oběma mužům je výmysl chytré manipulátorky. Ale přímo řečeno to v knize není, pouze naznačeno.

Tak jako v knize *Na Větrné hůrce* je důležitá yorkshirská krajina a vřesoviště, do kterých Catherine často utíká, je v knize Du Maurierové důležitý Cornwall.

---

²⁰⁷AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2011. 466-467 s. ISBN: 978-80-7360-955-9.

²⁰⁸BRONTËOVÁ, Emily. *Na Větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 94 s. ISBN 978-80-7335-193-9.

²⁰⁹DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 108 s. ISBN 978-80-7384-072-3

Cornwallská krajina je v knize často zmiňována a popisována. *Panáky obilí vypadaly v posledních paprscích slunce jako ze zlata. Moře bylo tmavě modré, až fialové tam, kde pod ním ležely balvany a skalnaté výběžky, a vypadalo zvlášť hluboké, jako vždycky za přílivu. Vpluly na ně rybářské lodě natočené na východ, aby chytily vítr od břehu. Dům stál ve stínu, jeho korouhvička na věži s hodinami ještě zachycovala poslední světlo.*²¹⁰ Kniha se liší také ve výčtu líčení dnů. Velká část prostoru je zde věnována popisu celodenních aktivit jako koupání, stravování, procházení, práci a cestování. Těmito detaily se předchozí knihy příliš nezabývají.

Velká část je zde věnována také vztahu Rachel k personálu, k zahradníkovi, služebnictvu v domě, ale stýká se také s nájemníky jejich pozemků. O těchto vztazích se druhé knihy nezmiňují. V *Emmě* je pouze zmíněn její kočí James a Catherine má jisté pouto se svou komornou/služebnou Nelly a správcem Josephem.

Další posun u Rachel je v otázce financí. Finance rodiny a jejich majetek je v knize často zmiňován. V důsledku toho má Rachel svého finančního poradce a projednává se zde řešení závěti jejího manžela. Chvilí před svou smrtí se stává majitelkou rozsáhlého panství. Rachel oproti *Emmě* a Catherine utrací své jmění a žije prostopášným životem.

Největší posun ale nastává v otázce sexuální, vztahové a milostné v díle Daphne du Maurierové. Je zde zmíněn románek služebné se zahradníkem, který skončil těhotenstvím služebné. Dalším důkazem je vztah mezi Rachel a Filipem, několikrát se políbí a jedné noci se milují. Tyto věci se u Jane Austenové ani sester Brontëových nevyskytují, v jejich tvorbě jsou naprosté tabu. V jejich knihách se nepíše ani o sexuální náklonnosti po svatbě, natož před sňatkem. Zatímco v knize *Má sestřenka Rachel* je zmíněn předmanželský styk dokonce dvakrát. To značí velký posun ve vnímání sexuality ve společnosti. V knize *Emma*, ale i *Na Větrné hůrce* se neustále píše o lásce. Emma se snaží spojovat páry a před očima jí přitom uniká láska Franka a Jane. Přesto zde nečteme nic o vášni, citu, polibcích, něžnostech apod. Jane Austenová tyto věci zcela opomenula. Pouze Knightleyovi a Eltonovi se oslovují „miláčku“ a „drahoušku“, nikdo jiný. Žádná postava nepopisuje své city a náklonost vůči druhé osobě láskyplně. Ani Emma, která si uvědomí své city ke Knightleymu, svou lásku neprojeví s bouřlivostí v srdci. Emily Brontëová byla již v otázce vášně pokročilejší a otevřenější, ale i přesto se v knize zamlčuje jakýkoli náznak intimního styku.

---

²¹⁰DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 58 s. ISBN 978-80-7384-072-3.

Daphne du Maurierová ale i jiné autorky měly o sto let později v psaní románu více možností. Modernější způsob psaní románu dokazují v díle *Má sestřenka Rachel* i slova a slovní spojení vyskytující se až ve 20. století, např. chirurgická metoda, ale také zmínka právníků, finančních poradců či správců financí. Avšak autorka chtěla děj zasadit do počátku 20. století, na což ukazuje ještě zastaralá forma cestování dostavníky a lodí. V této knize je také zmíněno studium na Oxfordské univerzitě, o těchto věcech se autorky píšící v 19. století nezmiňují. I přesto, že v jejich knihách figurují postavy věnující se soudcovství či finančnictví, zmínka o jejich vzdělání v knihách není.

ZÁVĚR

V 19. století byla podoba románů různorodá. V počátcích století bylo v oblibě aplikování románu historického, např. Walterem Scottem, a z předchozího období ještě doznívalo užívání románu gotického, např. Mary Shelleyovou. Koncept románové tvorby se pak během dalšího desetiletí změnil v podobu rodinného románu. Ve 2. pol. 19. století tvořila přechod mezi pozdním romantismem a raným realismem tvorba sester Brontëových, ale i dalších autorů. Od 30. let 19. století nastala v Anglii tzv. viktoriánská éra, ve které se autoři často klonili k tvorbě kritického románu a více se v dílech objevovalo téma sociální problematiky a postavení dělnického obyvatelstva. Na přelomu 19. a 20. století docházelo ve vývoji románové tvorby k vytvoření detektivního žánru a hororu, který přebíral určité prvky již z dřívějšího gotického románu. Ve 20. století se objevilo mnoho dalších vývojových románových útvarů, ale stále se vydávaly i díla v oblíbených žánrech z předchozího století. Čehož je důkazem spisovatelka Daphne du Maurierová, která ve své románové, ale i povídkové tvorbě spojovala prvky detektivní zápletky, hororu, mystiky, fantastiky a gotického románu.

První kapitola této práce je věnována významným ženským emancipačním snahám. Jsou zde zmíněny nejdůležitější Angličanky působící na poli emancipace a není zde opomenut ani dobový společenský kontext. Fakt, že v 19. století neměly ženy úlohu spisovatelek snadnou, dokládá využití mužských pseudonymů u sester Brontëových, ale i jiných spisovatelek, či využití neurčitého popisu autora u Jane Austenové. Dobovému kontextu 19. století odpovídá to, že hrdinky jsou ve své podstatě naivní a lehkomyšlné v otázce financí, nijak se nezajímají o správu majetku, způsob obživy. Tento fakt přichází až ve 20. století, kdy ženská emancipace dosáhla v této otázce vrcholu a Daphne du Maurierová tento obraz promítla ve své hrdince Rachel. Biografie spisovatelek Austenové a Brontëové přitom dokládají, že ony samy nepodléhaly společenským tlakům své doby a jistá dávka emancipace se u nich dá vypožorovat, např. tím, že byly vzdělané, zajímaly se o politiku (sestry Brontëovy), netoužily po finančně a společensky výhodném sňatku. Oproti tomu se dá o Du Maurierové říct, že byla moderní emancipovanou ženou, která se nenechala ovlivnit společenskými názory a ani v manželství se nenechala připravit o možnost

vlastní seberealizace. Otázkou zůstává, zda síla emancipace této autorky nepřevážila nad silou mateřské lásky k jejím dvěma dcerám.²¹¹

Cílem této diplomové práce byla analýza hrdinek vybraných románů se zaměřením na jejich proměnnost. Studie se snažila poukázat na spojitosti, ale i odlišnosti v jednotlivých románech, a zvláště pak v charakterech hlavních ženských postav. Bylo zjištěno, že i když byly romány vydány s různě dlouhým časovým rozestupem, jejich ústřední motivy jsou neměnné. Rozdílnost nastává pouze ve vykreslení dějové linky. Výsledkem rozboru charakteru jednotlivých postav bylo zjištění, že žádná z vybraných hrdinek nebyla otázkou emancipace nijak dotčena. I když byla emancipace v době vzniku románů velmi aktuální, ani jedna z autorek tento motiv ve svých knihách nepoužila, jejich hrdinky jsou sice vzdělané a společensky na výši, zajímají se o své okolí, ale nemají žádnou snahu o prosazení svých názorů. Nejsou schopny oprostít se od dobových stereotypů a v podstatě ničím nevyčnívají z řady. Společenské konvence nejsou v těchto dílech, snad s výjimkou Catherine a její lásky k Heathcliffovi, nijak porušovány. Domnívám se, že autor má velkou možnost svým dílem ovlivnit čtenáře, pokud se zmíní o tématech, která jsou tabuizovaná, ale tyto autorky toho nevyužily. Také do svých děl nezahrnuly významné události své doby, zcela opomenuly dobové realie, čímž ochudily budoucí čtenáře o ucelený obraz éry, ve které se příběh odehrává. Dílo tak může pro některé získat poněkud plynulý rozměr. Ovšem o oblíbenosti těchto autorek vypovídá použití podnětů z jejich tvorby, která zasahuje i do dnešní doby, a to literární i filmové.

Autorky, které se nechaly těmito spisovatelkami inspirovat jsou např. Jean Rhysová sestrami Brontëovými, Helen Fieldingová a Alexandra Potterová Jane Austenovou. Stále vznikají filmové a divadelní adaptace na motivy románů a povídek, či jsou zakomponovány jednotlivé postavy, např. pan Darcy (*Pýcha a předsudek*).

Přínosem diplomové práce je ucelená biografie a bibliografie vybraných autorek. Dále pak analýza hlavních postav. Tato analýza přináší nové poznatky o sebereflexi autorek promítající se do jejich děl, užití narace těchto děl a zasazení doby do tvorby vybraných spisovatelek.

---

²¹¹viz. podkapitola 4.1 biografie Daphne du Maurierové.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Tištěné monografické publikace

Primární literatura

1. AUSTENOVÁ, Jane. *Emma*. 1. vyd. Praha: Leda, 2009. 524 s. ISBN 978-80-7335-221-9.
2. AUSTENOVÁ, Jane. *Pýcha předsudek*. 1.vyd. Praha: Vyšehrad, 1986. 191 s.
3. AUSTENOVÁ, Jane. *Rozum a cit*. 1. vyd. Praha: Leda, 2008. 280 s. ISBN 978-80-7335-146-5.
4. AUSTENOVÁ, Jane. *Watsonovi*. 1. vyd. Praha: Daranus, 2013. 159 s. ISBN 978-80-87423-46-2.
5. BRONTĚOVÁ, Emily. *Na větrné hůrce*. 8. vyd. Praha: Leda, 2009. 374 s. ISBN 978-80-7335-193-9.
6. BRONTĚOVÁ, Charlota. *Jana Eyrová*. 1. vyd. Frýdek – Místek, 2012. 453 s. ISBN: 978-80-7362-513-9.
7. DU MAURIER, Daphne. *Má sestřenka Rachel*. 2. vyd. Praha: Baronet, 2008. 333 s. ISBN 978-80-7384-072-3.
8. DU MAURIER, Daphne. *Mrtvá a živá*. 3. vyd. Praha: Melantrich, 1970. 353 s.

Sekundární literatura

1. ABRAMSOVÁ Lynn, *Zrození moderní ženy*. 1.vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. 367 s. ISBN 80-7325-060-8.

2. BARNARD, Robert. *Stručné dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Brána, 1997. 251 s. ISBN 80-85946-83-1.
3. ELTON, Geoffrey Rudolph. *Angličané*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. 261s. ISBN 80-7106-305-3.
4. HANUŠ, Jiří. *Dějiny kultury a civilizace Západu v 19. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2002. 248 s. ISBN 80-7325-006-3.
5. JAMES, Syrie. *Ztracené memoáry Jane Austenové*. 1.vyd. Praha: Knižní klub, 2008. 301 s. ISBN 978-80-242-2184-7.
6. LENDEROVÁ, Milena. *Chytila patrola, aneb, Prostituce za Rakouska i republiky*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 219 s. ISBN 80-246-0379-9.
7. LENG, Flavia. *Můj život s Daphne du Maurier : dceřiny vzpomínky*. 1. vyd. Praha: Motto, 2009. 211 s. ISBN 978-80-7246-454-8.
8. MALETZKE, Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 290 s. ISBN 978-80-7319-081-1.
9. MILES, Robert. *Jane Austenová*. 1.vyd. Brno: CDK, 2009. 219 s. ISBN 978-80-7325-188-8.
10. MORGAN, Jude. *Chut' soužení*. 1.vyd. Brno: Jota, 2010. 505 s. ISBN 978-80-7217-790-5.
11. MUDROVÁ, Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN 978-80-7422-064-7.
12. NEUMANN, Stanislav Kostka. *Dějiny ženy: populárně sociologické, etnologické a kulturně historické kapitoly*. 1. vyd., v nakl. Otakar II. Praha: Otakar II., Michal Zítka, 1999. 1079. ISBN 80-86355-03-9.

13. OATES-INDRUCH, Libora. *Dívčí válka s ideologií: klasické texty angloamerického feministického myšlení*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. 304 s. ISBN 80-85850-67-2.
14. PECHAR, Jiří. *Dvacáté století v zrcadle literatury*. 1. vyd. Praha: Filozofický ústav AV ČR, 1999. 584 s. ISBN 80-7007-124-9.
15. POLIŠENSKÝ, Josef. *Velké a malé ženy v dějinách lidstva*. 1. vyd. Praha: Jan Krigl, 2000. 243 s. ISBN 80-902045-5-4.
16. PROCHÁZKA, Martin. *Slovník spisovatelů*. 2. opravené a doplněné vydání. Praha: Libri, 2003. 823 s. ISBN 80-7277-131-0.
17. ROMIEU, Emilie. *Život sestier Brontëovských*. 3.vyd. Bratislava: Obzor, 1971. 181 s.
18. SHALLCROSS, Martyn. *Soukromý svět Daphne du Maurier*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1994. 111 s. ISBN 80-85776-31-6.
19. SCHMIDT, Shannon McKenna. *Literární toulky světem*. 1.vyd. Praha: Knižní klub, 2009. 358 s. ISBN 978-80-242-2548-7.
20. STRÍBRNÝ Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*. 1. vyd. Praha: Academia, 1987. 837 s.
21. VANČURA, Zdeněk. *Pohledy na anglickou a americkou literaturu*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1983. 366 s.

Periodika

1. MATYÁŠOVÁ, Judita. Daphne du Maurierová jako muž. *Lidové noviny*. Praha: Lidové noviny, 2011, roč. 24, č. 45, s. 24. ISSN: 1213-1385.

Elektronické zdroje

1. BROWN, Curtis. *Daphne du Maurier* [online]. London, 1998-[cit. 2014-04-17]. Dostupné z: <http://www.dumaurier.org/index.html>.
2. FIALA, Daniel. *Databazeknih.cz: ...Váš knižní svět* [online]. 2008-. Polná, 2014 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/autori/daphne-du-maurier>.
3. Národní knihovna České republiky. *Národní knihovna České republiky* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2005- [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.nkp.cz/>.
4. THOMPSON, Paul. *The Reader's Guide to Emily Brontë's "Wuthering Heights"* [online]. Devon, England, 2013 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.wuthering-heights.co.uk/>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Rodokmen rodiny Jane Austenové

Příloha B – Autentický portrét Jane Austenové na lavírované kresbě vytvořené sestrou
Cassandrou (asi z roku 1810)

Příloha C – Portrét Jane Austenové nejčastěji používán na přebalech knih

Příloha D – Pokoj, v němž byly napsány nejslavnější romány Jane Austenové

Příloha E – Náhrobek s epitafem, který sepsal bratr James Austen

Příloha F – Rodokmen rodu Brontëových

Příloha G – Emily Brontëová – portrét z mládí, pravděpodobně z roku 1834

Příloha H – Haworthská fara, nynější muzeum sester Brontëových

Příloha I – List z deníku Emily Brontëové z 26. června 1837 s kresbou písčících sester

Příloha J – Místnosti někdejšího domova Brontëových. Na snímku jídelna v přízemí,
kde sestry napsaly většinu svých prací (a také zde zemřela Emily)

Příloha K – Skupinový portrét sester Brontëových z roku 1834, jehož autorem byl bratr
Branwell, Zprava: Charlotte, Emily, Anna

Příloha L – Portrét mladé Daphne du Maurierové

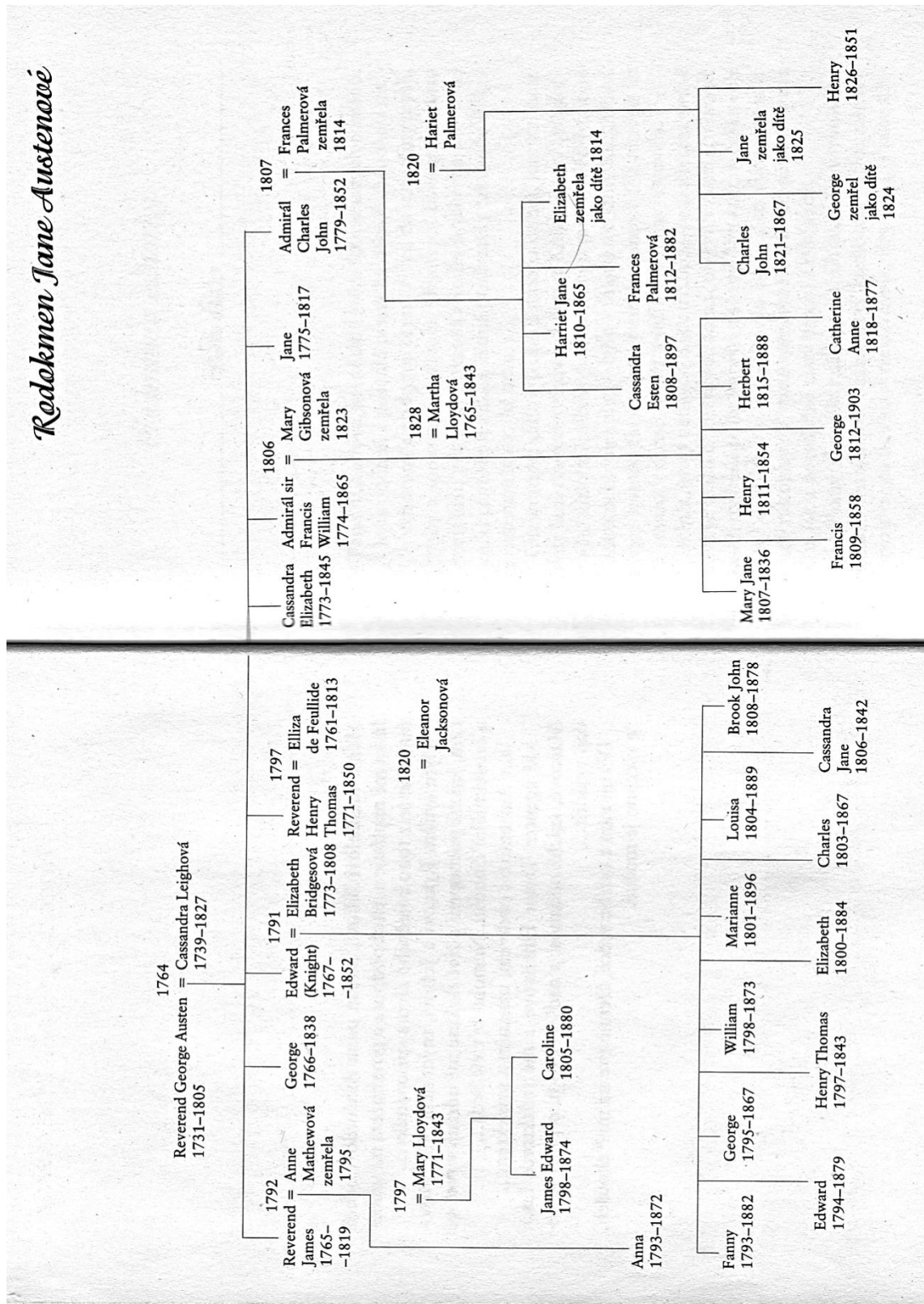
Příloha M – Spisovatelka Daphne du Maurierová ve svém soukromí. V pozadí pracovní
stůl, kde vznikaly některé její literární práce

Příloha N – První ilustrované vydání románu Emma z roku 1833

Příloha O – Rodokmen rodin Earnshaw a Linton z knihy *Na Větrné hůrce*

Příloha A

Rodokmen rodiny Jane Austenové

Zdroj: MALETZKE Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 290 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

Příloha B

Autentický portrét Jane Austenové na lavírované kresbě vytvořené sestrou Cassandrou
(asi z roku 1810)

Zdroj: MALETZKE Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 290 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

Příloha C

Portrét Jane Austenové nejčastěji používán na přebalech knih

Zdroj: MALETZKE Elsemarie. *Jane Austenová*. 1.vyd. Jinočany: HaH, 2009. 290 s. ISBN: 978-80-7319-081-1.

Příloha D

Pokoj, v němž byly napsány nejslavnější romány Jane Austenové

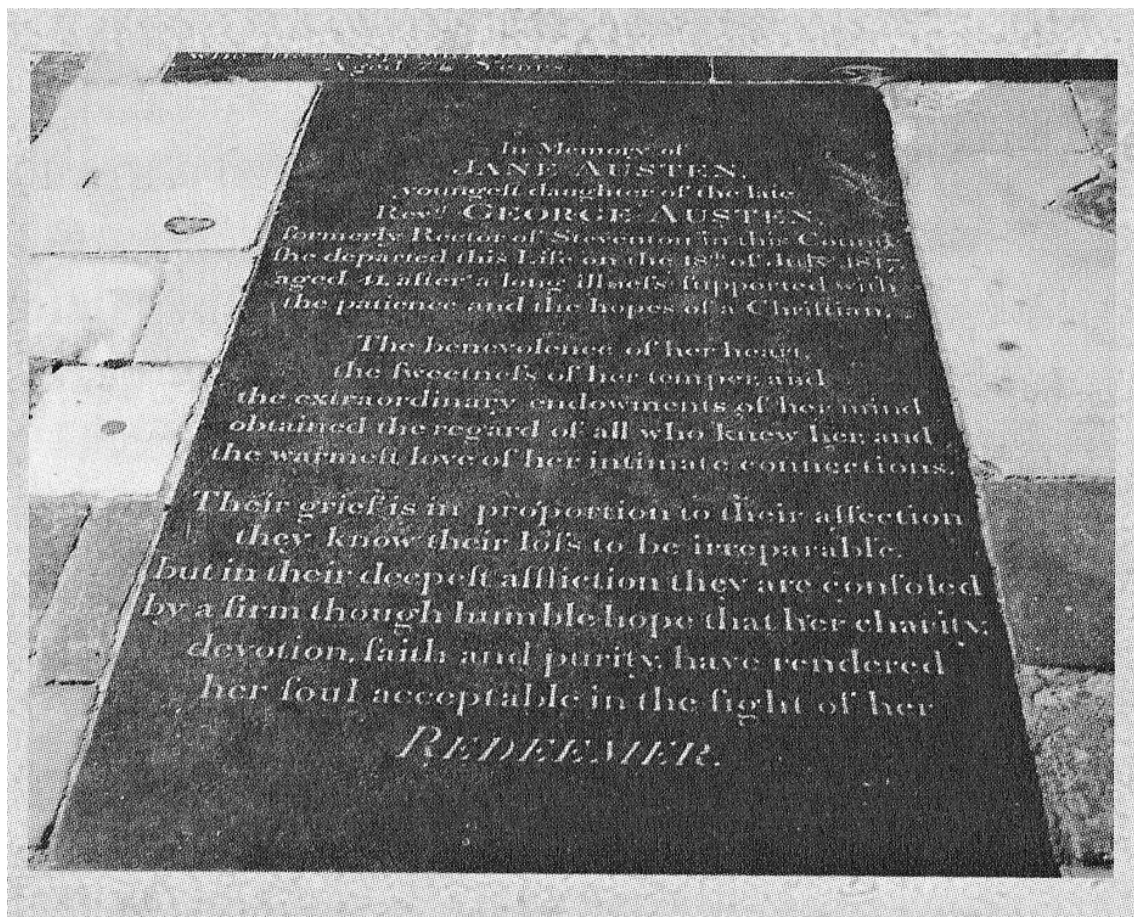

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha E

Náhrobek s epitafem, který sepsal bratr James Austen

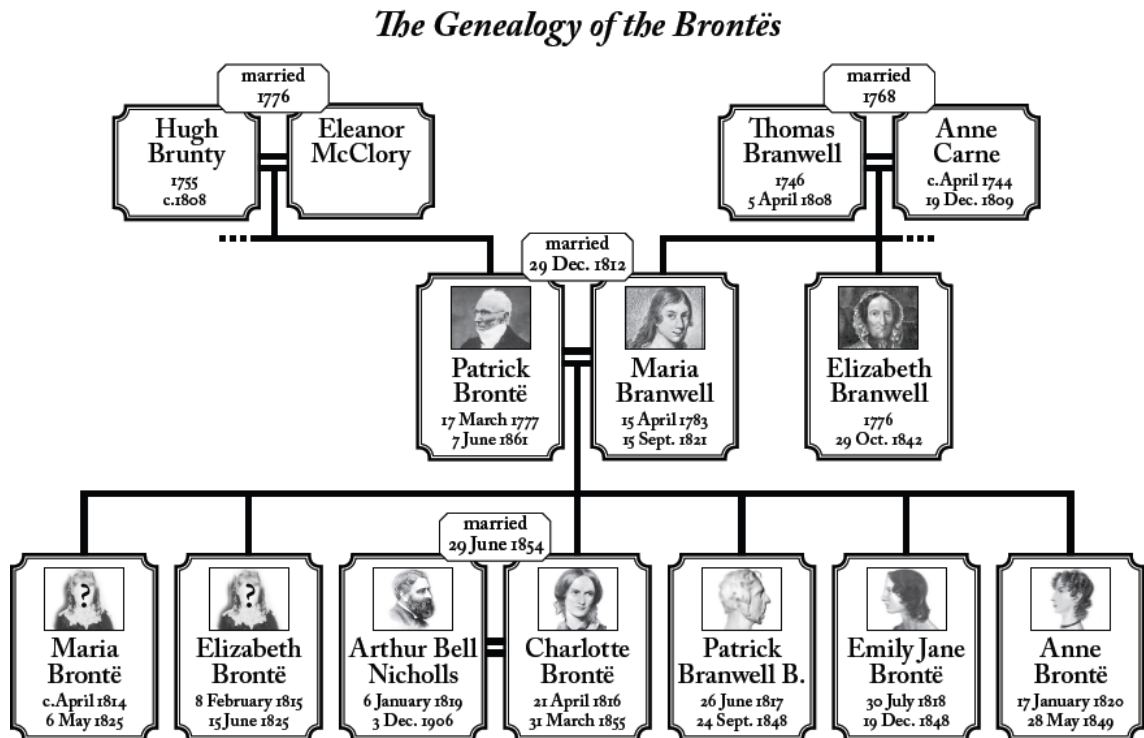

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha F

Rodokmen rodu Brontëových

Zdroj: The Profile Portrait. In: A page of portraits of Emily Brontë [online]. [cit. 24. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.wuthering-heights.co.uk/downloads.php>

Příloha G

Emily Brontëová – portrét z mládí, pravděpodobně z roku 1834

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha H

Haworthská fara, nyní muzeum sester Brontëových

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha I

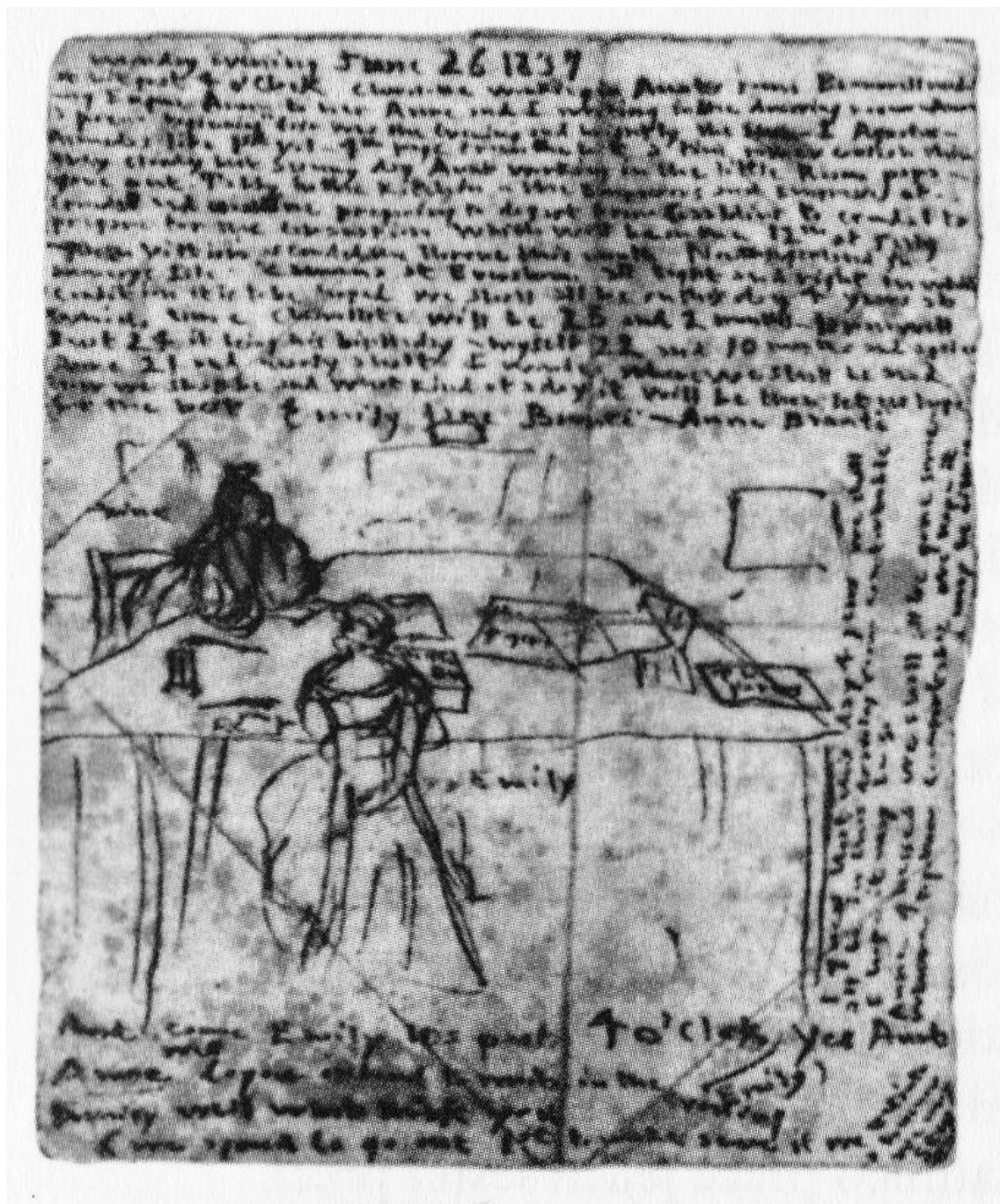
Skupinový portrét sester Brontëových z roku 1834, jehož autorem byl bratr Branwell,
zprava: Charlotte, Emily, Anna

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha J

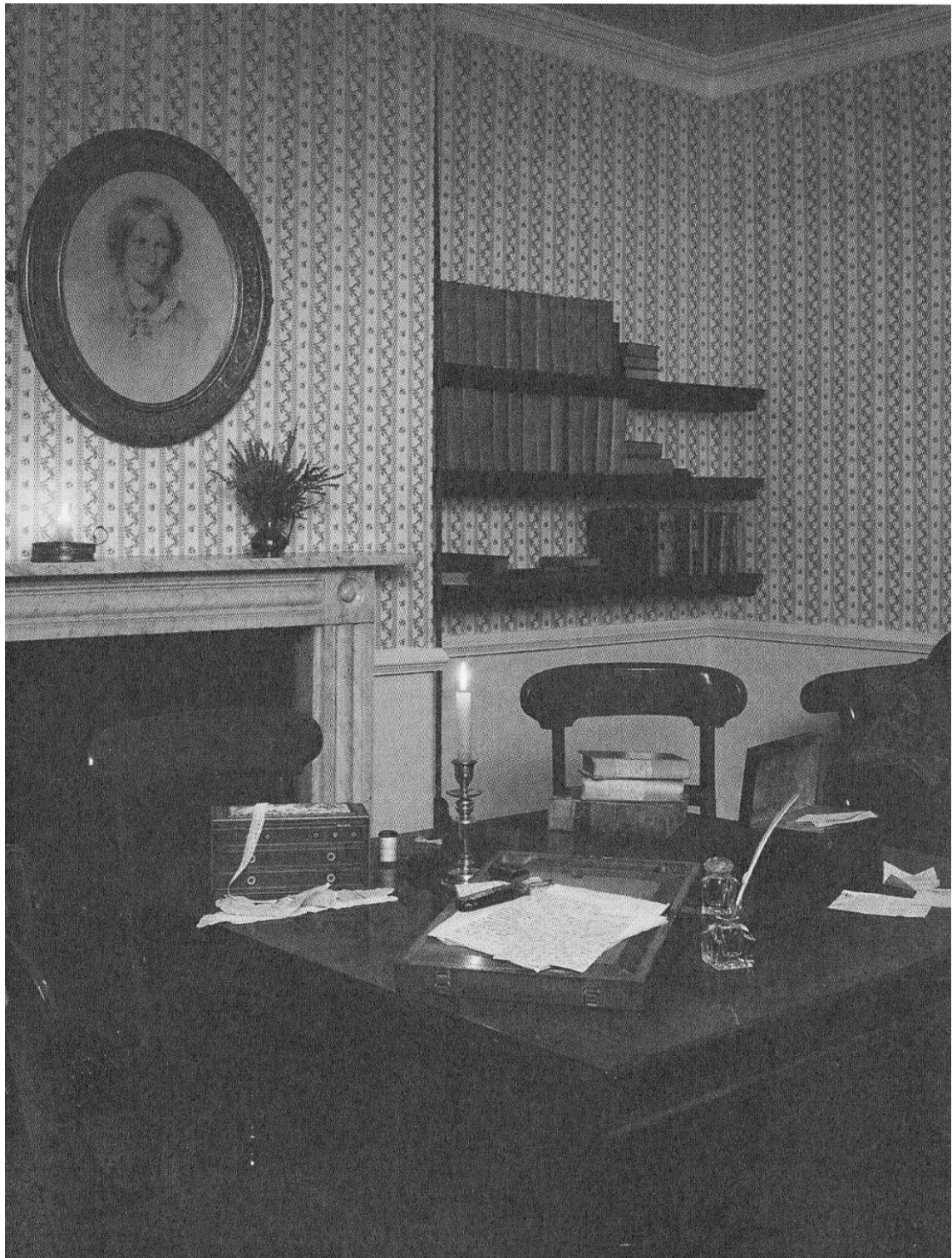
List z deníku Emily Brontëové z 26. června 1837 s kresbou písčích sester

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha K

Místnosti někdejšího domova Brontëových

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha L

Portrét mladé Daphne du Maurierové

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha M

Spisovatelka Daphne du Maurierová ve svém soukromí, v pozadí pracovní stůl, kde vznikaly některé její literární práce

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha N

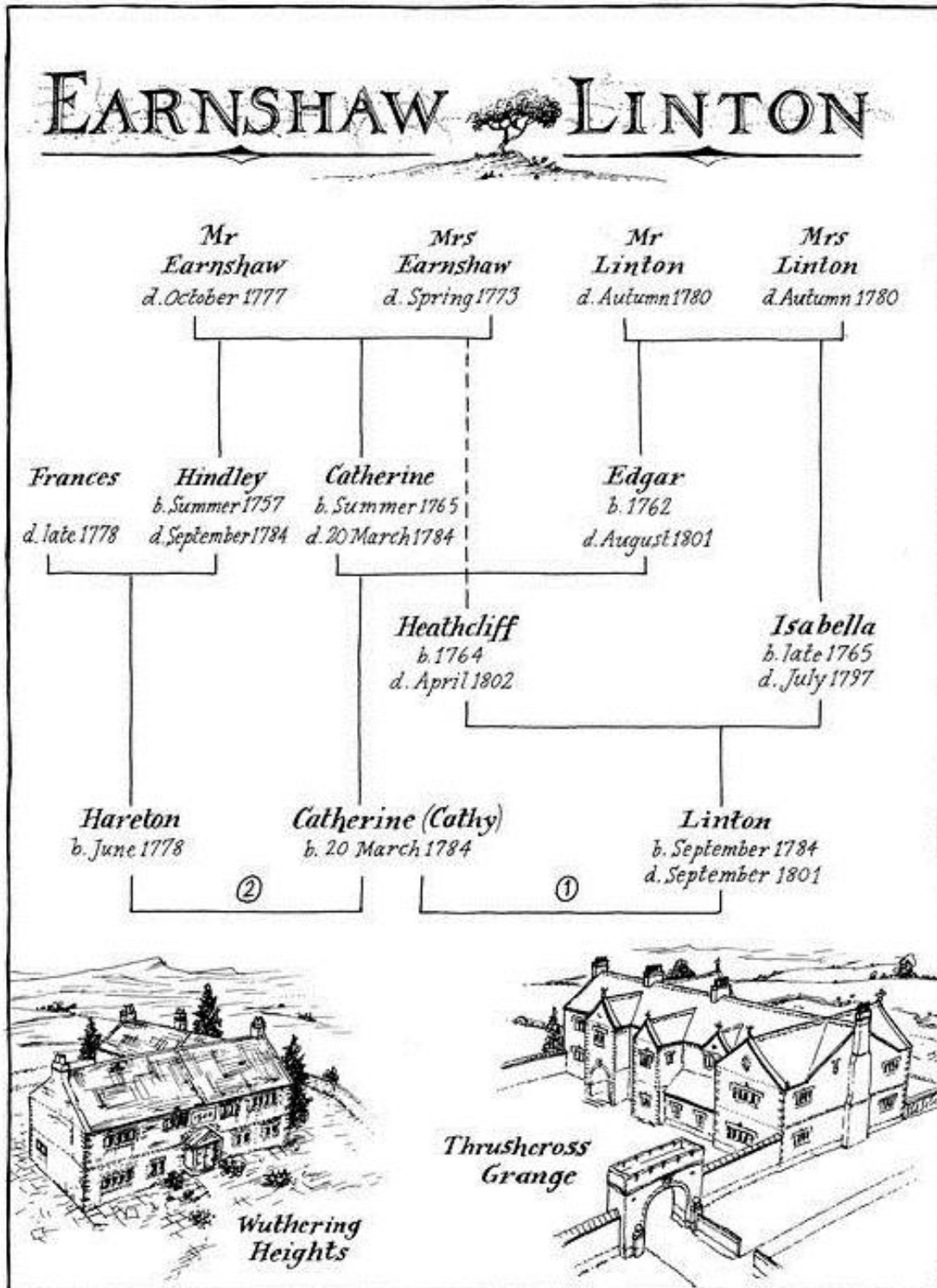
První ilustrované vydání románu *Emma* z roku 1833

Zdroj: MUDROVÁ Ivana. *Tři anglické lásky*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 2010. 238 s. ISBN: 978-80-7422-064-7.

Příloha O

Rodokmen rodů Earnshaw a Linton z knihy *Na Větrné hůrce*

Zdroj: The Profile Portrait. In: *A page of portraits of Emily Brontë* [online]. [cit. 24. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.wuthering-heights.co.uk/downloads.php>